

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta humanitních studií



Bakalářská práce

Česká scéna world music v roce 2006

Mikoláš Boháček

**Vedoucí práce:
PhDr. Zuzana Jurková, Dr.**

Praha 2006

Poděkování:

Na tomto místě bych chtěl poděkovat vedoucí své práce, PhDr. Zuzaně Jurkové, Dr., za vstřícnost a mnoho cenných rad a připomínek, které přispěly ke vzniku této práce.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury.

Obsah

Předmluva	str.3
1. Úvod	
1.1. Cíl.....	str.4
1.2. Metoda.....	str.4
2. Teoretická východiska	str.6
2.1. Terminologická vymezení.....	str.6
2.1.1. Problematika pojmu „world music“.....	str.6
2.1.2. Definice základních pojmů z hlediska etnomuzikologie.....	str.7
3. Rozbor jevu „world music“ na základě veřejně dostupných zdrojů	str.9
3.1. Filosofická a ideologická podstata jevu zvaného „world music“.....	str.9
3.1.1. Mezikulturní hudební fúze a jejich příčiny.....	str.9
3.2. Historické tendence, které vedly ke vzniku „fenoménu world music“.....	str.11
3.3. Vznik pojmu world music jako obchodní značky.....	str.13
3.4. World music v ČR.....	str.15
4. Empirická východiska: Hlavní výzkum – sběr dat a jejich analýza	str.16
4.1. Metoda sběru dat.....	str.16
4.1.1. Popis metody sběru dat.....	str.16
4.1.2. Filtr a kritéria pro sběr dat.....	str.17
4.2. Sběr dat.....	str.18
4.2.1. Data získaná na základě 1. kritéria – Seznam účinkujících kapel z vybraných festivalů.....	str.18
4.2.2. Data získaná na základě 2.-5. kritéria – Sestavení databáze skupin „české scény world music“.....	str.24
4.3. Analýza dat.....	str.27
4.3.1. Stručná charakteristika hudebního projevu jednotlivých „world music“ skupin	str.27
4.3.2. Rozčlenění databáze skupin v „kategoriích“ world music	

do „podkategorií“	str.33
4.3.2.1. Jednotlivé podkategorie world music – trendy v kategorii world music.....	str.35
4.3.3. Rozbor skupin vybraných do „jádrové“ podkategorie world music.....	str.36
4.3.3.1. Výsledek rozboru skupin vybraných do „jádrové“ podkategorie world music	str.48
4.3.4. Jak kapely pojmu world music samy rozumí.....	str.50
4.3.4.1. Výsledek zkoumání „Jak kapely pojmu world music samy rozumí“	str.52
5. Závěr.....	str.53
5.1. Co je world music.....	str.53
5.1.1. Shrnutí.....	str.54
6. Přílohy.....	str.56
6.1. Popis jednotlivých hudebních skupin zařazovaných do žánru world music.....	str.56
6.1.1. Kapely, které se samy na svých webových stránkách zařazují do proudu world music.....	str.56
6.1.2. Kapely zařazuje do proudu world music hudební kritika.....	str.66
6.2. Rozhovory s kapelami zařazené do podkategorie world music.....	str.80
7. Literatura.....	str.97

Předmluva

O hudbu projevují zájem již od dětství, kdy jsem studoval základní školu s rozšířenou hudební výchovou a zároveň jsem osm let chodil na klavír na Lidovou školu umění. Od střední školy jsem se začal také zajímat o sociální a kulturní antropologii, která zkoumá kulturní projevy nejrůznějších etnických skupin, přírodních národů, ale také subkultur moderních společností apod. Dále si všímá současných otázek mezikulturního střetávání, prolínání a soužití ve světě. Na fakultě humanitních studií jsem se rozhodl studovat certifikovaný program Etnomuzikologie, který propojuje obě tato hlediska, jak kulturní, tak muzikologické. K bakalářské práci jsem si zvolil téma, které se týká ve světě velmi aktuálního hudebního fenoménu: *world music*. Není nijak překvapivé, že dnešnímu globalizovanému světu, v němž na sebe vzájemně narážejí a ovlivňují se nejrůznější kulturní tradice, odpovídá i hudba, resp. část hudební produkce.

Zatím jsem se nesetkal s jasnou odpovědí na otázku, zda lze *world music* pokládat za svébytný hudební žánr, a pokud ano, tak čím se vymezuje oproti jiným hudebním žánrům. Zajímalo mě také, jak vypadá současná scéna *world music* v České republice a jestli je jednolitá nebo lze v jejím rámci sledovat určité trendy. Na tyto a další související otázky by se měla pokusit odpovědět tato práce.

Ve své práci používám výrazu „kapela“, který se v hudebním světě spojeném s *world music* běžně používá, a sice jako synonymum pojmu „hudební skupina“. V některých částech textu zkracuji „world music“ na „WM“.

1. Úvod

1.1. Cíl:

- zjistit, zda se v případě fenoménu, označovaného jako world music, jedná o svébytný hudební styl a které prvky ho případně tvoří a pokud ne, jak tento pojem chápat;
- zejména zjistit trendy world music v současné české hudební scéně. Budu se věnovat popisu, analýze a komparaci jednotlivých českých kapel hrajících world music a na základě toho jejich případné systematizaci. Chtěl bych tím zjistit, co znamená world music v ČR z hlediska hudebních žánrů a jaké se zde případně objevují trendy mezi hudebními skupinami zařazovanými do tohoto proudu. Pro tento cíl stanovuji dvě vzájemně se vylučující **hypotézy**:
 - a) Zkoumané kapely mají podobné hudební prvky, které ve svém celku představují specifický svébytný hudební styl, který nelze přiřadit k jinému již pojmenovanému hudebnímu stylu.
 - b) Zkoumané kapely nemají žádné společné hudební prvky, které by ve svém celku vytvářely specifický svébytný hudební styl, sjednocuje je pouze marketingová značka.

1.2. Metoda:

- 1) V této práci nejprve použiji metodu sběru dat z veřejně přístupných zdrojů (knihy o hudbě, hudební časopisy, odborné publikace, rozhlas, české a světové webové stránky world music). Při hledání českých kapel, které se označují nebo jsou označované termínem world music, budu vycházet z databáze našich nejvýznamnějších hudebních festivalů, jež podle svého programu prezentují vedle světové také českou world music.
- 2) Pro výběr kapel, jejichž analýza by umožnila posoudit, zda pojem world music znamená v české hudební scéně specifický svébytný styl nebo jen marketingovou nálepku, stanovím jisté filtry a kritéria.

- 3) K vlastnímu výzkumu české scény world music použiji metodu strukturovaného (případně polostrukturovaného) rozhovoru s představiteli vybraných kapel jako zvláštní metodu kvalitativní analýzy.¹
- 4) K hudební analýze použiji charakteristické skladby vybraných kapel.

K ověření výše stanovených hypotéz použiji rozhovor s představiteli vybraných hudebních skupin a komparaci hudebních analýz jejich nahrávek. Pokud naleznou společné prvky, které ve svém celku vytvářejí svébytný hudební styl, pak world music lze považovat za hudební žánr, který se vyznačuje těmito charakteristickými prvky. Pokud nenaleznou žádné shodné hudební prvky společné všem těmto hudebním kapelám anebo sice existují shodné hudební prvky, ale netvoří ve svém celku specifický svébytný hudební styl (svébytný v tom smyslu, že to není jiný již pojmenovaný hudební styl), pak world music je pouze obchodní značka, která umožňuje pouze orientační, ale žánrově nejisté zařazení dané kapely a z hudebního hlediska je v širokém rozsahu, v němž se v současné době používá, vlastně nesmyslné.

Metody, jež ve své práci používám, splňují základní požadavky kvalitativního výzkumného procesu.² Téma práce i jeho zpracování je z oblasti etnomuzikologie, která je samostatnou vědní disciplínou a má své vlastní metodologické koncepty, jež jsou popsány např. v knize Alana Merriama.³

¹ Hendl 2005, str. 173

² Hendl 2005, str. 37-43

³ Merriam 1964, str. 37-60

2. Teoretická východiska

2.1. Terminologická vymezení

2.1.1. Problematika pojmu „world music“

Co je vlastně *world music*? Je to skutečně hudební žánr nebo je to jen marketingový pojem? Konečná fáze hudebního a kulturního pluralismu postmoderního světa, kde jsou hudební oblasti všech kultur, ať nízkých či vysokých, z celého světa, postaveny na stejnou rovinu a záleží už jen na citu hudebníka, kterou si z nich vybere a jak s ní naloží? Pokud je to specifický svébytný žánr, jaká je jeho základní charakteristika a jaké jsou jeho hranice? A je-li to marketingový pojem, co označuje? Na tyto a podobné otázky je těžké najít jednoznačnou odpověď; to naznačuje i skutečnost, že tento současný hudební jev nebyl dosud řádně a komplexně popsán v žádném prestižním akademickém hudebním slovníku ani v žádné odborné monografické hudební publikaci. Pojem world music není definován dokonce ani v tak aktualizovaném hudebním slovníku, jako je *New Grove Dictionary of Music and Musicians*.

K tomu, aby byl tento poměrně nový a značně široký hudební proud správně pochopen, bude zapotřebí, aby byl důkladně a soustavně prostudován. Je třeba objasnit celou tuto problematiku, neboť zde panují nejasnosti, což vede k časté desinterpretaci.

Ve své práci, kde se zabývám českou world music, tento pojem nejprve vymezím na základě předpokladu, že jde o hudební konstrukt pro západního posluchače. V této části (2.kap.) také definuji další relevantní pojmy. Ve 3. kapitole se budu snažit popsat vznik a historický vývoj tohoto jevu ve světě na základě veřejně dostupných zdrojů. Teprve potom jej bude smysluplné analyzovat a zkoumat na území České republiky, v prezentaci kapel, které zde působí. Průzkum české scény world music bude hlavní částí mé práce. Na závěr zhodnotím úspěšnost v dosažení vytčených cílů této práce a prokázání jedné či druhé hypotézy.

Původ označení world music pochází z 50. let 20. století, kdy byl vytvořen americkými etnomuzikology pro vyjádření nového kulturně relativistického pohledu na světové hudební kultury, že žádná, a tedy ani západní, není nadřazena ostatním. Nejprve tímto pojmem označovali etnomuzikologové veškerou nezápadní hudbu (*statická koncepce*).

Postupně ale i západní hudbu vyjma klasické hudby (*dynamická koncepce*),⁴ případně veškerou světovou hudební tvorbu.⁵ Vedle tohoto pojetí se pojem world music od konce 80.let užívá i na jakýsi hudební „žánr“, který má své kořeny v *tradiční hudbě*, tedy v hudbě *etnické a lidové*. Použití pojmu WM ve smyslu žánru není však jednoznačné a ustálené, přestože v odborné muzikologické literatuře byl možný směr naznačen: „*Teoretikové nonartificiální hudby dnes výrazem world music označují nejzjevnější variantu globalizace populární hudby, přičemž tato world music vychází z vědomí využitelnosti zcela konkrétních případů úzce lokální idiomatiky (local music)*.“⁶

„*WM mísí dohromady prvky současné, moderní, tradiční, lidové a etnické hudby z různých kultur celého světa. Používá vedle sebe lidové, etnické a moderní nástroje, soudobou nahrávací techniku a vůbec studiové vymoženosti. Bez ohledu na hudební kořeny, které ve world music cítíme, je důležitý její současný obsah a současná forma.*“⁷

Proto se v této práci pokusím o objasnění tohoto pojmu (WM ve smyslu žánru).

2.1.2. Definice základních pojmů z hlediska etnomuzikologie

World music (žánr): je hudba, která je výsledkem globálního vývoje. Vznikla jako myšlenkový konstrukt pro západního posluchače – kombinací etnických či lidových prvků, které jsou pro tu danou oblast exotické, se západní populární hudbou za účelem právě této kombinace. To znamená, že v dané oblasti nevychází z vlastní tradice, ale je charakteristická výraznou exotikou a etnicitou (vyjádřenou rytmicky, melodicky nebo barvou zvuku), která je však v tomto hudebním projevu pojata tvůrčím způsobem.

Tradiční hudba: „*označení těch hudebních projevů, při jejichž předávání hraje podstatnou úlohu orální tradice. Nejvlastnější oblastí tradiční hudby je hudba mimoevropských kultur, kde je rozhodující spojení učitel-žák.*“⁸

Etnická hudba: „*1.Označuje předmětné pole etnomuzikologie, tedy veškerou mimoevropskou hudbu a lidovou hudbu Evropy. 2.Od 60.let používáno namísto pojmu kmenová hudba, který sloužil pro označení hudebních projevů těch kultur, u nichž se nevyvinul systém čtení a psaní ve vlastním jazyce.*“⁹

⁴ Broughton – Ellingham 2000, str. IX-XIII; Stone 2002, str. VII-XII.

⁵ „...*diachronně synchronní souhrn hudební tvorby všech teritorií, národů, etnik, škol, směrů, skupin, individualit, ale i stylů a epoch atd. (včetně domácích jevů)*“ Macek 1997, str. 891

⁶ Macek 1997, str. 891

⁷ Příbylová – Uhlíková 2003, str. 6

⁸ Jurková 2001, str. 90

⁹ Jurková 2001, str. 901

Lidová hudba: „v rozmanitých kontextech různě využívaný a terminologicky nestabilizovaný výraz, jímž se zpravidla míní takové typy hudební produkce, jejichž producentem a hlavním konzumentem jsou široké lidové vrstvy, přesněji řečeno společenské skupiny zahrnutelné pod pojem lid.“¹⁰

Etnomuzikologie: zkoumá „tradiční hudbu a hudební nástroje všech kulturních vrstev lidstva, od takzvaných primitivů po kulturní národy. Naše věda zkoumá proto všechnu kmenovou a lidovou hudbu a všechny druhy mimoevropské klasické hudby. Navíc studuje také sociologické aspekty hudby jako fenomén hudební akulturace, tj. hybridizující vliv cizích kulturních prvků. Západní klasická a populární hudba nespadá do tohoto pole.“¹¹ Zejména americká etnomuzikologická škola zdůrazňuje kulturně-antropologický aspekt při zkoumání hudby.

Populární hudba: „výraz označující posluchačsky přístupnou hudbu a jako termín – teorie nonartificiální hudby poukazující na hudebně i sociologicky přesněji vymežitelný typ hudební produkce. Tento hudebně produkční typ vystupuje jako soubor profesionálně i poloprofesionálně vytvářených skladeb (též aranžmá, improvizací atd.), jež se v zásadě vyznačují relativně jednodušší hudební strukturací a bezprostřední funkčností. Populární hudba vzniká a vyvíjí se jako konglomerát celé řady žánrových a stylových typů, vřazuje se do sféry – nonartificiální hudby... Produkce, šíření i recepce populární hudby se vyznačují masovým charakterem... Základní strukturální a sociofunkční rysy populární hudby jsou v zásadě totožné s charakteristickými rysy nonartificiální hudby. Jde hlavně o typově standardizovaný ráz tvorby, o zeslabený význam skladebné jedinečnosti produktu a naopak o zvýraznění podílu aranžmá, interpretace, ...o širokou (a zároveň generačně či jinak skupinově diferencovanou a vyhraněnou) konzumní základnu, o zbožní charakter převážné části produkce... Populární hudba vykazuje ovšem i řadu specifitějších rysů. Tak např. standardizovanou hudební strukturu zde většinou předurčuje již příslušný stylově žánrový typ se svými konvencionalizovanými hudebními prostředky (melodika, harmonie, forma, odpovídající ustálenému obsazení, tematika slovesných textů...)“¹²

¹⁰ Macek 1997, str. 501

¹¹ Jurková 2001, str. 7

¹² Macek 1997, str. 715

3. Rozbor jevu WM na základě veřejně dostupných zdrojů

3.1. Filosofická a ideologická podstata jevu zvaného „world music“

3.1.1. Mezikulturní hudební fúze a jejich příčiny

Skutečnost, že každý kulturní – a tedy i hudební – jev vzniká jako výsledek vzájemného ovlivňování, znají a uznávají antropologové i etnomuzikologové desítky let.¹³ Zdánlivě autochtonní hudební nástroje subsaharské Afriky byly prokazatelně ovlivněny severoafrickými nástroji ještě ve starověku. Indonéský gamelan,¹⁴ symbol specifičnosti jihovýchodoasijské hudební kultury, nese otisky kultury Indie, arabsko-islámské i evropské. Sitár,¹⁵ považovaný za hudební ikonu indické hudby, má nejen původně perské jméno, ale i konstrukční prvky nástrojů Předního východu. Vzájemné ovlivňování různých kultur, akulturace, je tedy přítomná každé kultuře. S rozvojem komunikačních technologií se však zrychluje a zintenzivňuje.

Současně však hudba také velmi často sloužila a dodnes slouží jako podstatný znak, zvýrazňující a zdůrazňující identitu: skupinovou, národní...a tuto identitu dokonce někdy reprezentuje: národním nástrojem, státní hymnou apod. Hudba je tu tedy něčím, co nepředstavuje spojitost a provázanost, ale naopak ukazuje na odlišnost.

Jestliže jsem nejprve poukázal na to, že v kultuře (a tedy i v hudbě) je stále přítomná tendence ke spojování do té doby cizích prvků, a poté jsem se zmínil o hudbě jako symbolu oddělenosti, svébytnosti, je potřeba se zastavit ještě u třetího faktoru, souvisejícího v tomto smyslu s hudbou. Tímto faktorem je skutečnost, že hudba působí konsenzuálně, tedy že – podobně jako jazyk – pro uživatele komunikuje to, na čem se „dohodli“.¹⁶ Budeme-li dále mluvit o hudebních fúzích, v nichž se uplatňují prvky exotických hudebních kultur, je nutné si uvědomit, že západní posluchač není schopen převzít celý „hudební jazyk“ daného etnika, neboť jeho význam nezná. Tento jazyk musí být naopak přizpůsoben západnímu posluchači,

¹³ Tento pohled vnesla do vědy difuzionistická antropologie: „*Je to směr..., který na přelomu 19. a 20. století vystřídal evolucionismus. Při studiu kultury se začal zdůrazňovat prostor proti času, konkrétnost vývoje proti abstraktně stanoveným stadiím, migrace jednotlivých etnik a difúze kulturních prvků proti invenci a univerzální evoluci celého lidstva. V této souvislosti vystoupila do popředí zejména problematika akulturace, tj. analýza procesů kult. změny, ke které dochází prostřednictvím kontaktů dvou různých kultur.*“ Soukup – Vodáková – Vodáková 2000 str. 44

¹⁴ Jurková 2001 str. 40

¹⁵ Jurková 2001 str. 49

¹⁶ Otázka biologických a kulturních významů v hudbě je velmi složitá a jen málo objasněná. V současné etnomuzikologii však naprosto převažuje konsenzuální chápání hudby.

jehož základní hudební zkušeností je západní populární hudba. Vzniká-li tedy nový fenomén, který se bude později označovat jako world music, zdá se pochopitelné, že jeho východiskem je rámec populární hudby, který je obohacen vybranými prvky z nejrůznějších světových hudebních kultur.¹⁷ Rozumí se samo sebou, že tyto prvky už nemají žádnou vazbu na původní tradici, nýbrž vytvářejí tradici novou. Hudební publicisté ji označují za *stylově a zeměpisně nezaostřitelnou a globalizačně nezadržitelnou, zato globálně konzumovatelnou*.¹⁸

¹⁷ „V zásadě jde tedy o hudbu s pikantní příchutí, vytvářenou ovšem s ohledem na dnešní media i posluchačský vkus, zatímco nahrávky etnografického charakteru, jako například Pygmejové kmene Mbuti na sběratelsky velmi hodnotné desce americké společnosti Folkways, přes značnou muzikálnost do žebříčku neproniknou“ Dorůžka 1993, str. 90

¹⁸ <http://hisvoice.cz/archiv/4-05-Hudebni-gastarbeiteri-a-bezdomovci.php> 15.9.2005

3.2. Historické tendence, které vedly ke vzniku „fenoménu world music“

V této kapitole se pokusím popsat hudební i společenské tendence a události, které přispěly ke vzniku fenoménu world music.

Pohled Západní civilizace na mimoevropské hudební kultury byl až do začátku 20.století značně etnocentrický a povýšený. Hudba ne-západních národů se považovala za méněcennou, za podivnost či primitivismus. Bylo to z důvodu evolucionistického¹⁹ myšlenkového paradigma, které v té době vládlo. S nástupem nových myšlenkových rámců (difuzionismu²⁰ a konfiguracionismu²¹) se postupně tento pohled na ne-západní kultury měnil. Západní hudebníci, kteří se vydávali do exotických míst, byli touto hudbou nadšeni (např. Colin McPhee²²). Pomalu pak začali přijímat myšlenku kulturního pluralismu, že evropský hudební kánon nemusí být nutně vrcholem hudebního vývoje lidstva, že existují i jiné hudební systémy, jež se svou složitostí vyrovnají např. i evropské klasické hudbě a jež mají vlastní specifickou strukturu, techniky, rytmiku, melodiku atd., zcela odlišné od evropské a zcela jedinečné.

Od 60.let se postupně otevírá exotické hudbě i euroamerická veřejnost, což souvisí s tím, že se změnila atmosféra doby.²³ Objevuje se nový trend, že sami tito exotičtí hudebníci přijíždějí na Západ.²⁴ Jeden z prvních byl indický hudebník Ravi Shankar, později přijížděli i další hudebníci, kteří se v USA a Evropě usadili: Irving Berlin, Kool Herc, Malcolm Mooney z Can, Susumi Makai, M.I.A., Bogdan Raczynski, Amon Tobin, atd.²⁵ Nejprve hráli v parcích nebo vystupovali původně jako zpěstření na různých festivalech.²⁶ Teprve až ve spolupráci s popovými hvězdami se tito hudebníci skutečně proslavují – např. původně neznámý

¹⁹ „Podle této teorie člověk vždy a všude prokazuje stejné mentální vlastnosti, nezávisle na rase, geogr. prostředí nebo hist. době. Vznik a vývoj kultur chápali představitelé evolucionismu jako jednosměrný progresivní proces, který má analogický charakter jako evoluce přír. organismů. Domnívali se, že všechny lidské společnosti procházejí univerzálními stadii vývoje: divoštvtím, barbarstvím, civilizací, a proto má kult. vývoj ve všech geogr. oblastech obdobný průběh.“ Soukup – Vodáková – Vodáková 2000, str. 40

²⁰ Soukup 2000, str. 39-52

²¹ „Za nejvýznamnější představitelku k. je považována Ruth Benedictová, podle níž každá kultura představuje systém vzorů, které jsou integrovány kolem jedné dominantní konfigurace, jež kultuře vtiskuje její jedinečnou a neopakovatelnou podobu. Kultura díky této konfiguraci tvoří jedinečný celek, který zahrnuje své vlastní cíle, směry a motivy, kolem nichž se koncentrují a kterým jsou přizpůsobeny všechny stavební prvky systému.“ Soukup – Vodáková – Vodáková 2000, str. 53

²² Byl ve 20. letech 20. století na Bali a to zásadně ovlivnilo jeho tvorbu. Kromě toho o tom napsal knihu, která zase podnítila cestování dalších etnomuzikologů.

²³ George Harrison mezi mladými lidmi propaguje hinduismus, američtí intelektuálové jsou ovlivněni zenem, atd.

²⁴ George Harrison z Beatles představil publiku svého učitele na sitar, indického hudebníka Raviho Shankara. http://kultura.ihned.cz/1-10104850-15213880-J00000_d-46 20.9.2005

²⁵ <http://www.hisvoice.cz/archiv/4-05-Hudebni-gastarbeiteri-a-bezdomovci.php> 15.9.2005

²⁶ Např. Brian Jones hrál s marockými hudebníky, podobně experimentoval i Peter Seeger.

senegalský zpěvák Youssou N'Dour, z kterého se po spolupráci s Peterem Gabrielem²⁷ stal jeden z nejuznávanějších afrických interpretů world music na Západě. Podobně Paul Simon na svém albu *Graceland a Rhythm Of The Saints* spolupracoval s jihoafrickými interprety, kteří se tímto způsobem stali známými.

Tak se do Evropy a Spojených států postupně dostávají hudební tradice z různých oblastí světa. Na festivalech, kde se tato hudba prezentuje, se tyto odlišné tradice spolu setkávají a někteří hudebníci zkoušejí tyto různé tradice propojit.²⁸ V rámci globalizace se pak začíná prosazovat nová tendence: západní (hlavně populární) hudebníci se inspirojí, resp. absorbují exotické vlivy do své hudby. Za jeden z průlomových aktů se považuje album *My Life In The Bush Of Ghosts* od Davida Byrne a Briana Ena vydané v roce 1981, na kterém se smísily arabské vokály s rockovými rify. Zde se už jedná o oblast hudby populární, která nějakým způsobem přebírá prvky lidové či etnické hudby. Děje se to ve snaze zpřístupnit tyto tradiční hudební oblasti co nejširší vrstvě západních posluchačů s ohledem na současnou formu. Vzniká tak cesta k tomu, čemu se později říká world music.²⁹

²⁷ Peter Gabriel spolu s Genesis totiž uspořádali roku 1982 první festival s etnickou hudbou WOMAD. Také podporoval práci těchto ne-západních talentovaných hudebníků a propagoval je skrze své vlastní hudební vydavatelství Real World Records.

²⁸ „V šatnách a na chodbách jsme si navzájem půjčovali hudební nástroje a zkoušeli jiné styly. Tak se například stalo, že si maďarský houslista zahrál velice dobře s irskou skupinou, a irský bubínek naopak obohatil maďarské rytmy.“ Příbylová – Uhlíková 2003, str. 78

Za počátek trendu mísení hudby etnické s populární lze však již považovat romské kapely, které sice hrály většinou v tradičním složení, ale podle soudobých požadavků, takže do svého repertoáru vstřebávaly směsici různého hudebního folklóru (např. z Maďarska, Rumunska atd.) i jiných žánrů (včetně moderní populární hudby). Ostatně i dnes tento trend pokračuje žánrem *rompopu*, který se snaží přiblížit dnešnímu posluchači tradiční romskou hudbu podle současných požadavků a trendů ve světě.

²⁹ „Musím přiznat, že se naše hudba spontánně změnila. Už jsme jí nemohli říkat lidová hudba... Lidová hudba byla vystavena mnoha vlivům a přijímala do sebe hudební styly. Teprve později se objevilo označení world music. World music vznikla díky otevřenosti muzikantů.“ Příbylová – Uhlíková 2003, str. 79

3.3. Vznik pojmu world music jako obchodní značky

V 70. letech 20. století na Západě stále ještě nebyly nahrávky s touto hudbou v hudebních obchodech tolik rozšířené. Na začátku 80. let se však věci začaly měnit. Rozhlasoví moderátoři začali pouštět v rádiích nahrávky z Afriky, latinské Ameriky a dalších míst. Vznikaly i speciálně orientované časopisy na tuto problematiku, např. *Folk Roots* (později přejmenovaný na *fRoots*).³⁰ „Od roku 1980 se v časopise *Folk Roots* začala razit myšlenka o existenci jevu zvaného *world music*. Na angloamerické scéně populární hudby se tento výraz stal poukazem na folklórní a populární hudbu z celého světa, která je zpracovávána mašinérií byznysu populární hudby. V pozadí je rostoucí zájem o tzv. třetí svět i globalizace veškeré kultury, fakticky se jedná o využití přebíraných dílčích idiomů folklórní, etnické a někdy i samotné populární hudby mimoevropského původu, případně však i evropského původu, avšak v kontextu silně standardizované nonartificiální produkce.“³¹ Stále však byl problém tyto nahrávky ve větších obchodech s deskami sehnat, mimo jiné i proto, že samy prodejny nevěděly, do jaké přihrádky je mají umístit, natož aby vytvořily nějaký přehledný katalog těchto nezařaditelných nahrávek z různých koutů světa.

Z tohoto důvodu Roger Armstrong a Ben Mandelson z firmy GlobeStyle svolali 29. června 1987 setkání původně označené jako *'International Pop Label Meeting'*³² se zástupci hlavních velkých nahrávacích společností, hudebními publicisty a rozhlasovými hlasateli, aby se dohodli na sjednocení obecného označení, které by poskytlo prodejcům a distributorům jistotu, kam by mohli tyto nahrávky bez problémů zařadit. Hlavním cílem svolání a diskuze bylo však zjistit, jaké jsou marketingové možnosti tohoto nově se etablojícího žánru.³³

„Projednávala se 'identifikace cílového posluchačstva', 'jak je zasáhnout' a 'určení názvu v mediální kampani', který měl zajistit, že hudba tohoto typu bude napříště nabízena posluchačům a nakupujícím v obchodech v samostatných odděleních. Právě v tomto bodě se strhla největší diskuze, uvažovalo se o již používaných termínech jako 'worldbeat', 'tropical', 'ethnic', 'roots' nebo 'international pop', ale každý z nich některé interpretu uvažované k importu diskvalifikoval. Společnost se nakonec rozhodla přijmout nálepku 'world music', což je termín, který se používá dodnes.

³⁰ http://www.frootsmag.com/content/features/world_music_history/page02.html 10.6.2005

³¹ Macek 1997, str. 891

³² http://www.frootsmag.com/content/features/world_music_history/minutes/page04.html 10.6.2005

http://www.frootsmag.com/content/features/world_music_history/minutes/page05.html 10.6.2005

³³ http://www.frootsmag.com/content/features/world_music_history/minutes/ 10.6.2005

V tiskové zprávě jste se mohli dočíst: ‚Dohodli jsme se, že termín world music bude od nyníška používán všemi nahrávacími společnostmi, aby tak nabídl novou jednotící kategorii pro zařazování nosičů do katalogů a při popisování v tiskových zprávách a letácích.‘ Mezi dalšími rozhodnutími bylo naplánování kroků, které vedly k založení specializovaného žebříčku World Chart, sestavení propagační kazety v populárním časopise New Musical Express a vyhlášení října 1987 jako měsíce world music. Na účely kampaně se sešlo 3 500 liber, které se vesměs utratily za inzeráty v hudebním tisku. Zrodila se world music jak ji známe dnes.“³⁴

Tato měsíc trvající kampaň byla úspěšná. Brzy se přihrádka world music ujala ve většině prodejen s nahrávkami. Záměr producentů na umělém vytvoření pojmu, který by poskytl nové zdroje hudebnímu průmyslu, byl tedy naplněn. Dodatečně se tak označil fenomén mísení západní populární hudby s prvky tradiční, jenž dosud nebyl jednotně pojmenován.

Z tohoto objasnění použití pojmu world music a důvodů, které k němu vedly, je zřejmé, že původně to byla nepochybně pouze marketingová nálepka. Je ale otázka, zda označila (třeba i náhodně vybraným výrazem) fenomén specifického svěbytného hudebního žánru, který už existoval předtím a zda se původci tohoto výrazu trefili a označuje zároveň i zvláštní hudební styl nebo zda je to označení příliš široké a nejasné. Na tuto otázku se pokusí tato práce odpovédět v další stati.

³⁴ <http://www.hisvoice.cz/archiv/4-05-Hudebni-gastarbeiteri-a-bezdomovci.php> 15.9.2005; podrobnosti jsou popsány na webu http://www.frootsmag.com/content/features/world_music_history/minutes/ 10.6.2005

3.4. World music v ČR

World music se u nás poprvé objevuje – bezpochyby v souvislosti s politickými změnami – až po pádu komunismu, začátkem 90. let a na rozdíl od Západu, kde se tento fenomén začal projevovat mnohem dříve, než byl vůbec nějak hudebním průmyslem pojmenován, u nás to byl jev zcela nový. Do té doby se v českém prostředí žádné příznaky (kromě zcela výjimečných případů), které by připomínaly world music, neukazují, a na poli populární hudby zde vládnu rockové, popové, ale také folkové a jiné skupiny či zpěváci. Ovšem změna přichází v 90. letech, kdy k nám začíná pronikat world music a různá etnická hudba. Zpočátku se o nějakém boomu hovořit nedá. Na rozdíl od folku, který má u nás čtyřicetiletou tradici, spojenou do značné míry s významnou společenskou funkcí, WM zde žádnou tradici nemá, a proto si své publikum teprve vytváří. Ze začátku (a v podstatě dodnes) totiž málokdo pořádně tuší, co se za tímto pojmem skrývá. Proto se pod tímto označením lze nejčastěji setkat s romskými kapelami a balkánskými soubory. Od poloviny 90. let se zájem o tento „žánr“ postupně zvedá a na trhu je stále větší počet kapel, jednotlivců a výběr hudebních nahrávek v nabídkách hudebních obchodů (např. Bontonland) nebo v produkci hudebních vydavatelství, která se orientují na tento žánr (např. Indies records³⁵). Na sklonku 90. let vznikají velké hudební festivaly prezentující světovou i domácí scénu WM (např. Colors of Ostrava nebo United Islands), na velkých rockových festivalech jako je Trutnov zastupuje „žánr“ WM v posledních letech stále více WM skupin (spíše ale zahraničních) nebo na filmovém festivalu Febio Fest jsou náplní doprovodných hudebních programů skupiny, jenž hrají WM (převážně tuzemské). Zkrátka scéna WM neodmyslitelně patří k hudebnímu koloritu České republiky na počátku 21. století.

Cílem této práce je zjistit trendy v současné české scéně WM. Zaměřím se však pouze na domácí tvorbu, abych zjistil, jakou podobu má WM u našich kapel, a tím mohl jasněji odhalit její charakteristické prvky. Jak známo, podobu hudby ovlivňují nejen interpreti, ale – do různé míry, avšak vždy významně – také posluchači. Proto nebudu zkoumat význam cizích interpretů WM na zdejším trhu ani význam českých interpretů na jiných trzích, ale pouze počiny domácí provenience WM na tomto trhu. Zajímá mě, co reprezentuje českou world music na českém hudebním trhu, protože WM se tu stala významnou součástí hudební scény.

³⁵ Viz webový server <http://www.indiesrec.cz/> 12.4.2006

4. Empirická východiska: Hlavní výzkum – sběr dat a jejich analýza

4.1. Metoda sběru dat

4.1.1. Popis metody sběru dat

Pro nalezení skupin, které u nás hrají WM, jsem chtěl původně použít metodu sběru webovým vyhledávačem, ale vzhledem k množství odkazů (téměř 500 000 jenom na *seznamu.cz*) pod heslem „world music“, jsem od této metody musel upustit. Nejde mi navíc o to nalézt všechny české skupiny, které se vydávají nebo jsou vydávány za WM (mimo to takový cíl by ani nejspíš nebylo možné splnit), ale jde mi o to zjistit trendy (ve smyslu směrů), jenž se zde na poli české scény WM projevují. Proto jsem se rozhodl pro metodu, která se mi zdála nejefektivnější: vybírat kapely na základě největších tuzemských festivalů (jak do počtu účinkujících, tak podle návštěvnosti), které ve svém programu prezentují vedle světové také českou world music. Pro tento postup použiji první dvě kritéria, které jsou popsána níže. Zároveň použiji ještě další kritéria, jimiž vyřadím ty kapely, které vznikly před méně než třemi lety nebo jejichž členové jsou převážně cizinci. Touto metodou bych se chtěl dopracovat k českým skupinám, které se zde označují termínem WM a jsou poměrně známé jak široké veřejnosti, tak mediálnímu i obchodnímu prostředí. Na základě toho se pak pokusím vyvodit trendy, které se na české WM scéně ukazují. Posléze se budu snažit ilustrativně ověřit také své **hypotézy** – jestli tato hudební tělesa, která reprezentují českou WM scénu, mají společné charakteristiky z hudebního hlediska (tzn. na základě rozhovorů, které povedu s představiteli těchto kapel o tom, co si oni sami pod pojmem world music představují a především na základě hudební analýzy).

Za základní východisko pro hledání těchto hudebních souborů použiji doprovodný hudební program festivalu Febio Fest, který se ze všech českých WM festivalů nejvíce zaměřuje na domácí produkci WM a co do počtu návštěvníků patří k největším – letos navštívilo Febio Fest přes 150 000 lidí (v Praze přes 70 000). Samozřejmě ale budu vycházet i z programů dalších níže uvedených festivalů. Budu zkoumat programy těchto festivalů za ± poslední tři roky (záleží na míře veřejně dostupných informací). V programu festivalů Trutnov, Rock For People-Český Brod, Sázava Fest, Respect, Jeden Svět, Muzika Paka, Boskovice, Mezi Ploty sice v posledních letech také přibývá hudebníků z oblasti WM, ale

význam těchto festivalů, co se týče domácí WM scény, je stále ještě zatím marginální, a proto je ve své práci nezohledním.

4.1.2. Filtr a kritéria pro sběr dat

- 1) Tato kapela je na naší hudební scéně známá, protože vystupuje na jednom nebo více z těchto významných hudebních festivalů, jejichž program se orientuje na WM: Febiofest – Music-Fest (Praha), Colors of Ostrava, United Islands of Prague, Dolnohotský buben, Alternativa, Folkové prázdniny Náměšť nad Oslavou, Colourscope, Na jednom břehu, Etno – Brno.
- 2) Skupina buď sama prohlašuje, že hraje „žánr“ WM, nebo je hudební kritikou či médií zařazována do kategorie WM.
- 3) Kapela má minimálně dva hráče.
- 4) Hráče skupiny tvoří převážně lidé, kteří se narodili v České republice.
- 5) Skupina v současné době existuje a aktivně působí v oblasti world music již minimálně 3 roky.

4.2. Sběr dat

4.2.1. Data získaná na základě 1. kritéria – Seznam účinkujících kapel z vybraných festivalů

Febiofest – Music-Fest (Praha)³⁶

Hudební doprovodný program Music-Fest k filmovému festivalu Febiofest konaný v garážových prostorech Village Cinemas na Andělu v Praze má největší zastoupení české WM scény v ČR a proto je v tomto ohledu nejvýznamnější.

Letos (2006) na festivalu vystupovaly tyto české kapely:³⁷

Trombenik, Čankišou, Damaru, B4, Vokokos, Mr. Mention, Charmeen & Admirál Kolíbal, United Flavour, Noise Pictures, ZaobZor, Dunumba - Tekno mandingue, Messenjajs, TiDiTaDe, Létající koberec, Elena Kubičková & Tomáš Reindl, Dick o Brass, FruFru, SM Lomoz, Dub-O-Net, Tellemarkk, Drum Brum Band, Acoustic Impact, Living Room, Nil, On Air, Amit Chatterjee & Tomáš Reindl, Taliesyn, Irish Dew, Posmrtné zkušenosti, UDG, Temperamento, Tshjamm, Atarés, Al-Yaman, Gothart, Shannon, Exil, Točkolotoč, Didymos, La Loba, Mugee.

2005:³⁸

Altamira, Bengas, Trombenik, Didymos, Bluenote / Peter Binder & Milan Kramarovič, Ziriab, Terne Čhave, Eč, FruFru, CMPT, Tandem Plus, Animalí, Babylon Station, Feher Fekete Kerek, Létající koberec, Jan Kotulán & Petr Korbelař, B4, Atarés, Dub-O-Net, La Banda, Tellemarkk, Tua Borta, Dunumba, Mugee, Posmrtné zkušenosti, SM Lomoz, Slot & Shade, Roe-Deer, Nana Zorin, Zaobzor, Taliesyn, Bůhví, Tam-Tam Orchestra, Ba-tu-cu, Shannon, Irish Dew, Maraca, Gothart, Al-Yaman, Limbo.

2004:³⁹

Feher Fekete Kerek, Tshikuna, Damaru, 100°C, Bengas, Pragasón - La música cubana en Praga, Tellemarkk, Nyabinghi Warriors, Atarés, Létající koberec, Animalí, Trombenik, Shannon, Marion, Khoiba, SM Lomoz, BaToCu - Back To Culture, Southpaw, Ramapiti,

³⁶ Webové stránky festivalu: <http://www.febiofest.cz/musicfest.php> 3.4.2006

³⁷ <http://www.febiofest.cz/musicfest.php?showall=1#shedule> 3.4.2006

³⁸ http://www.febiofest.cz/12_new/musicfest.php?showall=1#shedule 3.4.2006

³⁹ <http://www.febiofest.cz/11/ethnofest.php> 3.4.2006

Ziriab, Gothart, Čankišou, Al-Yaman, Hypnotix, Didymos, Altamira, Bluenote / Peter Binder & Milan Kramarovič, Bengas, Trombenik, CMPT, Terne Čhave, Tandem Plus, Eč, FruFru.

Colors of Ostrava⁴⁰

Colors of Ostrava je největší domácí festival věnující se world music. Festival se vedle mapování světové world music soustřeďuje i na českou hudební scénu. Byl založen v roce 2002. Je členem významné organizace European Forum of Worldwide Music Festivals sdružující renomované evropské festivaly.

Letos (2006) se chystají vystoupit tyto české skupiny:⁴¹

Chinaski, Monkey Business, -123 min, Aneta Langerová, Bow Wave, Bratři Orffové, Ecstasy of St. Theresa, Gang Ala Basta, Gipsy.cz, Gulo Čar, INDY & WICH, Jablkoň, Jarret, Khoiba, KOA, Kontrafakt, Kuličky štěstí, Maraca, Maradona Jazz, Mashy muxx, Michal Prokop, Mig 21, Minuta ticha, Moimir Papalescu & The Nihilists, Nana Zorin, Nierika, Pavel Fajt, Posmrtné zkušenosti, Priessnitz, Psychonaut, Skyline, Sonyk Bel, Southpaw, Sunshine, Support Lesbiens, Temperamento, The Chancers, Therne Čave, Toneless, UDG, Úspěch, Vypsaná Fixa, Wohnout

2005:⁴²

Kryštof, Dan Bárta a Illustratosphere, Čechomor, Monkey Business, Sunshine, &Band, Alešanka, Anyway, Banana, Benedikta, Boudapsova, Bow Wave, Budoár staré dámy, Clou, Cocotte Minute, Cymbelín, Děda Mládek Illegal Band, Disneyband, Děti deště, Divoký srdce, Čankišou, Ememvoodooopoka, ER, Esgmeq, Estrada, Evolution De Javu, FLO, Folk3Mail, Gaia Mesiah, Gipsy.CZ, Here, Herro-in, Hrozen, Ian Blond, Irish Dew, Landmine Spring, Loco Poco, LU, Lyssa, Made in heaven, Maraca, Maranatha, Moimir Papalescu and The Nihilists, Naked floor, Nierika, Ohm Square, OTK, Panoptikum, Pavilon M2, Posmrtné zkušenosti, Skyline, SM Lomoz, Southpaw, Taliesyn, Tam-Tam Batucada, Tam-Tam Orchestra, The Airbags, Tomáš Kočko & Orchestr, Traband, Tua Borta, Umakart, Úspěch, Veselá zubatá, Vibra Eterna, Zrcadlové sestry, Šajtar

⁴⁰ Webové stránky festivalu: <http://www.colours.cz/> 4.4.2006

⁴¹ <http://www.colours.cz/2006/main.php?id=2&s1=ucinkujici&PHPSESSID=94a39178dea0c4a55b87ca1b7f0c3713> 4.4.2006

⁴² <http://www.colours.cz/2005/main.php?id=2&s1=ucinkujici> 4.4.2006

2004:⁴³

Monkey Business, Tata Bojs, MIG 21, Buty, 100°C, AlYaman, Alvik, Banana, Buback, Café Industrial, Celtic Cross, Docuku, Evolution Deja Vu, Facing West Trio, Fatalerr Foxman, Ganga Ala Basta, Gothart, Gulo Čar, Hana a Petr Ulrychovi & Javory, Jan Hrubý & Kukulín, Kaisersoze, Karpatské chrbáty, Katka Šarközi & Magorie, Band, Khoiba, Marcipán, Martin Gredner, Nierika, Njorek, One Season Band, Pod Černý vrch, Priessnitz, Ready Kirken, Sestry Steinovy, Shivanam, Southpaw, Sultan Soliman, Tanec s ohněm, Terne Čhave, Ty syčáci, Úspěch, Village of peace, Wohnout

2003:⁴⁴

Support Lesbiens, J.A.R., The Ecstasy of Saint Theresa, -123 minut, Kryštof, Z. Navarová & Koa, Švihadlo, Načeva, Hradišťan, Ester Kočíčková & L. Nohavica, Skyline, Divokej Bill, V.+I. Havlovi, I. Hlas Trio, Neřež, Sluneční orchestr, Sto zvířat, Gothart, Ahmed má hlad, Létaující koberec, November 2nd, Benedikta, Cabelique, Vypsaná fixa, Traband, Údery údy, Robson, Dub-O-Net, Čankišou, Banana, Glazy, Downbellow, Tubabu, Tam Tam Orchestra, Smetana života, Naked Floor, Al Yaman, Lazy Jimmy, Veneer Band

United Islands of Prague⁴⁵

Hudební festival United Islands of Prague byl založen v roce 2004. Hlavní myšlenkou festivalu je spojování. A to nejen jednotlivých scén umístěných na pražských ostrovech, ale zejména hudebních žánrů: vystupují zde hudebníci od rocku, jazzu, přes taneční a folkovou hudbu, až po world music, jejíž scéna je obvykle umístěna na Střeleckém ostrově.

Na letošní festival (2006) United Islands se chystají v sekci *world.ethno&folk* vystupovat tyto české skupiny:⁴⁶

Ahmed má hlad, Al Yaman, Čankišou, Jablkoň, Jiří Plocek a Jitka Šuranská, Moberg Ensemble, Pod Černý Vrch, Pohřební kapela, Terne Čhave

V roce 2005 na festivalu United Islands v sekci *world music & folk stage* vystupovaly tyto české kapely:⁴⁷

⁴³ <http://www.colours.cz/2004/main.php?id=2&s1=ucinkujici> 4.4.2006

⁴⁴ <http://www.zulu.cz/colours/2003/ucinkujici.php> 4.4.2006

⁴⁵ Webové stránky festivalu: <http://www.unitedislands.cz/> 5.4.2006

⁴⁶ <http://www.unitedislands.cz/program.php?island=green> 5.4.2006

Trombenik, Bengas, Urban Band, Benedikta, Posmrtné zkušenosti, Supercool, Gulo Čar, Tomáš Kočko & Orchestr, Moberg Ensemble, Taliesyn, Neřež, Irish Dew, Pod černý vrch

V roce 2004 na festivalu United Islands v sekci *world music* vystupovaly tyto české kapely:⁴⁸
Triny, Marcipán, Tam Tam Orchestra, Terne Čhave, Gothart, Múze

Dolnohorský buben⁴⁹

Festival Dolnohorský buben je jeden z prvních domácích festivalů zaměřených na world music a alternativní žánry. Byl založen v roce 1998. Dominujícím nástrojem je buben.

Pátého ročníku (2005) WM festivalu Dolnohorský buben se zúčastnily tyto české kapely:⁵⁰
Vladimír Mišík & Etc., Pavel Fajt a Ondra Smejkal, Docuku, Terne Čhave, Evolution De Javu, Úspěch, Naked Floor, Smetana života a Nikol Kantorová, Afurt, Klipr

Čtvrtého ročníku (2001) WM festivalu Dolnohorský buben se zúčastnily tyto české kapely:⁵¹
Šum svistu, Švihadlo, Yamuna, Srpen, Ty syčáci, Gothart, Zuzana Navarová & KOA, Wooden Toys, Masada, Ahmed má hlad, Tubabu, Kapela ze vsi Warsawa, Song of Satori, Benedikta

Alternativa⁵²

Festival Alternativa jde napříč žánry: od rocku, přes jazz či soudobou vážnou hudbu až po elektronickou experimentální nebo etnickou hudbu. První ročník festivalu proběhl v Praze v roce 1993.

2005⁵³

New Kids Underground, MCH Band + Agon Orchestra, Už jsme doma a MIKROCHOR, Tětiva snů, Bucinadores, Zaobzor, N.O.D Štěpána Smetáčka a Hudba Brno, Birds Build Nests Underground, FruFru, Poco Loco, První Hoře, Pavilon M2, Negero

⁴⁷ <http://www.partypeople.cz/article/?rowid=450> 5.4.2006

⁴⁸ <http://unitedislands.cz/iold/stars.htm> 5.4.2006

⁴⁹ Webové stránky festivalu: www.buben.zulu.cz 5.4.2006

⁵⁰ <http://www.buben.zulu.cz/index.php?id=1958> 5.4.2006

⁵¹ <http://www.buben.zulu.cz/index.php?id=1958> 5.4.2006

⁵² Webové stránky festivalu: <http://www.unijazz.cz/alternativa.php?lang=CZ> 5.4.2006

⁵³ http://www.unijazz.cz/alternativa_historie.php?lang=CZ 5.4.2006

2004⁵⁴

Tam Tam Orchestra, Elvis Tshikuna, Ridina Ahmed, Skrytý půvab byrokracie a Divadlo Matěj & Miloš, Mikoláš Chadima a Pavel Richter, Indie Twins Djs

2003⁵⁵

Deverova Chyba, Do Shaska!, Skrytý půvab byrokracie, Sdružení Rodičů a Přátel RoPy, C, Some Other Place, Jablkoň, Moravští symfonici, Noční optika, Léčba neklidem, Four Brothers, Asyl Akt, My mixture, Neutrino, Qwerty, Hvozd

Folkové prázdniny Náměšť nad Oslavou⁵⁶

Původně folkový festival, založený v roce 1984, jenž nabízel pouze domácí produkci, se od roku 2005 zaměřuje i na zahraniční folkaře a world music.

Letos (2006) se chystají na festivalu vystoupit tyto české skupiny:⁵⁷

Jiří Pavlica & Hradišťan, Čechomor, Jablkoň, Triny, Camael, Hana a Petr Ulrychovi&Javory, Spirituál kvintet

V roce 2005 vystoupily na festivalu tyto české skupiny:

Camael, Triny, Hana a Petr Ulrychovi & Javory, Čechomor, Spiritual kvintet, Jablkoň, Hradišťan, Glen Hansard & Markéta Irglová

Colourscope 2006⁵⁸

První ročník hudebního festivalu v Kuřimi je pořádán největším tuzemským hudebním vydavatelstvím orientujícím se na „žánr“ WM – Indies Records, který mj. na tomto festivalu vyhlašuje soutěž „o nejlepší kapelu world music v ČR“ *Česká spořitelna Colours talents*.

Letos vystupují tyto české kapely:⁵⁹

Radůza, Al-Yaman, Benedikta, Dick O´Brass, Gypsy.cz, koňaboj, Tomáš Kočko&Orchestr, Jarret.

⁵⁴ http://www.unijazz.cz/alternativa_historie.php?lang=CZ 5.4.2006

⁵⁵ <http://www.unijazz.cz/alternativa/2003/cz/index.htm> 5.4.2006

⁵⁶ Webové stránky festivalu: <http://www.folkoveprazdniny.cz/> 8.4.2006

⁵⁷ <http://www.folkoveprazdniny.cz/view.php?cislocianku=2004031101> 8.4.2006

⁵⁸ Webové stránky festivalu: <http://www.colourscope.freemusic.cz/> 5.4.2006

⁵⁹ <http://colourscope.freemusic.cz/index.php?s=ucinkujici> 5.4.2006

Na jednom břehu⁶⁰

Hudební festival Na jednom břehu je zaměřen na jazz, funky, world music a jiné alternativní žánry. Pořádá se od roku 2002 v Hradci Králové.

Letos (2006) vystupují tyto české kapely:⁶¹

Yellow Sisters, Terne Čhave, Ahmed má hlad, Čankišou, Jablkoň

V roce 2004 vystupovaly na festivalu tyto české skupiny:⁶²

Dan Bárta a Illustratosphere, TiDiTaDe, Gulo Čar, Gothart, Maraca, Mugee, Tubabu

Etno - Brno⁶³

Hudební festival etnické hudby a world music se koná od roku 1998 v brněnském klubu Alterna.

Učinkující v předcházejících ročnících:⁶⁴

Kiss Erzsi Music, Traband, Hadry z těla, Shamanic Orchestra, Ahmed má hlad, Benedikta, Rageous Gratoons, Tshikuna, Eliezer, Bengas

⁶⁰ Webové stránky festivalu: <http://www.najednobrehu.cz/Home/default.asp> 5.4.2006

⁶¹ <http://www.najednobrehu.cz/Home/default.asp?sid=2> 5.4.2006

⁶² <http://www.najednobrehu.cz/Home/default.asp?sid=5&act=11&id=2004> 5.4.2006

⁶³ Webové stránky festivalu: <http://www.alterna.cz/> 5.4.2006

⁶⁴ http://www.world-music.cz/content.php?ID=18da313cfee88dd8d5ae911ad22d6735&akce=view_festival_year&idfes=16 5.4.2006

4.2.2. Data získaná na základě 2.-5. kritéria – Sestavení databáze skupin české scény world music

Na základě seznamu účinkujících kapel v programu výše jmenovaných festivalů jsem nejprve vyhledal domácí webové stránky všech těchto skupin. Postupoval jsem tak, že jsem odkaz na webové stránky těchto skupin našel buď přímo v programu festivalu, anebo když odkaz na tyto stránky v programu chyběl, pokusil jsem se jej vyhledat ve vyhledávači „seznam.cz“. Pokud jsem touto cestou nenašel žádný odkaz na webové stránky dané skupiny ani žádnou recenzi o takovéto skupině na internetu, tak jsem jí vzhledem k nedostatku informací pro další výzkum diskvalifikoval. Celkově se jednalo o méně než deset procent takto nenalezených skupin.

Druhým krokem bylo prohledat obsah takto nalezených stránek skupin, resp. nalézt v nich pomocí textového vyhledávače klíčové slovo „world music“. Toto slovo jsem hledal na těchto stránkách zejména v kolonkách „popis“, „o kapele“, „historie“, „biografie“, „úvod“, ale i v dalších. Záměrem bylo nalézt jakoukoliv informaci o tom, že daná kapela sama sebe hodnotí tak, že hraje world music, případně, že jí tak hodnotí ostatní. V tom druhém případě jsem prozkoumal navíc ohlasy hudební kritiky, jak na vlastních stránkách těchto kapel, tak i ve vyhledávači „seznam.cz“ pomocí této cesty: „název kapely mezera world music“ – např. „BaToCu world music“.

Touto metodou jsem se tedy nakonec dopracoval ke skupinám, které se zařazují nebo jsou zařazovány do proudu world music a jež jsou tím, že vystupují na výše zmíněných velkých hudebních festivalech, poměrně široce známé. Sestavil jsem tak databázi⁶⁵ nejznámějších českých hudebních skupin pohybujících se údajně v oblasti world music. Podle toho, jestli se pojmem WM označují samy, anebo jsou pojmem WM označovány někým jiným, jsem tyto skupiny rozdělil do dvou množin (a zároveň jsem sestavil ještě další jednu množinu s třemi podmnožinami, které do WM nezařazují):

1. množina: Pojmem WM samy svojí hudbu popisují na svých webových stránkách tyto kapely (17):

Čankišou: Febio 2x, Colours 2x, United Islands, Na jednom břehu

Dick o Brass: Febio, Colourscope

FruFru: Febio 3x, Alternativa

Gothart: Febio 3x, Colours 2x, United Islands, Dolnohlotský buben, Na jednom břehu

⁶⁵ Kapely jsou řazeny abecedně – u každé jsem uvedl, kolikrát a na jakém festivalu vždy daná kapela vystupovala. Pro větší přehled jsem zkrátil názvy festivalů: z Colours of Ostrava na Colours, z Febiofestu – Music-Festu na Febio, z United Islands of Prague na United Islands.

Gulo Čar: Colours 2x, United Islands, Na jednom břehu
Irish Dew: Febio 2x, Colours, United Islands
Maraca: Febio, Colours 2x, Na jednom břehu
Moberg Ensemble: United Islands 2x
Posmrtné zkušenosti: Febio 2x, Colours 2x, United Islands
SM Lomoz: Febio 3x, Colours
Taliesyn: Febio 2x, Colours, United Islands
Tam-Tam Orchestra: Febio, Colours
Terne Čhave: Febio 2x, Colours, United Islands 2x, Dolnohotský buben,
Na jednom břehu
Tomáš Kočko & Orchestr: Colours, United, Colourscope
Triny: Colours, Folkové prázdniny
Tua Borta: Febio, Colours
Zaobzor: Febio 2x, Alternativa

2. množina: Do žánru WM jsou hudebními kritiky zařazovány tyto kapely (26):

Ahmed má hlad: Colours, United Islands, Dolnohotský buben, Na jednom břehu, Etno–Brno
Al-Yaman: Febio 3x, Colourscope
Atarés: Febio 3x
BaToCu: Febio
Benedikta: Colours 2x, United Islands, Dolnohotský buben, Colourscope, Etno – Brno
Cabelique: Colours
Camael: Folkové prázdniny 2x
Cymbelín: Colours
CMPT: Febio 2x
Čechomor: Colours, Folkové prázdniny 2x
Didymos: Febio 3x
Evolution De Javu: Colours, Dolnohotský buben
Hadry z těla: Etno – Brno
Hradišťan: Colours, Folkové prázdniny
Hypnotix: Febio
Koa: Colours 2x, Dolnohotský buben
Létající koberec: Febio 3x, Colours
Marcipán: Colours, United Islands

Neřež: Colours, United Islands

Pod Černý Vrch: Colours, United Islands 2x

Shamanic Orchestra: Etno – Brno

Sluneční Orchestr: Colours

Smetana života: Colours, Dolnohlotský buben

Točkolotoč: Febio

Traband: Colours 2x, Etno – Brno

Trombenik: Febio 3x, United Islands

3. množina: Kapely, které do proudu WM nezařazují:

Hrají sice na pomezí, ale do oblasti WM nejsou nikým zařazovány:

Bengas: Febio 2x, United Islands, Etno – Brno

Dub-O-Net: Febio 2x, Colours

Gipsy.cz: Colours 2x, Colourscope

Jarret: Colours, Colourscope

Tandem Plus: Febio 2x

Tellemarkk: Febio 3x

Temperamento: Febio, Colours

Tshikuna: Febio, Colours, Alternativa, Etno Brno

Hrají tradiční, resp. etnickou (hlavně africkou) hudbu, nikoliv ale WM, neboť této etnické hudbě chybí prvek fúzování se západní populární hudbou:

Docoku: Colours, Dolnohlotský buben

Dunumba: Febio 2x

Mugee: Febio 2x, Na jednom břehu

TiDiTaDe: Febio, Na jednom břehu

Tubabu: Colours, Dolnohlotský buben, Na jednom břehu

Ziriab: Febio 2x

Exil: Febio

Tvoří WM jako samostatní interpreti, tudíž se nejedná o kapely:

Pavel Fajt

Jiří Plocek

Ondra Smejkal

4.3. Analýza dat

4.3.1. Stručná charakteristika hudebního projevu jednotlivých kapel world music

Na základě kapitoly 6.1. (emického⁶⁶ popisu jednotlivých hudebních skupin zařazovaných do „žánru“ world music – viz. příloha), jsem sestavil stručnou charakteristiku (etický⁶⁷ popis) hudebního projevu těchto skupin. Kapely opět řadím do dvou množin: 1. množina – na svém webu se označují za WM; 2. hudební kritika je označuje za WM.

1. množina:

Čankišou

Nejvýraznější složkou hudby je dechová sekce, která je obohacena o rockové, bigbeatové a etnické prvky. Skupina čerpá převážně z balkánského folklóru.

Dick o Brass

Hudební projev lze charakterizovat jako elektrifikovanou verzi keltské hudby (v repertoáru používá rockové a metalové prvky). To však znamená, že zapadá do již hudebně vymezeného žánru celtic rock.

FruFru

FruFru je rocková kapela s prvky taneční hudby při využití kombinace sampleru a živých groovů.

Gothart

Kapela vychází z lidových písní jednotlivých balkánských národů (především bulharský, makedonský a rumunský) dále z romské a klezmerové melodiky. Některé tyto tradice upravuje o rockové, jazzové nebo jiné prvky.

Gulo Čar

Hudební základ je postaven na stylu funky s prvky soulu, jazzu a populární hudby. Většina textů písní je v romštině, takže lze kapelu zařadit do žánru rompopu.

⁶⁶ Hendel 2005 str. 388

⁶⁷ Hendel 2005 str. 388

Irish Dew

Kapela osciluje mezi tradiční keltskou hudbou a celtic-rockem.

Maraca

Maraca ve své hudbě mísí exotické vlivy (zejména arabskou hudbu) s jazzem, rockem a elektronikou.

Moberg Ensemble

Moberg Ensemble je hudební soubor, který vychází z naší lidové hudební tradice. Početný sbor je doplňován o klavír, klávesy, housle, etnické bubny nebo klarinet, takže se jedná o celkem netradiční pojetí domácího folklóru.

Posmrtné zkušenosti

Skupina se inspirována mnoha různými styly. Používá současně všemožné etnické nástroje (didgeridoo, perkuse, atd.) a elektronické samplý propojené se zvuky kláves. Jedná se jednoznačně o world music.

SM LOMOZ

Tato kapela vychází hlavně ze současné anglosaské kytarové scény. Ve své tvorbě používá dále prvky dubu, reggae, elektroniky, ale také jazzu a folklóru.

Taliesyn

Skupina čerpá zejména z tradice angloamerického písničkářství a českého a moravského folklóru. Používá však také prvky rocku a jazzu. Z hudebního hlediska patří do oblasti folku.

Tam-Tam Orchestra

Kapela čerpá hlavně z brazilských, kubánských a afrických rytmů, zejména samby. Hraje karnevalovou hudbu.

Terne Čhave

Skupina navazuje na tradici romské hudby, ale obohacuje ji o prvky latiny, reggae, jazzu, flamenca, rocku i klezmeru. Lze zařadit do žánru rompopu.

Tomáš Kočko & Orchester

Kapela vychází z moravského folklóru, který upravuje zejména o rockové prvky. Lze ji tedy zařadit do žánru folkrocku.

Triny

V hudbě jsou patrné vlivy latinskoamerických prvků, jazzu a samozřejmě romských kořenů. Jedná se o rompop.

Tua Borta

Její tvorba a repertoár vychází ze severské (skandinávské, lotyšské, litevské apod.) a balkánské lidové tradice, inspiruje se lidovými a středověkými motivy, které zpracovává netradičním způsobem s využitím různých hudebních žánrů, zejména jazzu.

Zaobzor

Skupina Zaobzor vychází z různých hudebních stylů, především minimalismu, folklóru a současné alternativní hudby. Využívá k tomu didgeridoo, housle, perkuse a alikvótní zpěv.

2. množina

Ahmed má hlad

Tato skupina čerpá inspiraci zejména z balkánského a východoevropského folklóru, který přetváří do pub-rockové až punkové formy. Výrazným prvkem je zde dechová sekce a akordeon.

Al Yaman

Kapela Al Yaman vychází především z lidových a zlidovělých písní Jemenu a arabského světa. Zvuk kapely je fúzí akustických nástrojů a elektroniky a spojuje tradiční postupy s novými prvky taneční hudby. Toto pojetí hudby odpovídá definici world music v této práci.

BaToCu - Back To Culture

Je hudební a taneční skupina, která se inspiruje africkými rytmy a africkým tancem. Jedná se o pokus o tradiční hudbu.

Benedikta

Benedikta je kapela, jenž čerpá inspiraci z našeho i podkarpatského folklóru. Ve své tvorbě navíc využívá prvky funky, rocku a punku. Převážně patří do oblasti folku.

Cabelique

Hudba skupiny je nejvíce ovlivněna hudbou Bretaně, českých zemí a Balkánu. Žánrově je tuto kapelu těžké vymezit, pohybuje se mezi keltskou hudbou a folkem.

Camael

Jedná se o skupinu, která se orientuje převážně na naši lidovou hudební tradici, tedy na folklór.

Cymbelín

Kapela Cymbelín se pohybuje na pomezí šansonu, folklóru (hlavně cimbálová muzika), folku, rocku a jazzu, ale i vážné hudby, takže její tvorba je rozmanitá a originální.

CMPT

Etnicko-jazzové variace na klasické české a moravské písně.

Čechomor

Skupina Čechomor patří díky své dosavadní tvorbě, která se výhradně orientovala na českomoravský folklór, hlavně do oblasti folkrocku.

Didymos

Je inspirován zejména hudbou indickou, tibetskou a hudbou australských aboridžinců za použití moderní techniky samplingu v reálném čase a jedná se tedy spíše o etnickou hudbu než o WM.

Evolution Deja Vu

Kromě etnických nástrojů (didgeridoo, djembe, dhol, atamany, darbuka) a 200litrové barely potažené kůží skupina používá ve své hudbě kytaru a zpěv s taneční hudbou komponovanou přes počítač. Popis hudby odpovídá pojetí WM v této práci.

Hadry z těla

Skupina Hadry z těla se sama zaškatulkovala jako hradní folk-punk.

Hradišťan

Cimbálová muzika Hradišťan patří k nejstarším a nejznámějším moravským cimbálovým kapelám. Původně lidová cimbálová muzika z jižní Moravy, postupem času překračuje hranice žánru, natáčí desky s muzikanty z oblasti jazzu, rocku a folku a vlastní tvorba je na pomezí lidové hudby, folku a vážné hudby.

Hypnotix

V tvorbě této kapely jsou prvky reggae, taneční hudby, etnické (především africké) hudby, dubu, trancu atd.

Koa

Hudba skupiny Koa se pohybuje mezi folkem, rockem, latinou, jazzem a romskou muzikou.

Létající koberec

Létající koberec vychází především z šamanských tradic, které spojuje s novými prvky taneční hudby do směsice: etno-trans-break-beat.

Marcipán

Hudebním projevem má skupina nejbližší žánru folku.

Neřež

Neřež spojují ve své tvorbě folk, rock a lidovou hudbu, jedná se tedy o žánr folkrock.

Pod Černý vrch

Skupina vychází z lidových tradic, které obohacuje o prvky rocku. Spadá tedy do žánru folkrocku.

Shamanic Orchestra

Skupina hraje tradiční šamanskou hudbu z různých etnických oblastí.

Sluneční orchestr

V tvorbě Skupiny jsou cítit vlivy africké, jihoamerické i východní hudby stejně jako jazzu nebo vážné hudby.

Smetana života

Kapela se hudebně pohybuje na rozhraní popu a rocku s jasně čitelnými vlivy funky, ale také orientu.

Točkolotoč

Kapela hraje napříč žánry, většinou pop/rock, ale též bigbeat, latinu, reggae, to vše v romštině, proto by se dala zařadit do kategorie rompop.

Traband

Původní country-punkové trio se obohatilo o hráče na dechové nástroje a absorbovalo všechny možné hudební vlivy: klezmer, českou dechovku, šantán a kabaret, punk, balkánské rytmy, atd. Kapelu lze nejlíže zařadit do kategorie folkpunk.

Trombenik

Hudba vychází z klezmeru, ale je obohacována o prvky jazzu, balkánských dechovek, rocku, ale i romské a latinskoamerické hudby.

4.3.2. Rozčlenění databáze skupin v „kategoriích“ world music do „podkategorií“

V rámci „kategorie“ české scény world music, kterou jsme získali sestavením databáze českých WM skupin v kapitole 4.2.2., můžeme vyčlenit na základě stručného popisu hudebního projevu těchto jednotlivých WM skupin (viz výše kapitola 4.3.1.) jisté „podkategorie“, resp. trendy (viz. 4.3.2.1.), které vystihují převažující hudební charakter těchto kapel. Zvolil jsem tyto podkategorie: 1. world music 2. balkánská hudba 3. romská hudba – rompop 4. keltská hudba – celtic rock 5. folk, folkrock, folkpunk, folklór 6. rockpop 7. klezmer 8. etnická hudba 9. jiné.

Ve své práci budu dále zkoumat pouze hudební skupiny v podkategorii „world music“. Do této podkategorie zařazuji všechny kapely, které svým hudebním popisem odpovídají definici world music v této práci (viz. kapitola 2.1.2.), a zároveň se díky svému celkovému hudebnímu projevu nedají zařadit do žádného jiného již pojmenovaného hudebního stylu, který by je plně vystihoval. Vycházím z toho, že hudební projev skupiny je fúzí tradiční a západní moderní hudby a že je navíc charakteristický výraznou exotikou a etnicitou, která je však pojata tvůrčím způsobem. Tyto hudební skupiny by měly být jádrem české world music scény (označuji je v této stati proto výrazem „jádrové“). Na těchto kapelách se pokusím pomocí hudební analýzy a rozhovoru zjistit, jestli mají skutečně ve svém celku společnou hudební charakteristiku. Na základě toho budu moci definitivně potvrdit nebo vyvrátit první hypotézu – že world music je specifický svébytný hudební styl, který má ve svém celku jistou hudební charakteristiku.

Ostatní podkategorie prozatím dále zkoumat nebudu. U podkategorií 3-7 se z hudebního hlediska jedná již o pojmenované žánry a z toho důvodu je (v duchu první hypotézy) zatím nebudu směřovat s „žánrem“ WM, resp. jej nyní od nich oddělím. Skupiny v podkategorii „balkánská hudba“ patří dle mého názoru do samostatné podkategorie, protože jejich repertoár vychází z jednotlivých lidových balkánských písní, jež jsou svým pojetím velmi podobné a vytváří tak příznačnou hudební oblast. Nejedná se však o WM ve smyslu žánru, ale o lidovou hudbu Balkánu. V podkategorii „etnická hudba“ chybí této etnické hudbě prvek fúzování se západní populární hudbou. Do podkategorie „jiné“ zařazuji všechny hudební skupiny, u nichž označení WM funguje jako pomocný termín, který slouží pro pojmenování něčeho žánrově nezařaditelného, spíše než pro pojmenování hudby, tak jak je chápána v této práci (případně je tím označován zcela jiný žánr: např. skupina Tua Borta se zaměřuje hlavně na středověkou hudbu, která je úplně jiná kategorie – stejně jako v případě Tam-Tam Orchestra, která hraje karnevalovou hudbu, apod.).

Pokud bych se rozhodl zkoumat hudební stránku i všech těchto ostatních WM kapel bez ohledu na toto rozčlenění do jistých podkategorií, které se zde evidentně objevují, tak bych nutně musel dříve či později konstatovat, že world music jako hudební styl nebo specifický typ hudby prostě neexistuje, že je to jen střešní pojem, který je však z hudebního hlediska prázdný, neboť co by měly mezi sebou ve svém celku společného kapely hrající např. rompop s kapelami hrajícími keltskou hudbu? Proto jsem tyto hudební skupiny prozatím pro další výzkum vyřadil.

Nyní se budu v další kapitole věnovat jen těm kapelám, které zařazuji do „jádrové“ podkategorie world music. Nejprve s nimi provedu rozhovor a posléze hudební analýzu. Na základě toho budu moci ověřit za prvé zda tomu, co skupiny o sobě tvrdí, odpovídá i jejich hudební projev. A za druhé zjistím, zda má hudební projev skupin ve svém celku podobnou charakteristiku, a tedy zda-li je world music hudební styl nebo není.

4.3.2.1. Jednotlivé podkategorie world music – trendy v kategorii world music

- World music jako „jádrová“ podkategorie širší marketingové nálepky WM: Al Yaman, Didymos, Evolution Deja Vu, Hypnotix, Létající koberec, Maraca, Posmrtné zkušenosti, Zaobzor
- Balkánská hudba: Ahmed má hlad, Čankišou, Gothart
- Romská hudba – rompop: Gulo Čar, Terne Čhave, Triny, Točkolotoč
- Keltská hudba – celtic rock: Dick o Brass, Irish Dew
- Folk, folkrock, folkpunk, folklór: Moberg Ensemble, Taliesyn, Tomáš Kočko & Orchester, Benedikta, Camael, Cymbelín, Čechomor, Hadry z těla, Hradišť'an, Koa, Marcipán, Neřež, Pod Černý vrch, Traband
- Rockpop: FruFru, SM LOMOZ
- Klezmer: Trombenik
- Etnická hudba: BaToCu - Back To Culture, Shamanic Orchestra
- Jiné: Tam-Tam Orchestra, Tua Borta, Cabelique, CMPT, Sluneční orchestr, Smetana života

4.3.3. Rozbor skupin vybraných do „jádrové“ podkategorie world music

Kapela Al Yaman

Skupina na svých webových stránkách tvrdí, že „kapela Al Yaman vychází především z lidových a zlidovělých písní Jemenu a arabského světa. Zvuk kapely je fúzí akustických nástrojů a elektroniky a spojuje tradiční postupy s novými prvky taneční hudby. Je to etnická, či přesněji orientální hudba, využívající moderních technologií.“⁶⁸ Tento popis potvrzuje i v našem rozhovoru při odpovědi na otázku „Jak byste vaši hudbu popsal?“ „No, tak je to především taneční muzika, elektronická hudba, nejvíc tam z těch rytmů jsou Dub-ový rytmy, tak v polovině věcí a tím vlastně, že zpěvačka je z Jemenu, tak zpracováváme ty jemenský věci často, tak polovina věcí jsou zpracované lidovky jemenský, ty melodie, polovina věcí jsou úplně původní.“⁶⁹

Tato charakteristika jejich hudby odpovídá definici world music v této práci – že je to hudba vzniklá kombinací etnické hudby se západní populární hudbou, a je zároveň exotická. Na základě hudební analýzy se teď pokusím tento popis potvrdit.

Skupina Al Yaman zatím vydala jenom jedno CD Hurria, na kterém je většina skladeb komponována ve velmi podobném duchu. Základem tu bývá na počítači (v programu Sonar CakeWalk) sequencery nahrané nosné pozadí ve velmi svižném až tanečním tempu v dubovém či trancovém rytmu, pro něž je příznačná: výrazná basová linka a složitá struktura bubnů. Vedle klasických nástrojů: bicí, basa, kytara se v hudbě objevuje i množství nasamplovaných různých syntetických zvuků, tradiční nástroje a ženský vokál, takže dohromady tvoří hudba velmi barevnou směs. Zpěvačka je původem z Jemenu, a proto texty i melodie vycházejí z jemenských lidových písní. Vybral jsem skladbu „Alwan“, která je typickou ukázkou tohoto alba a zároveň i tvorby Al Yamanu.

Skladba Alwan z alba Hurriya

Skladba začíná hlubokým táhlým syntetickým zvukem, ke kterému se po chvíli na krátko přidají nasamplované zvuky arabských píšťal, aby předznamenaly celý charakter tohoto tracku. Načež odezní a vynoří se pravidelné rytmy na darbuku, perkuse a bicí. Po několika taktech zaduní gong, který oznamuje příchod beatové linky. Celá skladba se tak potom nese v atmosféře dubových tanečních rytmů, která je vzápětí okořeněna o zvuk dvouplátkového aerofonu (připomínající hoboj), pravděpodobně zurny, jež je velmi rozšířená

⁶⁸ <http://www.al-yaman.cz/> 10.4.2006

⁶⁹ str. 80 v této práci

v arabském světě. Tento nástroj je posléze vystřídán loutnou. Všechny nástroje odezní a zůstává pouze samotný zvuk basové linky nesené v tanečním duchu. Po několika taktech se opět přidává pattern loutny. Po odeznění této smyčky, která trvá šestnáct taktů, nastupuje ženský vokál zpíváný v arabštině, jehož melodie a text vychází z tradiční jemenské lidové písně. V pozadí můžeme slyšet smyčce, které zvýrazňují melodii. Zpěv trvá za doprovodu dubových rytmů šestnáct taktů, po té opět hraje jenom basová linka šestnáct taktů, po té se navrácí zase refrén vokální linky, následuje mezihra – nejprve loutna zahraje nový melodický motiv v jiné tónině, který taktéž trvá šestnáct čtyřčtvrt'ových taktů a pak zase jen zpěvačka začne zpívat tuto melodii ve stejné délce, to se opakuje a posléze se vrací původní refrén. Nejdříve hraje loutna původní melodii, pak jí vystřídá zpěvačka, to se také opakuje, a tak nakonec směřuje skladba ke svému konci, který je umocněn úderem do gongu.

Závěr

Popis kapely, rozhovor s ní i její hudební analýza ukazuje, že se jedná o propojení tradiční arabské hudby s moderními elektronickými postupy, čímž jednoznačně odpovídá definici WM v této práci. Typickým podkladem skladeb je silná beatová linka s množstvím syntetických zvuků a s výraznými etnicko-exotickými zvuky (sampler, nástroji, zpěvem a dalšími prvky).

Kapela Didymos

Dvoučlenný hudební projekt Didymos je na Febiofestu–Music-Festu prezentován takto: „*Je inspirován hudbou indickou, tibetskou, hudbou australských aboridžinců stejně tak jako evropskou hudbou středověku a starověku. Staré latinské a řecké liturgické texty jsou zde použity jako „mantry“ ve spojení s basovými prodlevami didgeridoo, tibetskými a mongolskými technikami hrdelního zpěvu a pulsem indických laděných bubnů tabla. Extatický efekt hudby je zdůrazněn použitím moderní techniky samplingu v reálném čase.*“⁷⁰ Podobně se skupina líčí i v rozhovoru: „...my se zajímáme o takové kořeny nebo nejstarší kořeny v posvátné hudbě vůbec. Což jsou vlastně principy působení hudby na člověka a patří sem třeba hudba Indie, kde je vlastně neuvěřitelně dokonalý systém melodický a rytmický. Takže to je vlastně ta Indie, kde během věků vyvinuli neuvěřitelně dokonalý systém působení hudby na člověka. Pak v tom našem projektu využíváme třeba alikvótní zpěv, což je technika z Tibetu, z Mongolska a i z jiných částí světa. Alikvótní práce s hlasem je například společná i staré

⁷⁰ http://www.febiofest.cz/musicfest.php?id=98&curr_date=1143817200&showall=1 10.4.2006

*posvátné hudbě evropské, například v gregoriánském chorálu a v jiných. No a pak samozřejmě se tam inspirujeme v některých písních třeba africkými rytmy nebo africkou hudbou, africkou polyfonní třeba a pak latinskoamerickou hudbou. Máme taky jeden spirituál americký, který jsme trochu přetvořili.*⁷¹

Tento popis hudby Didymos svědčí o tom, že tato skupina pojímá world music jako hudební duchovní projevy celého světa, tedy že vychází z konkrétních posvátných hudebních tradic. To by však znamenalo, že produkuje tradiční hudbu a nikoli WM jakožto specifický hudební styl, který se vyznačuje mísením tradiční hudby se západní a je nějakým způsobem exotický. Pro ověření tohoto předpokladu provedu krátkou hudební analýzu skladby Et In Terra.

Skladba Et In Terra

Skladba je postavena na gregoriánském chorálu, který stále opakuje refrén Et In Terra... a zároveň tvoří harmonicko-repetitivní základ. Současně je chorál doprovázen alikvótní vokální technikou a hlubokými táhlými tóny na tibetské trubky a bubny. V pozadí je také slyšet zvuk esraje. Skladba je nesena v pomalém a táhlém tempu, který při stále se opakujícím refrénu navozuje duchovní dojem. Tato neobvyklá kombinace hudebních dálněvýchodných nástrojů a technik spolu s gregoriánským chorálem vytváří originální posvátnou atmosféru.

Závěr

Skupina Didymos hraje posvátné hudební tradice z různých etnických (převážně indické a tibetské) oblastí, které místy mezi sebou originálně kombinuje. Takovéto pojetí WM ovšem neodpovídá zcela definici WM v této práci, neboť v ní chybí prvek západní populární hudby. Z toho důvodu kapelu z podkategorie WM vyřazuji a zařazuji do podkategorie „jiné“ v rámci WM.

Kapela Evolution Deja Vu

Na hudebním serveru Muzikus.cz je kapela popisována takto: „*Ostravští Evolution Deja Vu, to je mimojiné přehlídka etnických nástrojů – didgeridoo, djembe, dhol (oboustranný buben), atamany (mluvící buben), darbuka a 200litrové barely potažené kůží, kytara a zpěv s taneční hudbou rozmanitých barev, komponovanou přes počítač. Skupinu vede*

⁷¹ str. 82 v této práci

nadějný muzikant David Žyla (hráč na dhol, barely, djembe, darbuku a ve skupině též rapuje) a jeho kamarád Petr Bartoš (didgeridoo, djembe, kytara, zpěv), rytmiku a hudební podklad drží „soundsystémák“ Petr Safra.“⁷² Tento popis odpovídá definici WM v této práci a potvrzuje se částečně i na základě rozhovoru: „My hrajeme něco mezi etno-dub až progresivní etno-techno-dance.“⁷³

Skupina Evolution Deja Vu existuje tři roky. Ve své tvorbě mixuje digitální samplý, elektrickou kytaru, zpěvy a pestrou škálu netradičních nástrojů z celého světa – didgeridoo, kožené barrely z Polynésie, djembe, darbuku, dhól, bubny natamani. Vybral jsem skladbu Hisbalach, která je pro tvorbu skupiny charakteristická.

Skladba Hisbalach

Skladba začíná pravidelnými údery na nějaký perkusivní nástroj (patrně djembe), jenž je zároveň rytmicky nosným základem celého tracku. Po několika taktech se přidává krátká melodická smyčka v arabském duchu na elektrickou kytaru. Po několika následujících taktech je rytmická složka podpořena pravidelnou beatovou linkou a také dalšími perkusivními nástroji. Skladba začíná pomalu gradovat, zvuk beatů i kytary zesiluje – náhle se však odmlčí a zůstává pouze základní rytmický pattern, do kterého mluví raper. Když skončí, tak se vrací beaty i kytara. Po chvíli se krátce přidá v arabské tónině jednohlasý zpěv. Track je dále nesen v tanečním duchu. Perkuse podpořené beaty a kytara jsou občas doplňovány o různé syntetické zvuky. Podobným způsobem to pokračuje několik minut až do konce.

Závěr

Kapela Evolution Deja Vu má v repertoáru obsaženu spoustu etnických nástrojů (didgeridoo, darbuka, djembe, dhól, mluvící buben), ale je zároveň taneční záležitostí. Skupinu lze popsat jako taneční hudbu s výraznými etnicko-exotickými prvky. Takovéto spojení je v souladu s definicí WM v této práci, což se potvrzuje i na základě popisu kapely, rozhovoru s ní a její hudební analýzy.

Kapela Hypnotix

Kapela na svých webových stránkách tvrdí: „Od roku 2001 se datuje spolupráce s Bengálským zpěvákem Mohsinem Mortabou, který prošel klasickým studiem indických zpěváků. Na rozdíl od dřívějších převládajících afrických a dubových vlivů, přináší Mohsin

⁷² <http://www.muzikus.cz/kapely/evolution-deja-vu/> 10.4.2006

⁷³ str. 84 v této práci

orientální melodické linky indického subkontinentu. Vedle Mohsina Mortaby a jeho bengálských melodických linek se na CD objevuje také hlas MC Stricly Orange. Stejně jako v instrumentální složce jsou zvuky etnických nástrojů kombinovány se zlámanými beaty a jinými atributy moderní taneční hudby, vytváří rap Strictlyho Orange protiváhu k bengálským melodiím.⁷⁴ Tento popis skupina potvrzuje také v našem rozhovoru: „Já myslím, že každé hrajeme, jak jsme zvyklí. Samozřejmě se měněj technologie a hodně se to mění tím, když třeba přijde do kapely nověj frontman. Když jsme Senegalce vystřídali za člověka, kterej byl z Bangladěše a byl to zpěvák, kterej byl klasicky školenej v těch jejich písničkách, tak samozřejmě ten repertoár začal vypadat úplně jinak, už nebyl honěnej tak afrikou, ale hodně jsme používali indický prvky.“ „... každé ať si nás zaškatulkuje kam chce. Někdo nás škatulkuje třeba do taneční scény, kvůli tomu, že používáme elektrický bubny, pak zase lidi viděj černocho, jak mlátí do džembe a řeknou si – „mm, tak to je WM“. Jo, prostě každé ať si to vezme, jak to chce.“⁷⁵

Tato charakteristika jejich současné hudby odpovídá definici WM v této práci. Skupina Hypnotix se sice sama za world music nevydává, ale ani se tomuto označení nebrání. Je to z toho důvodu, že existuje již přes 15 let. Za tu dobu si vybuodovala na naší hudební scéně poměrně známé jméno ale také prošla několika změnami ve složení i v repertoáru. Její bohatá historie se proto odráží i v její tvorbě, která se od sebe liší v jejích jednotlivých etapách. Díky tomu je také těžké jí blíže zařadit do nějakého konkrétního hudebního stylu. V její produkci jsou prvky reggae, taneční hudby, world music, africké hudby a západoafrické hudby, dubu, trancu atd. Hypnotix budu hodnotit podle CD z roku 2003 Bagua, které svým obsahem odpovídá pojetí WM v této práci. Je to období (2003), kdy skupina vyměnila charismatického senegalského frontmana Bourami, který kapelu proslavil v prvních letech existence, za bangladéšského zpěváka Mohsina Mortaba. Z toho důvodu také došlo ke změně inspirace etnickými kořeny – z africké hudby se skupina přeorientovala na hudbu indickou. Pro hudební analýzu jsem vybral skladbu, kterou považuji za reprezentativní z alba Bagua.

Skladba Dhu-Dhu-Moru z alba Bagua

Podkladem pro skladbu Dhu-Dhu-Moru jsou sequencerové a nasamplované beaty, jimiž je celý track nesen v tanečním duchu. Po osmi taktech samotné beatové linky čtyřčtvrťového rytmu se k beatům přidávají přesvědčivě znějící orientální zvuky a táhlý mužský hrdelní zpěv (obojí nasamplované), na němž je ihned patrné, že vychází z indické

⁷⁴ <http://www.hypnotix.cz/index.php?rubrid=2&lang> 10.4.2006

⁷⁵ str. 85 v této práci

vokální tradice (resp. z indického systému rág, které se vyznačují specifickým tóninovým modusem a příznačným zdobením zpěvu). Po chvíli se objevuje „živý“ hlas, který udává základní melodický motiv (trvá pouze dva takty, takže se vlastně pořád opakuje). Hudba je obohacována spoustou syntetických a orientálních zvuků (např. esraj). V pozadí je také někdy krátce slyšet rezonující zvuk kytary. V okamžiku, kdy se melodie začíná rozvíjet, se k ní přidává lámavý beat, který ovšem zase mizí, jakmile je zpěv na krátko vystřídán zvukem píšťal. Po té se melodie zase zmocňuje vokální linka, která jí dále rozvíjí, aby se posléze navrátila k původnímu melodickému motivu, jenž je po většinu skladby neustále opakován, nyní již za doprovodu lámavých beatů. Následuje mezihra na kytaru, klávesy a bicí za doprovodu beatů, kterými je skladba nesena od začátku. Po jejím skončení se vrací opět základní melodický motiv rozdělený mezi zpěv a píšťalu.

Závěr

Ve skladbě se výrazně prolínají prvky tradiční hudby (zejména indické) s moderními elektronickými postupy. Celé album Bagua je ostatně koncipováno v podobném duchu, a lze jej popsat jako taneční hudbu s výraznými etnicko-exotickými prvky. Tento popis se shoduje s definicí world music v této práci.

Kapela Létající koberec

Hudební charakteristika skupiny je na Febiofestu–Music-festu popsána takto: „Poletuje někde mezi šamanskými rituály, dream house, world music, ethno-trans-break-beat. Pro skupinu jsou hudba a tanec přirozeným nástrojem k navození transu a vnitřnímu uvolnění.“⁷⁶ Tento popis skupina potvrzuje i v našem rozhovoru: „V podstatě jde o to, že kdybychom chtěli ve WM vymezit další směry, což by taky šlo, tak bych nás určil, že je to šamanská hudba, z těch šamanských prvků, což znamená, že šamanům jde o to - spíš vyvolat nějaký změněný stav vědomí, než aby tam byly nějaké hudební prvky. V tomhle smyslu jsme si blízko s nima, i když neděláme nějaké klasické rituály, ale podobnost tam je, protože se snažíme o tu jednoduchost a nějaký ten tranzitivní zážitek.“⁷⁷

Nástroje používá „...v podstatě jenom rytmický a potom ty samplované zvuky, to znamená třeba kousky nějakých zpěvů nebo kousky nějakých zvuků etnickejch, ale i moderní muziky,

⁷⁶ http://www.febiofest.cz/musicfest.php?id=68&curr_date=1143403200&showall=1 10.4.2006

⁷⁷ str. 88 v této práci

*ale většinou ne smyčkou, protože to by bylo příliš zavazující, to už by nám nedovolovalo ty rytmický struktury si rozvíjet.*⁷⁸

Skupina Létající koberec ve svých skladbách používá etnické nástroje různých přírodních národů jako je didgeridoo, džembe, darbuku, dundun, kenken a různé vokální techniky, které originálním způsobem spojuje s počítačovými zvuky. Ačkoli je zde hudební motiv spíše podřízen duchovnímu účelu, přesto po hudební stránce skupina odpovídá definici WM v této práci. Vybral jsem skladbu, která je spíše ilustrativní, protože trvá pouze osm minut. Obvykle Létající koberec na svých koncertech nebo jiných sezeních či rituálech takto hraje i několik hodin, ve kterých jde hlavně o transitivní zážitek.

Skladba Clear Flow z alba Ethnology

Skladba trvá asi osm a půl minuty. Její průběh je charakteristický pro většinu tvorby Létajícího koberce. Již první táhlé a tiché zvuky, které ve skladbě uslyšíte, naznačují její duchovní a relaxační povahu. Jedná se o dlouhé tóny nahrané na počítači, které jsou zpočátku ve středně vysoké poloze, avšak vzápětí sílí a jsou umocňovány hlubokými táhlými tóny o několik oktáv níže. Pozvolně tento všeprostopující rezonující zvuk navozuje atmosféru uvolněnosti a meditace, která člověka postupně uvádí do jakéhosi zvláštního stavu. Nejedná se o žádnou melodii ani rytmus, spíše o táhlé zvuky, které by člověka měly při delším poslechu pomalu vtáhnout do transu. V pozadí můžeme slyšet stále se opakující smyčku halekajících indiánů, která je po chvíli vystřídána smíšeným sborem zpívajícím ve volném tempu. Zpěvy zesilují a po té zase zeslabují až nakonec v dunící atmosféře úplně zanikají. Hudba se pomalu vytrácí a zůstávají jen slabounké tóny jako na počátku skladby. Náhle jsou jako by z dálky slyšet rytmické údery do šamanských bubínků v doprovodu zvuku bublajícího potůčku, které postupně zesilují až ozvučí celý prostor. Dále se do toho jemně přidává ženský vokál za doprovodu cvrlikání ptáčků, který dobarvuje celkovou, pozitivně laděnou, povahu hudby. Údery do bubnů vyrážejí čtvrtou dobu, aby tak člověka pozvolna připravili na případnou dalekou cestu za hranici vědomí...

Závěr

Tradiční hudba, exotické zvuky, ale také moderní počítačové postupy, to vše podřízené celkovému transitivnímu zážitku – to je charakteristika hudebního projevu skupiny Létající koberec na základě hudební analýzy, popisu kapely a rozhovoru s ní. Hudbu skupinu

⁷⁸ str. 88 v této práci

Ize popsat tedy jako šamanskou až taneční hudbu s výraznými etnicko-exotickými prvky. Tento rys částečně odpovídá definici WM v této práci.

Kapela Maraca

Kapela na svých webových stránkách tvrdí: „*Maraca ve své hudbě mísí exotické vlivy s jazzem, rockem a elektronikou. Je proto zařazována do oblasti world music. Velké obsazení (zpěv, housle, kytara, oud, viola, saxofon, flétny, šalmaj, bicí, baskytara, sampler, didgeridoo) umožňuje vytvářet zajímavé aranže, které se místy blíží hudbě filmové a divadelní.*“⁷⁹

Tato charakteristika by odpovídala definici WM v této práci, ale při rozhovoru s představitelem skupiny, resp. při otázce „Jak byste vaši hudbu popsal?“ jsem se dozvěděl, že jako world music by tvorbu své skupiny nepopsal: „*No já bych jí vůbec nepopsal jako WM, že my vlastně hrajeme jako spíš jako rock a jazz se zabaleným nějakým divadelním a filmovým světem nebo spíš jako barevná muzika, protože jsem se jako zabýval divadelní muzikou nebo nějakou jinou a vždycky bylo třeba použít nějaké jiné žánry a nějak to jinak prolnout a hlavně možná každá písnička je dělaná jinak.*“⁸⁰ V průběhu rozhovoru pak vyplynulo, že do kategorie WM je hudební kritika zařazuje asi z toho důvodu, že neví kam jinam by je zařadila: „*Kam by nás jinak zařadili? To prostě nejde to nějak udělat. Ale začalo to možná už tím, že jsme byli v Andělovi, kde jsme byli v pořadu o WM, byl tam Dorůžka... já se tomu ani nebráním, protože nevím, kam by nás dali... Asi je to nejbližší, takže se toho budem držet, toho termínu.*“⁸¹

Na základě popisu hudby Maracy na jejích webových stránkách jsem její tvorbu zařadil do podkategorie WM, avšak na základě zjištění z tohoto rozhovoru bych musel skupinu Maraca přesunout do podkategorie „jiné“. Proto udělám hudební analýzu, která rozhodne, kam skupinu zařadit. Vybral jsem album Maraca z roku 2001, které je svým popisem definici WM z tvorby skupiny Maraca nejbližší, protože se zde mísí vlivy jazzu, rocku, elektroniky, různých etnických oblastí a scénické tvorby.

Skladba Zinah z alba Maraca

V této skladbě nejsou použity žádné samplery ani jiné moderní elektronické prvky, pouze čistý akustický zvuk, takže se vymyká definici WM v této práci. Poněkud netradičně je zde pojata hra na klasické nástroje: melodicko-harmonické motivy, jenž jsou převzaté

⁷⁹ http://www.maraca.cz/cz/info_h.html 10.4.2006

⁸⁰ str. 89 v této práci

⁸¹ str. 90 v této práci

z arabské hudby, jsou totiž hrány na smyčce společně s loutnou oud (a snad i kytarou) a tvoří nosnou melodickou kostru tohoto songu. Po chvíli se k nim přidávají i perkuse a bicí, které tlumenými údery na první dvě doby zvýrazňují rytmus a tímto způsobem pokračují dále. Smyčce se pak přesunou o tóninu výše a svérázným pojetím hrají v této poloze stejný melodický vzor. Posléze jsou vystřídány saxofonem, který sice opisuje základní melodický pattern, ale pojímá jej spíše klezmerovým stylem. Nakonec smyčce i saxofon hrají dohromady původní melodickou linku až do konce skladby.

Hudba na albu Maraca je tvořena originální kombinací klasických nástrojů (housle, viola, violoncello, kytara, baskytara, saxofon, flétny, bicí) a nástrojů etnických (arabská loutna oud, šalmaj, didgeridoo, perkuse) se zpěvem ve starobylém lykijském jazyce, místy v doprovodu samplerů. Je zajímavé, jakým způsobem se hudebníci vyrovnávají s ne příliš velkým prostorem, který někdy mají, protože kromě stálých členů s nimi spolupracují ještě dva další hosté. Proto jsou pro skupinu příznačné minimalistické projevy jednotlivých hudebníků, které se však často vyznačují nekonvenční experimentálností. Nejvýrazněji působí freejazzové improvizace na saxofon a barvitý nespoutaný ženský zpěv Gabriely Vermelho.

Závěr

Skupinu je těžké někam jednoznačně zařadit – nejbližší by mělo asi označení „alternativa“ nebo místy „scénická hudba“. Označení world music nevystihuje plně charakter skupiny a proto ji z podkategorie world music vyřadím a zařadím do nové podkategorie v rámci WM – „alternativa“.

Kapela Posmrtné zkušenosti

Skupina je v bookletu Febiofestu–Music-Festu popsána takto: „*hudební seskupení, které míchá svůj lektvar z mnoha ingrediencí. Snad nejtrefnější škatulka, do které by se daly zařadit, je „taneční world music“, jelikož jejich koncerty často bývají takovou malou cestou kolem světa. Vedle akustických nástrojů rozličných druhů od všemožných flétniček, přes domorodé didgeridoo až po perkuse, housle a bicí jsou tu zastoupeny také elektronické samплы, propojené se zvuky kláves i piana. Míchá se například koření hip hopu, jazzu, popu a ragga-junglu, ale i nekonečné řady dalších vlivů*“⁸² Na základě rozhovoru jsem zjistil, že označení world music je pro skupinu nejvýstižnější: „*Já právě cejtím, že je nám nejbližší ta škatulka WM, která je pro nás i bližší než jazz, fussion, dance, pop...*“ „*Naše hudba je vlastně*

⁸² http://www.febiofest.cz/musicfest.php?id=84&curr_date=1143648000&showall=1 10.4.2006

*to, co se teď děje jakoby v Evropě, ale třeba i ve světě. Že jsme jakoby bílí lidi, který ale už sou hodně jakoby i přesycený tím bílým způsobem života a vědí, že takhle žít se dál nedá. Je to jenom vlastně určitéj způsob sebeobrany, ta muzika, a sebezáchrany, protože my jako nemůžeme chodit od rána do noci třeba do práce, do kanceláře s klimatizací, nemít vůbec styk se stromama, s přírodou. Pro mě osobně je to velkej návrat jako k přírodě...*⁸³

Hudba kapely Posmrtné zkušenosti je převážně postavena na pravidelné beatové lince, která je rytmicky doprovázená bubínky, perkusemi a didgeridoo. V některých skladbách jsou použity i různé další etnické nástroje, vokální či rytmické techniky nebo samплы. Kapela se však nadržuje zarytě jednoho stylu, ale různě kombinuje – např. na albu *Babylon* se prolíná jamajské reggae, arabské melodie, zpěvy severoamerických Indiánů i africké rytmicko-vokální prvky. Na desce *Igou* jsou zase patrné vlivy z Peru, Tibetu, Indie, latinskoamerické hudby atd. Jedná se tedy o velmi různorodou etnickou směs, jejíž prvky si skupina osvojuje nebo případně sampluje a mísí s moderními postupy. Poslední album Aither přidává ještě více na „tanečnosti“.

Skladba India z alba Igou

Skladba je aranžována do prostředí Indie a Tibetu. Ovšem jsou zde použity i další etnické nástroje, didgeridoo a klasické evropské nástroje, takže se jedná o celkem pestrobarevnou směs. Začátek skladby je poměrně pomalý a udává jej naprogramovaná sequence kláves nějakým blíže nespecifikovaným orientálním zvukem a zvukem cvrlikajících ptáčků. Každá první doba je zdůrazněna tlumeným úderem na buben. Po chvíli se k tomu přidává táhlý zvuk tibetských trubek a perkuse. Zvuk trubek vystřídá didgeridoo a celé tempo skladby se rázem zrychlí. Nyní každou dobu zvýrazňují činely na bicích (nebo rumba koule?) a různé jiné bubínky a perkuse. Didgeridoo vydává rozmanité zvuky a je doprovázeno ještě navíc dřevěným xylofonem. K tomu také klávesy do pozadí přidávají naprogramovaný zvuk smyčců. Takže výsledná hudba je opravdu tvořena zajímavým mixem.

Závěr

Na základě hudební analýzy, popisu skupiny a rozhovoru s ní jde o propojení různorodé etnické a zároveň i exotické hudby s moderními elektronickými postupy (pravidelná beatová linka, množství samplů a syntetických zvuků), což odpovídá definici WM

⁸³ str. 92 v této práci

v této práci. Skupinu lze tedy popsat jako taneční hudbu s výraznými etnicko-exotickými prvky.

Kapela Zaobzor

Skupina na svých webových stránkách tvrdí, že je: „*Dvojčlenný world music projekt, který ve své hudbě využívá didgeridoo, housle, perkuse, alikvótní zpěv, a vytváří tak originální akustickou mozaiku s prvky řady rozličných hudebních stylů, především minimalismu, folklóru a současné alternativní hudby.*“⁸⁴ Tento popis se víceméně potvrzuje i na základě rozhovoru: „...*já používám etnickej nástroj didgeridoo a hraju s houslistou, kterej je vlastně folklórista, právě že hrál dlouho slovenskej folklór. Takže jsme se snažili spíš najít způsob, jak spolu hrát, než si vymyslet nějaký styl hudební nebo tak. Ta naše hudba právě hodně vychází z minimalismu a z podobnejch věcí, tím že se hodně opakujou rytmický motivy, že hodně vzniká na základě rytmu, protože jsem předtím hrál na bubny, africkou hudbu jsem se učil, takže jsem tím byl hodně ovlivněnej a nějak se mi to jako líbilo. Takže je to taková rytmická hudba, ale při tom poslechová, protože tam není vyloženě rytmickej nástroj jako bicí nebo tak, a spíš je akustická... těch tradic je hodně, jak už jsem říkal, rytmicky používáme něco z Afriky nebo z latinskoamerický rytmiky a občas on zase na ty housle poslouchá hodně indickou hudbu, takže je to tam někdy slyšet. Nebo ten folklór je tam hodně téma harmoniema nebo i motivy určitý zpracovává. A třeba paradoxně se nedá říct, že by tam byl nějaký jiný vliv z Austrálie třeba než to, že hraju na ten nástroj, protože tam neznám moc jako tradiční věci, trošku jenom něco, ale nějak cíleně to nepoužívám.*“⁸⁵

V tvorbě skupiny Zaobzor se prolíná slovenský folklór s etnickými nástroji (didgeridoo, perkuse) i se současnou elektronickou hudbou nebo jazzem, což by odpovídalo definici WM v této práci. Kapela zatím nevydala žádné album, ale na svých webových stránkách má k dispozici několik studiových nahrávek a na základě těch udělám hudební analýzu.

Skladba Final (demo nahrávka)

Tato skladba má poměrně konzistentní charakter, který se projevuje neustálým opakováním základních motivů, jak v rytmické, tak v melodicko-harmonické lince. Repetitivně rytmický základ hudby tvoří didgeridoo pravidelným střídáním dvou rytmů – tříčtvrtového a čtyřčtvrtového. Melodicko-harmonickou linku obstarává violoncello, které v

⁸⁴ <http://www.zaobzor.org/> 10.4.2006

⁸⁵ str. 94 v této práci

podstatě vychází z jednoho harmonického motivu, který je střídavě hrán v Es moll a jeho snížením nebo zvýšením na H dur a Cis dur a přes B dur se vrací do základní tóniny Es moll. Tyto harmonické proměny se dějí v závislosti na rytmu, ale jsou pomalé. Skladba setrvává na jednotlivých tóninách vždy relativně dlouho. Violoncello klesá a stoupá v půl tónech, čímž harmonii zneostřuje stejně jako didgeridoo, jehož tónika je také nejistá. Tato tónická rozkolísanost je podtržena mírně podlaněnou příčnou flétnou, která v určitých pasážích do skladby vstupuje a zase z ní vystupuje a zvýrazňuje půltónový vzestup či snížení v rámci základního harmonického kánonu, který má působit „jánošíkovským“ dojmem slovenského lidového folklóru. Menší změna přichází v krátkém intermezzu, kde violoncello trochu více rozvíjí melodickou linku, jež je však stále v područí základních harmonických akordů. Po této krátké vsuvce se skladba navrácí k základnímu motivu, který je pak ještě jednou přerušen druhou mezihrou. V ní však dochází ke změně. Akordy jsou vyhrávány rychle a rozloženě. V samém závěru se pak celé tempo skladby zrychlí. Didgeridoo začne vyrazet doby, takže zní skoro jako „techno“ a housle také přidají na důrazu.

Závěr

Skupinu díky jejímu originálnímu spojení hry didgeridoo s violoncellem zařazují do podkategorie „alternativa“ v rámci WM.

4.3.3.1. Výsledek rozboru skupin vybraných do „jádrové“ podkategorie world music

Cílem kapitoly 4.3.3. bylo na základě popisu, rozhovoru a hudební analýzy vybraných kapel, jež nejbližší (tzn. že jsou „jádrom“) odpovídají definici WM v této práci, potvrdit nebo vyvrátit první hypotézu – že WM je ve zkoumaném prostoru ČR specifický svébytný hudební styl, který má zřetelně identifikovatelné prvky, jež ve svém celku tvoří shodnou charakteristiku, kterou nelze přiřadit k jinému již pojmenovanému hudebnímu stylu. „Jádrom WM“ je myšleno to, že hudební skupiny vytváří jakýsi specifický dosud nepojmenovaný hudební styl, jehož prvky se ve svém celku vyznačují definicí WM v této práci.

Dospěl jsem k tomu závěru, že u osmi vybraných zkoumaných kapel zařazených do podkategorie world music, se dvě (Maraca, Zaobzor) vyznačují dosti netradičním a originálním pojetím hry, ale ve svém celku je nic jiného mezi sebou nespojuje, takže tyto dvě kapely nevytváří svébytný hudební styl, a proto jsem je orientačně zařadil do nové podkategorie „alternativa“ a dále, že čtyři (Al Yaman, Evolution Deja Vu, Hypnotix, Posmrtné zkušenosti, resp. částečně pět – Létající koberec) se vyznačují velmi podobnou hudební charakteristikou, kterou lze popsat jako propojení tradiční, nejčastěji mimoevropské hudby s moderními elektronickými postupy, jejíž typickým podkladem je pravidelná beatová linka s množstvím samplů a syntetických zvuků a výrazné etnicko-exotické prvky (nástroje, zpěv, melodika, rytmika, atd.). Takovouto hudbu lze tedy obecně vylíčit jako taneční s příznačnými etnicko-exotickými prvky, což jednoznačně odpovídá definici WM v této práci. To také znamená, že tyto čtyři kapely jsou patrně jádrem WM a ve svém celku konstituují svébytný hudební styl, který nelze podřadit pod jiný již pojmenovaný hudební styl. Tím by se také potvrdila první hypotéza. Tento předpoklad se pokusím ověřit v následující kapitole na tom, jak těchto osm (resp. mě zajímají hlavně ty zmíněné čtyři) vybraných kapel pojmu WM rozumí.

Závěr o tom, že WM představuje specifický svébytný hudební styl, nelze tedy učinit o všech skladbách (či kapelách), které jsou tímto výrazem označovány nebo se tak samy označují, ale jen o některých, a ty zde označuji jako „jádrovou“ podkategorii world music. Pokud se jedná o skladby či kapely, resp. typy jejich interpretací, které jsou sice také označovány nálepkou WM, ale tuto „jádrovou“ podkategorii přesahují, řadím je do jiných podkategorií pojmu world music, které nepředstavují WM jako specifický svébytný hudební styl, ale pouze WM jako širší marketingovou nálepkou a naopak vlastně spadají do jiných hudebních stylů.

Je tak třeba od sebe odlišit dvojí význam výrazu world music – užší, označující specifický svébytný hudební styl, tj. „jádrovou“ podkategorii world music a širší, označující

nejen tuto homogenní skupinu skladeb a kapel, resp. typy jejich interpretací, ale ve smyslu marketingové ale z etnomuzikologického hlediska dosti nejasné a jen orientační nálepky i další skladby či kapely a jejich interpretace, jež však vlastně patří do jiných hudebních stylů a které hudebně mají s „jádrovou“ podkategorií jen málo společného. Oba tyto významy pojmu WM je třeba z hudebního hlediska odlišovat a pokud by se jednalo o „jádrovou“ podkategorii, doporučuji ji pro odlišení od ostatních podkategorií pojmu WM (chápaného jako široká marketingová nálepka) označovat výrazem „WM jako svébytný hudební styl (žánr)“.

4.3.4. Jak kapely pojmu world music samy rozumí

K potvrzení prozatímního závěru vyřčeného v předcházející kapitole, že jádrem WM je svěbytný hudební styl, bude zapotřebí zjistit také, jak kapely zařazované do proudu WM samy vnímají tento pojem. Tzn., že na základě odpovědí od kapel v podkategorii WM na otázky: „Co si pod pojmem WM představujete? Jak tomuto pojmu rozumíte?“ zjistím, jak kapely, které se výrazem WM označují nebo jím jsou označovány, pojem WM samy chápou. Pokud se prokáže, že tyto hudební skupiny vnímají pojem WM jako konkrétní hudební styl, potvrdí se tím má první hypotéza.

Al-Yaman

„Pojem WM si myslím, že je hodně širokej, protože opravdu se tam zařazuje všechno, ať ty kapely, který hrajou opravdu ten původní folklór nějakýho etnika až po kapely, který hrajou prostě třeba jako my vyloženě elektronickou hudbu s prvky nějakých etnickejch nástrojů nebo etnickejch motivů, takže opravdu ten pojem je hrozně širokej a dost často vedle sebe jsou to kapely, který mají od sebe hrozně daleko... je to relativní, kdo co kde poslouchá, protože indickou hudbu, kterou máme za WM, tak v Indii to není WM. V Indii to je jejich hudba a WM tam bude naše bigbeatová kapela. Takže je to zase relativní pojem, opět se to odvíjí od těch míst, kde se na to pohlíží.“⁸⁶

Didymos

„WM je vlastně nová hudba, která využívá určité principy, které vychází z hudby určitých národů nebo určitých hudebních kultur, které jsou často mimoevropské, ale můžou to být i evropské...já tomu ani neříkám žánr, protože WM je pro mě hudba, která nemá hranice. Je to hudba, kterou člověk nehraje jako nějaký styl, ale WM chápu jako svobodu projevu.“⁸⁷

Evolution Deja Vu

„Co ten pojem WM všechno obnáší vážně netuším. Ale vystupovali jsme na Colorsu, kde byly WM kapely jako Transglobal Underground a Asian Dub Foundation a ty jsou nám hodně blízky, vlastně od nich tak trochu čerpáme inspiraci. Takže pro mě jsou WM tyhle kapely.“⁸⁸

⁸⁶ str. 83 v této práci

⁸⁷ str. 84 v této práci

⁸⁸ str. 86 v této práci

Hypnotix

„My hrajeme tak, jak nám narostl zobák každému, kytarista hraje rockově, protože je rockovej kytarista a to je právě ten world, že každéj je z jinýho koutu světa třeba a každéj hraje tak, jak mu zobák narostl.“⁸⁹

Létající koberec

„Já mám pocit, že je to hudba, která vznikla na impulsy hudby po celým světě, hlavně přírodních národů. Je to různá národní muzika etnická. Takže ty lidi si z toho vzali nějaké inspirační zdroje, ať už nástrojově nebo harmonií a melodií a vzali si z toho nějakou inspiraci a použili to pro svou vlastní tvorbu, takže jsou použitý např. africký etnický prvky. To, že je to rozšířené po celým světě, je samozřejmě taky důsledek propojování světa. Tak lidi, co se dostali k různým kulturám, se z toho inspirovali a skládali z toho svojí vlastní hudbu. To bych řekl, že by mohla být WM.“⁹⁰

Maraca

„No, to je název pro něco, co se nedá zařadit, co se nedá přímo zaškatulkovat a kde se objevuje jakékoliv jiné spojení, spíše s nějakým cizokrajným světem nebo s nějakýma prostě podivnýma nástrojema jinýma, které nejsou používané v nějaké evropské nebo americké hudbě. A myslím si, že u nás je ten název zase trošku jiný, u nás se používá pro kapely, které se nedají kam moc strčit.“⁹¹

Posmrtné zkušenosti – The A.D.E.

„To je hodně osobní záležitost, protože podle někoho je WM jenom jakoby lidová muzika, lidovky, nebo vyloženě to musej bejt balkánský věci, černošský věci a dokonce od některých jako kritiků tady v Čechách dostáváme takovej setěr, že když nejsme černý nebo barevný, že těžko můžeme hrát WM. A podle mě WM je třeba i Sting. Muzika, kde vyloženě ten člověk má nějaký jako divočejší kořeny, díky tomu, že se ve svém životě postupně setkával s lidmi z celého světa. Díky tomu, že byl i slavněj, cestoval hodně a hrál lidem po celým světě, potkával muzikanty z celého světa. A teď je vlastně otevřenej celému světu, nejenom Velký Británii, z který pochází, ale je otevřenej pákistánskejmu muzikantům, s kterejma hraje, indickejmu muzikantům, arabskýmu bubeníkovi Manu Katche třeba. Na jeho koncertech

⁸⁹ str. 87 v této práci

⁹⁰ str. 89 v této práci

⁹¹ str. 91 v této práci

hostuje třeba arabskej zpěvák z Egypta. Takže třeba Sting je podle mě takovej docela fajn příklad WM.“⁹²

Zaobzor

„Pro mě je to hodně širokej pojem, protože prostě se do toho dá schovat hrozně moc věcí. A proč my se označujeme za WM, no protože v podstatě hrajeme jako hudbu, která není moc obvyklá a používáme nástroj, jako je didgeridoo, který je vlastně považovaný za etnický nástroj, ale už nemám rád označení etnická hudba, protože to už vůbec nevím, co znamená.“

„A můžete mi říct, co si pod tím pojmem WM všechno představujete?“

„Hudbu, která pochází přímo od nějakých kultur... je to prostě lidová hudba všech možných národů a tradiční hudba všech možných národů... folklór je pro mě ještě trošičku něco jinýho než WM, protože prostě WM, já tam osobně řadím i ty fúze, že se už nejedná o čistou, tradiční hudbu nějakýho národa nebo etnika, ale že se jedná o nějakou kombinaci vlivů z různých kultur, takže to si pod tím představuju já.“⁹³

4.3.4.1. Výsledek zkoumání „Jak kapely pojmu world music samy rozumí“

Na základě těchto odpovědí jsem zjistil, že žádná ze zkoumaných skupin nevnímá tento pojem WM jako nějaký konkrétní hudební styl, naopak většina skupin chápe termín WM jako hodně široký, jenž vyjadřuje hudbu, která vychází z nějakých etnických kořenů, které nejsou v dané oblasti obvyklé (případně, tvrdí např. Al Yaman, tyto etnické prvky fúzuje s moderními postupy) nebo, že je to celkově zvláštní či originální hudba (tvrdí např. Maraca, Zaobzor), hudba, jenž nemá hranic (Didymos). Tyto výpovědi svědčí spíše ve prospěch druhé hypotézy, což mě přivádí k překvapivému závěru.

⁹² str. 93 v této práci

⁹³ str. 96 v této práci

5. Závěr

5.1. Co je world music

Cílem této práce bylo zjistit, co znamená world music v ČR a jaké se zde objevují trendy mezi hudebními skupinami zařazovanými do tohoto proudu. Tento **fenomén**, jak jej **definuji** na začátku práce, totiž pro západního posluchače vzniklý hudební projev, který kombinuje exotické hudební prvky se západní populární hudbou, se ve světě začal objevovat již od 60. let (viz kapitola 3.2.). Koncem 80. let byl tento jev označen velkými gramofonovými společnostmi termínem „world music“ (viz kapitola 3.3.), avšak jeho použití není jednoznačné a ustálené. Proto jsem se rozhodl tento fenomén, který se objevuje od 90. let i u nás, v českém prostředí prostudovat.

K tomuto účelu jsem zvolil na začátku práce dvě vzájemně se vylučující **hypotézy**. První předpokládá, že WM je svébytný hudební styl, který se vyznačuje charakteristickými prvky, jež ve svém celku nelze podřadit jinému již pojmenovanému hudebnímu stylu a naopak druhá hypotéza předpokládá, že WM není žádný hudební styl, nýbrž pouze marketingový pojem, který může zahrnovat všechny hudební směry z celého světa, čímž jeho obsah není zcela jasný a proto se z hudebního hlediska jeví tento pojem jako příliš široký, jen orientační a vlastně nesmyslný.

Jednu z těchto dvou protichůdných hypotéz jsem se pokusil potvrdit (abych mohl druhou vyvrátit) na základě rozboru dostatečně relevantních **dat od významnějších českých hudebních skupin**, které se samy označují nebo jsou označovány pojmem WM. Hudební skupiny jsem vybíral na základě účasti na největších tuzemských hudebních festivalech, které ve svém programu prezentují world music. Sestavil jsem jejich databázi. Posléze jsem sestavil stručnou charakteristiku hudebního projevu těchto skupin rozdělených do dvou množin – podkladem mi byla kapitola 6.1. S představiteli skupin jsem také vedl rozhovory o jejich hudbě.

Na základě analýzy hudebního projevu těchto jednotlivých WM skupin jsem dospěl k určitým **trendům** na poli české scény WM. Tyto trendy jsem rozřídil do podkategorií (viz. 4.3.2.1.) v rámci „kategorie WM“, které vystihují převažující hudební charakter kapel. Na těchto trendech se jasně ukazuje, že dohromady žádný jednotný hudební styl tvořit nemůžou, neboť ve svém celku nemají žádné společné hudební prvky (např. keltská hudba nemá ve svém celku hudebně nic společného s romskou hudbou, romská s folkrockem, nebo

středověká s klezmerem). Také je na těchto trendech (vyjma směru, který jsem zařadil do „jádrové“ podkategorie „world music“) zřejmé, že již byly hudebními odborníky pojmenované jako konkrétní jiné hudební žánry vyznačující se vždy konkrétními hudebními rysy (např. rompop, folkrock, klezmer...).

Mezi těmito nesourodými trendy (= podkategoriemi) se však objevil jeden, který odpovídá definici WM v této práci nejlépe, neboť obsahuje výrazný prvek exotična a jak se zdá, ve svém celku tvoří samotný hudební styl, jenž nelze zatím bez hlubšího rozboru podřadit pod žádný jiný hudební styl. Tento směr jsem nazval příznačně **world music jako svébytný hudební styl** a učinil jsem předpoklad, že tvoří jakési jádro fenoménu WM (jako široké marketingové nálepky) vůbec s tím, že je třeba oba významy pojmu WM – užší (jako svébytný hudební styl) a širší (jako marketingovou nálepku) - od sebe odlišovat.

Na základě podrobného rozboru (popisu hudebního projevu kapel, rozhovoru s nimi a hudební analýzy vybrané skladby reprezentující tvorbu kapely) jsem se posléze pokusil zjistit, zda tyto hudební skupiny v podkategorii WM, které jsem předběžně označil za jádro WM, skutečně představují a interpretují svébytný hudební styl, jenž dosud nebyl nijak pojmenován.

A skutečně, výsledek tohoto podrobného rozboru prokázal, že čtyři (částečně pět) z osmi zkoumaných skupin v rámci „jádrové“ podkategorie WM se vyznačují ve svém celku podobnou hudební charakteristikou:

Jedná se o propojení tradiční, nejčastěji mimoevropské hudby s moderními elektronickými postupy. Typickým podkladem skladeb je pravidelná beatová linka s množstvím samplů a syntetických zvuků a výrazné etnicko-exotické prvky (nástroje, zpěv, melodika, rytmika, atd.). Takovouto hudbu lze tedy zjednodušeně popsat jako taneční s příznačnými etnicko-exotickými prvky, jež jednoznačně odpovídá definici WM v této práci. Jedná se tedy o nově objevený (užší) hudební styl uvnitř širšího fenoménu WM, který je srdcem tohoto širšího fenoménu.

Dále jsem ale také zjistil, že samy kapely pojem WM vnímají jako rámcový a nepřliš jasný. Na základě hudební analýzy jde tedy o jednu věc (užší) a na základě jejich chápání o jinou (širší). Vznik tohoto hudebního stylu je patrně nevědomým procesem, jeho pravé příčiny neznáme.

5.1.1. Shrnutí

Zjistil jsem tedy, že jádrem fenoménu WM je jakýsi samostatný hudební směr „world music“, ale také, že pojem WM zároveň označuje spoustu dalších hudebních směrů, jež jsou již pojmenované a které jsem rozřídil podle jejich obsahu do jistých podkategorií (viz.

4.3.2.1.). To však znamená, že platí svým způsobem obě dvě hypotézy vyřčené na začátku práce, které se však kupodivu vzájemně nevylučují, ale naopak doplňují a platí zároveň a snad uspokojivě splňují cíl stanovený na začátku práce.

Pokud všechna tato zjištění shrnu, mohu konečně odpovědět na otázku: „Co znamená world music v ČR?“

World music v ČR znamená jednak obecný pojem (ve stylu široké marketingové nálepky) zahrnující mnoho různých hudebních stylů vycházejících z tradiční hudby, ale též i konkrétní hudební styl, jenž tvoří jakési jádro tohoto fenoménu. Z hudebního hlediska je třeba oba významy tohoto pojmu (širší a užší) v konkrétní situaci rozlišovat.

6. Přílohy

6.1. Popis jednotlivých hudebních skupin zařazovaných do žánru world music

6.1.1. Kapely, které se samy na svých webových stránkách zařazují do proudu WM

Čankišou

„Brněnská kapela Čankišou vznikla v roce 1999 na vánočním večírku a od té doby si získala výrazné místo na poli české world music. Muzikanti místo bigbeatu, který do té doby hráli v nejrůznějších formacích, zvolili etno, world music. Tu pojali svým vlastním a osobitým stylem. Oprášili legendu dávného lidu Čanki, naučili se jejich jazyk a posbírali hudební nástroje z různých koutů světa - didjeridoo, djembe, yabbara, flétny, perkuse, saxofony, mandolína, basa, bicí. Ovlivnění několika etniky - arabským, africkým, balkánským - a rockovou minulostí, tak vytvořili vlastně nový žánr: etnobigbeatovou dechovku.“⁹⁴

Vznik: 1999

Složení:

Karel Heřman - zpěv

Zdeněk Kluka - zpěv, bicí, perkuse, balaton, blasakoredeon, tahací harmonika

David Synák - didjeridoo, flétny, altsax, jinagovi, sopránsax, sbor

Martin Krajíček - mandolína, kytary, sbor

Jan Kluka - djembe, perkuse, bicí, trabuka, yarin, sbor

René Senko - tenorsax, sbor

Roman Mrázek - baskytara, sbor

Dick o Brass

„Na třetí koncert kapely, který se konal v srpnu 2003 v klubu Vagon, je přizván harfeník Seán Barry, který doplnil sestavu na definitivních 6 členů. Od této doby se mění i styl muziky, který kapela hraje. Opouští folková aranžmá směrem k tvrdším stylům a plní tím slepé místo, které na poli "keltské" worldmusic v Čechách zůstávalo dlouho opomíjené - bombarde

⁹⁴ <http://www.cankisou.cz/> 10.4.2006

či skotské dudy v totiž s rockovou a někdy i metalovou rytmikou vytváří chutnou kombinaci, která má sílu oslovit i širší publikum. Úplnému zvlčení muzikantů v tvrdých proudech snad brání jen přítomnost akustické kytary..“⁹⁵

Vznik: 2001

Složení:

Tomáš Nedělka: zpěv, flétna, whistles, bombarde, skotské dudy

Radim Kadlčák: akustická kytara, vokály

Jiří Hausser Matoušek: basová kytara, vokály

Josef Kůstka: housle, vokály

Seán Berry: keltská harfa

Aleš Zimolka: bicí, perkuse

FruFru

„FruFru je hudební koktejl s názvuky worldmusic, taneční hudby a rocku s využitím kombinace sampleru a živých groovů. Na rozdíl od předchozí desky je dnešní projev FruFru celkově syrovější a přímočařejší. FruFru komentují současný stav světa z jejich pohledu: občas v bizarních představách, jindy velmi konkrétně-kriticky.“⁹⁶

Vznik: 2000

Složení:

Václav Bartoš - zpěv, klávesy, steeldrums, elektrické pady

Adam Jikra - kytara, baskytara, zpěv

Vladimír - baskytara, kytara, zpěv

Miloš Dvořáček - bicí

Gothart

„Začínali jsme u středověké, přes ni jsme se dostali k židovským a sefardským písním. Teď ale hrajeme výhradně Balkán, zbytek je jiný projekt. Předchozí věci děláme sice dál, ale odděleně. Všechno jsou to tradice, do kterých zasahujeme minimálně. Nemění se melodie

⁹⁵ <http://www.dickobrass.cz/onas.htm> 12.4.2006

⁹⁶ <http://www.frufru.cz/index2.html> 10.4.2006

ani slova, jenom to občas maličko pokrouťme.“ „Gothart - model 2003 jsou rock'n'rollovou kapelou, která ovšem vychází z balkánské, romské a klezmerové melodie lidových písní a tanců, tentokrát vybraných především z bulharského, makedonského a rumunského prostředí“. „Gothart nedělá folklór. Stylu hudby, který skupina Gothart provozuje, říkají odborníci World Music.“⁹⁷

Vznik: 1993

Složení:

Janko Mijaktić Klíma - zpěv, cistra, kytara, gajdy, darabuka

Petko Mijaktić Koláček - zpěv, klarinetino, příčná flétna, cistra

Helena Mijaktić Koláček - zpěv, housle

Veronika Mijaktić Neundorf - zpěv, violová fidula

Marko Mijaktić Vojtěch - zpěv, akordeón

Karlo Mijaktić Zich - zpěv, baskytara, kontrabas

Bety Mijaktić Josefy - zpěv, davul, darabuka

Mitko Mijaktić Stančík - bicí

Gulo Ćar

„Snažíme se prostě hrát moderní romskou muziku...album Baro drom (Dlouhá cesta), bylo oceněné Akademií populární hudby jako nejlepší deska žánru world music za rok 2003.“⁹⁸

Vznik: 1997

Složení:

Vladimír Dirda – basa

Pavel Dirda – klávesy, zpěv

Irena Horváthová – zpěv

Libor Dirda – bicí

Koloman Baláž – zpěv

Radek Baláž – perkuse

⁹⁷ <http://www.gothart.cz/cz/history.php> 12.4.2006

⁹⁸ <http://www.gulocar.com/index.php> 10.4.2006

Druppi – kytara

Benedikt Mihok – zpěv, bicí

Jirka Majzlík – trumpet

Irish Dew

„Skupina Irish Dew hraje tradiční irskou a skotskou hudbu a původní skladby v keltském duchu. Staví na styčných bodech naší minulosti, keltské minulosti a irské hudby v akustické podobě. Navzdory tomu, že hudebníci hrají převážně na akustické nástroje, mezi jejich hlavní přístupy patří rocková údernost. Zatím poslední album Irish Dew s názvem „Šance“ je progresivnější a otevírá se nejrůznějším proudům world music.“⁹⁹

Vznik: 1995

Složení:

Václav Veselý – akordeon

Jiří Podzimek – kytara, zpěv

Robert Fischmann – příčná flétna, whistle

Sean Barry – harfa

Maraca

„Maraca ve své hudbě mísí exotické vlivy s jazzem, rockem a elektronikou. Je proto zařazována do oblasti world music. Velké obsazení (zpěv, housle, kytara, oud, viola, saxofon, flétny, šalmaj, bicí, baskytara, sampler, didgeridoo) umožňuje vytvářet zajímavé aranže, které se místy blíží hudbě filmové a divadelní.“¹⁰⁰

Vznik: 2000

Složení:

Petr Filák - kytary, oud

Tomáš Rohleder - bicí

Gabriela Vermelho - zpěv, housle, viola

Robert Prokop - sampler, didgeridoo

⁹⁹ <http://www.irishdew.cz/> 12.4.2006

¹⁰⁰ http://www.maraca.cz/cz/info_h.html 10.4.2006

Radek Bednařík - saxofony, flétny

Aleš Obkráčil- basová kytara

Moberg Ensemble

„Hudbu Mobergu popisuje Petr Laurych jako "mužské a ženské sbory se sólisty" a dodává: "Zpracováváme lidové písně do současného zvuku world music". Na albu World Music From Prague, uslyšíte vedle kmenových členů skupiny (početný sbor + klavír, klávesy, housle, etnické bubny, klarinet) také hosty, například Milana Caise a Mardošu z Tata Bojs. Písně, které Moberg zpracovává, pochází jednak z Horňácka, jednak ze sbírky Národ v písni od Jana Seidla.“¹⁰¹

Vznik: 1999

Složení:

Zpěv: Magdalena Hráská, Ludmila Koktanová, Blanka Laurychová, Monika Rebcová, Marcela Sládková, Eva Stanislavová, Veronika Vitvarová, Petr Laurych, Jakub Šablonka, Novotný, Bronislav Oczadly, Jiří Ratajík, Luboš Tamele, Jakub Žalud.

Akordeon: Jaroslav Krasničan

Bicí: Jakub Šablonka Novotný

Djembe, dun duny, darbuka, perkuse: Jakub Žalud, Monika Rebcová

Housle: Dita Bláhová

Klarinet: Veronika Vitvarová

Klávesy: Jakub Laurych

Klavír: Blanka Laurychová

Kytara: Luboš Tamele

Tanec: Monika Rebcová

Posmrtné zkušenosti

„Vítěz 1. ročníku soutěže, vyhledávající objevy české worldmusic na festivalu Colours of Ostrava, „Colours talents“, zahájili svou činnost na počátku devadesátých let. Mnohdy až desetičlenný soubor spojuje taneční, ambientní, popové, jazzové i ragga či hiphopové sample s živými bicími, perkusemi, baskytarou, klávesami i flétnami, didgeridoo, dechy, houslemi,

¹⁰¹ <http://laurychovodivadlo.cz/moberg/index.htm> 12.4.2006

kytarou a ženskými i mužskými vícehlasy. Vystoupení většinou doplňují tanečnice, fireshow a projekce. Texty písní jsou psány v češtině, angličtině, francouzštině i mnoha dalších jazycích, koncert je malou cestou kolem světa.“¹⁰²

Vznik: 1992

Složení:

Lucie Malcová: zpěvy; členka projektu Ice Scream.

Daniela Hašková: zpěvy, kytara; členka skupiny D-Groove

Simona Prokúpková: tanec; členka skupiny TiDiTaDe

Tereza Wečernice: tanec, fireshow; členka sdružení Pa-li-Tchi.

Jiří Smolka: bicí

Hugo Tichý: konga, bonga, darabuka, berimbau, brumle, djembe, zvukové efekty

Jakub Rohlena: baskytara, trubka, dechy, perkuse

Lukáš Chudoba: piáno, klávesy, perkuse, vokály, programování kláves, smyčců, bicích, perkusů a basů

Vojtěch Dlouhý: housle, perkuse, chrastítka, vokály

Miloslav Kočí: zpěvy, flétny, didgeridoo, perkuse, klávesy, tamburína, chrastítka, zvukové efekty, beatbox, programování kláves, bicích, perkusí, el. kytar, sitárů a basů

Hostující člen - Šimon Kaňka: kytara

SM LOMOZ

„SM Lomoz je pražská hudební skupina. Vznikla v r. 1999, větší část členů předtím několik let působila ve skupině Posmrtné zkušenosti. Od r. 2000 pravidelně koncertujeme po českých klubech a vystoupili jsme také na řadě festivalů. V r. 2000 jsme natočili demo se čtyřmi skladbami a v r. 2005 album, o jehož oficiálním vydání se právě jedná. V naší hudbě uslyšíte rozmanité styly: world music, reggae, dub a hravá elektronika, okořeněné jazzovými i folklorními prvky, podepřené hypnotickou baskytarou a živě hranými tanečními rytmy.“¹⁰³

Vznik: 1999

Složení:

¹⁰² <http://www.theade.cz/media/pdf/the-ade.pdf> 10.4.2006

¹⁰³ http://music.taxoft.cz/sm_lomoz/ 10.4.2006

Markéta Brýlová: zpěv, saxofon, flétna

Tomáš Brýl: kytara, harmonika, klávesy, zpěv

Karel Žďárský: baskytara

Jiří Tomášek: klávesy

Tomáš Čížek: bicí

Michal Černý: klávesy

Taliesyn

„Skupina Taliesyn produkuje osobitou esenci world music, folku, rocku a jazzu a těží z bohaté tradice angloamerického písničkářství a ohlasů českomoravského folklóru.“¹⁰⁴

Vznik: 2001

Složení:

Jan Bičovský: zpěv, kytara, mandolína, harmonika

Vojtěch Jindra: zpěv, kytara, baskytara, el. kytara

Adéla Kroupová: zpěv, baskytara

Robert Fischmann: příčná flétna

Vladka Čumplová: triangel

Vojtěch Barták: bicí

Tam-Tam Orchestra

„V současnosti skupinu tvoří šestice muzikantů. Celá tato formace tvoří taneční, groovovou kapelu, která vychází z etnické hudby, world music. Kapela čerpá mimo jiné z brazilských, kubánských a afrických rytmů.“¹⁰⁵

Vznik: 1999

Složení:

Miloš Vacík: speciálně sestavená bicí souprava, etnické bicí nástroje, perkuse a zpěv

Tereza Petrášová: zpěvačka, tanečnice, perkuse

Martin Kreuzberg: perkuse

¹⁰⁴ <http://www.taliesyn.cz/> 10.4.2006

¹⁰⁵ <http://www.tamtam-orchestra.cz/orchestra.html> 10.4.2006

Jakub Hlobil: kytarista

Martin Drahoňovský: basista

Jakub Klár: příčná flétna

Terne Čhave

Jejich hudba – „...je latina, reggae, jazz, flamenco, rock i klezmer – to vše smícháno s melodiemi a harmoniemi vyrůstajícími z hlubokých kořenů tradiční romské hudby. Zvuk skupiny je postaven na 3 kytarách a čtyřhlasém vokálu, doplňují jej housle, baskytara, bicí a perkuse. S tímto zvukem a fúzí mnoha stylů (gypsy roots & urban grooves) překračují Terne Čhave hranice romské hudby v té podobě, jak byla do této chvíle vnímána. Rockeři si můžou vychutnat jejich "rom'n'roll" na Rock for People, folkové publikum na Zahradě v Náměšti uvidí, že "umí" stále lépe, příznivce world music roztančí jejich "gypsy roots & urban grooves" na pražském Respectu a všichni dohromady se můžou potkat na Trutnov Open Air a Trnkobraní Open Air festivalech.“¹⁰⁶

Vznik: 2000 (comeback)

Složení:

Gejza Bendig - sólo kytara, zpěv

Roman Horváth - sólo zpěv, kytara

Roman Feko - kytara, zpěv

Josef Dzurko - basová kytara

Jan Dzurko - bicí

Adam Pospíšil - housle

Jan Bendig - percussion

Roman Kroupa - percussion

Tomáš Kočko & Orchestr

„Tomáš Kočko & Orchestr je world music inspirovaná moravskou tradiční hudbou. V zahraničí je kapela řazena do prostoru mezi švédské Hedengardna a maďarské Muzikász. V ČR se jí dostalo přívěsek jako beskydské Chifteams či moravské Jethro Tull. Tomáš Kočko pak bývá zhusta označován jako valašský Pavlica. Aktuální album Do tanca! bylo Akademií

¹⁰⁶ <http://www.ternechave.net/kapela.html> 10.4.2006

populární hudby nominováno na cenu Anděl 2003. Repertoár doplňují osobité úpravy tradičních písní Moravy. Zvuk kapely je akustický, poučený rockem, etnickou hudbou i jazzem. Tomáš Kočko & Orchester vystupovali na mnoha významných festivalech world music, festivalech folkových, folklorních, rockových i festivalech alternativní hudby v ČR i zahraničí (EBU - European broadcasting union, Nowa tradycja, Colours of Ostrava, United Islands of Prague, Le village européen des nouvelles musiques traditionnelles, atd.).¹⁰⁷

Vznik: 1999

Složení:

Tomáš Kočko - kytara, mandolína, koncovka, zpěv

Helenka Macháčková - zobcové flétny, housle, vokály

Libuška Černá - viola, housle, vokály

Petr Hladík - perkuse, vokály

Kamil Tománek - kontrabas, vokály

Triny

„Dívčí skupina TRINY vznikla v roce 1999. Jedná se o trio (Iveta Kováčová, Jana Procházková, Dagmar Podkonická), jehož repertoár vychází z romské lidové písně zpracované pro trojhlas. Na koncertech nás doprovází kapela v tomto obsazení: basa, bicí, el. kytara, akustická kytara, housle a klávesy. V lednu 2001 jsme nahrály naše první album, které v květnu vydala společnost SUPRAPHON. Producentem tohoto CD, zařazovaného do kategorie "world music", byl jeden z nejznámějších českých muzikantů Ivan Král.“¹⁰⁸

Vznik: 1999

Složení:

Iveta Kováčová - zpěv

Jana Procházková - zpěv

Dagmar Podkonická - zpěv

+ doprovod: basa, bicí, el. kytara, akustická kytara, housle a klávesy.

¹⁰⁷ http://www.kocko.cz/index_cz.php?PHPSESSID=4dc39c1e0279f2895349e49a8e1b81f1 12.4.2006

¹⁰⁸ http://www.triny.cz/kdo_jsme.htm 10.4.2006

Tua Borta

„Jsou pětičlenná česká world music kapela balancující mezi world music a jazzem. Její tvorba a repertoár vychází zejména ze severské (skandinávské, lotyšské, litevské apod.) a balkánské lidové tradice, inspiruje se lidovými a středověkými motivy, které zpracovává netradičním způsobem s využitím různých hudebních žánrů, zejména jazzu. Improvizace – nejen jazzové – jsou často oblíbenou součástí aranží.“¹⁰⁹

Vznik: 2004

Složení:

Vlastimil Konopiský - kytara, mandolína, housle, perkuse

Klára Čížková - příčná flétna, zpěv, perkuse

Michaela Vejvarová - housle, zpěv

Olga Kuthanová - kontrabas, zpěv

Pavel Hlaváček - zobcové flétny, gemshorny, chalumeau, dvouplátkové dudy, perkuse, grumle

Zaobzor

„Dvojčlenný world music projekt, který ve své hudbě využívá didgeridoo, housle, perkuse, alikvótní zpěv, a vytváří tak originální akustickou mozaiku s prvky řady rozličných hudebních stylů, především minimalismu, folklóru a současné alternativní hudby.“¹¹⁰

Vznik: 2003

Složení:

Juraj Karlík: houslisty

Honza Vávra: perkuse a didgeridoo

¹⁰⁹ <http://www.tuaborta.cz/> 12.4.2006

¹¹⁰ <http://www.zaobzor.org/> 10.4.2006

6.1.2. Kapely zařazuje do proudu WM hudební kritika:

Ahmed má hlad

„Na přelomu 19. a 20. století se po Balkáně pohyboval český zakladatel slovanské etnomuzikologie Ludvík Kuba. Náplní jeho cest bylo mimo jiné sbírání lidových písní jihoslovanských národů. Jen stěží by si asi tehdy mohl představit, že o pár desítek let později některým z nich vdechne život několik českých hudebníků. Říkají si AHMED MÁ HLAD. Zpěv je založen na kontrastu mužského a ženského vokálu podporovaného sbory. V době prolínání hudebních žánrů nepřekvapí bohatá instrumentace. Akustické nástroje (klarinet, akordeon, alt saxofon, bicí) doplňují elektrické kytary. Kapele je naprosto cizí purismem zavánějící akademický přístup. Tvorbu předků představuje jako živoucí organismus.“¹¹¹

Vznik: 1998

Složení:

Laura KOPECKÁ - zpěv

Andrej NOVIK - zpěv

Michal HROZA - saxofon, klarinet

Mikuláš KROUPA - klarinet

Štěpán ČERNOUŠEK - basová kytara

Jan ŽEMLIČKA - elektrická kytara

Daniel HŮLE - akordeon

Filip HRUBÝ - bicí

Al-Yaman

„Pražská kapela AL-YAMAN vychází především z lidových a zlidovělých písní Jemenu a arabského světa. Zvuk kapely je fúzí akustických nástrojů a elektroniky a spojuje tradiční postupy s novými prvky taneční hudby. Hlavní proud arabského vlivu přináší zpěvačka Ashwaq Abdulla Kulaib z Adenu. Aleš Hyvnar (Al-esh) - komponista skladeb, působil v mnohých kapelách různých stylů od roku 1986. Když se v roce 2000 seznámil s Ashwaq, bez

¹¹¹ <http://www.freemusic.cz/clanky/1210-ahmed-ma-hlad-salam-a-lajka.html> 12.4.2006; též <http://www.ahmedmahlad.cz/> 12.4.2006

váhání se ujal velké šance uskutečnit svůj sen - etnická, či přesněji orientální hudba, využívající moderních technologií. ¹¹²

Vznik: 2003

Složení:

zpěv: Ashwaq Abdulla Kulaib

samply, kytara, perkuse, klávesy: Aleš Hyvnar

darbuka: Bashar Ashhab

bicí: Jonathan Omer

basová kytara: Jan Hais

tabla, didgeridoo, perkuse: Tomáš Reindl

Atarés

„Skupina se orientuje zejména na latinsko-americkou a kubánskou hudbu, jak v tradičním provedení, tak s příměsí jazzu, funku a reggae. V repertoáru jsou skladby jak převzaté (např. Buena Vista Social Club, Cesaria Evora, Gipsy Kings, A. C. Jobim), tak skladby vlastní. ¹¹³

Vznik: 2002

Složení:

Frank Hernández – kytara, zpěv

Boris Gagloev – kytara

Rostislav Máca – baskytara

Marian Petržela – bicí

BaToCu - Back To Culture

„Je hudební a taneční skupina, která se inspiruje africkými rytmy a africkým tancem... na jejich koncertech uslyšíte dynamickou hudbu, rytmy hrané na africké bubny djembe, dundun a kenkeni. ¹¹⁴

¹¹² <http://www.al-yaman.cz/> 10.4.2006

¹¹³ <http://www.atares.cz/> 10.4.2006

¹¹⁴ <http://www.batocu.cz/> 10.4.2006

Vznik: 2000

Složení:

Jakub Severin - solo djembe

Monika Rebcová - djembe, perkuse

Olina Stehlíková- doun-doun, sangban, kencereni

Jakub Žalud - doun-doun, sangban, kencereni

Matěj Bernard - djembe

Benedikta

„Postupně se měnil sound od jazz-rock-folklórního až k eklektické a energií nadupané směsici folklóru, jazzu, funky, rocku a punku. Rovněž tak se změnily písně - k úpravám lidovek se úspěšně přidala tvorba autorská, v současném repertoáru tvoří tak polovinu. Tato změna způsobila, že doménou Benedikty přestaly být akce a festivaly folkové a přibyly k nim festivaly world music a rockové - Colours of Ostrava, Rock for People či Sázava fest.“¹¹⁵

Vznik: 1995

Složení:

Petra Janková - zpěv

Míša Váňová - housle, zpěv

Jaryn Janek - baskytara, zpěv

Mara Tran - kytara, zpěv

Mara Prokop - saxofon

Vojta Douša - bicí

Vít'a Halška - perkuse

¹¹⁵ <http://www.benedikta.cz/> 12.4.2006

Cabelique

„V současnosti je hudba skupiny nejvíce ovlivněna hudbou Bretaně, českých zemí a Balkánu. Nesnaží se však přesně kopírovat tradici, o kterou se sice opírá, ale výsledná úprava je vždy postavena spíše na nápadech hudebníků.“¹¹⁶

Vznik: 2002

Složení:

Kristina Volná – zpěv

Jana Čermáková – housle, viola

Radvan Markus – příčná flétna, buzuki

Martin Vejvoda – kytara

Zdeněk Rudolský – conga, darbuka

Camael

„Hudební sdružení Camael vzniklo spojením dívčího vokálního tria "Triny" a kvinteta instrumentalistů pohybujících se v nejrůznějších hudebních žánrech, od vážné hudby po jazz a muzikály. Všechny umělce spojuje nadšení a vášně pro tradiční lidovou hudbu - především moravskou, slovenskou a romskou. Program vystoupení skupiny Camael se skládá z několika základních tématických celků, z nichž první zahrnuje moravské písně milostné ze sbírky "Moravské národní písně" Františka Sušila, pocházející z roku 1860 a sbírky "Nové národní písně Františka Bartoše", pocházející z roku 1882. Druhý celek představuje převážně slovenské písně z oblasti Těrchové a Topolčan, sebrané samotným Leošem Janáčkem a jeho spolupracovníky Františkou Kyselkovou a Hynkem Bímem. Poté zazníávají rómské písně předávané po generace pouze ústní tradicí a zde zaznamenané přímo spoluautorkou projektu, zpěvačkou a vedoucí vokální skupiny Triny Ivetou Kováčovou. Celý program uzavírá blok písní žertovných a pijáckých, zkombinovaný z písní pocházejících ze sbírek výše zmíněných autorů. Camael má v repertoáru také program s přidanými perkusemi a připravuje písně rovněž z oblasti zahraniční lidové hudby.“¹¹⁷

Vznik: 2004

¹¹⁶ <http://www.webpark.cz/utf/keltovani/cabelique.html> 12.4.2006

¹¹⁷ <http://www.camael.cz/index.htm> 12.4.2006

Složení:

Iveta Kováčová - zpěv

Dagmar Podkonická - zpěv

Jana Procházková - zpěv

Pavel Fischer- housle, zpěv

Martin Kaplan - housle, zpěv

Josef Fiala - viola, zpěv

Jiří Zelba - hoboje, anglický roh, zobcová flétna, viola, zpěv

František Raba - kontrabas, zpěv

Cymbelín

„Hudbu Cymbelínu není možné jednoduše zařadit do určité žánrové kategorie. Dříve se "novinářská" přirovnání pohybovala kolem výrazů jako poetika, prostota, vtip, barevnost, avšak v poslední době (zejména v souvislosti s albem Těba) to jsou spíše zemitost, přímočarost.“¹¹⁸

Vznik: 1994

Složení:

Jiří Mottl - saxofon

Vladka Krčková - zpěv

Lukáš Kyzlink - bicí

Jiří Rohel - klarinet

Tom Šenkeřík - akustická kytara, baskytara

Kristýna Šenkyříková - zpěv, klavír

Pavel Rajmic - housle

+ hosté: Zuzana Lapčíková - cimbál, Petr Surý - kontrabas

CMPT

„Ethnicko-jazzové variace na klasické české a moravské písně, spojené s textovými vstupy a kontaktem s diváky. Lidová témata se prolínají s jazzovými plochami, tradiční texty s

¹¹⁸ http://www.cymbelin.cz/o_nas.htm 12.4.2006; též <http://www.cymbelin.cz/index.php> 12.4.2006

neočekávanými novotvory a hráči s diváky. Housle, didgeridoo, bicí, perkuse, zpěv, text, šumy, ruchy.“¹¹⁹

Čechomor

„Album Co sa stalo nové čerpá - podobně jako dosavadní tvorba skupiny - ze starých lidových zpěvníků, ale od předešlých desek se podstatně liší. Nová deska uvádí česko-moravské kořeny Čechomoru do evropského kontextu, objevuje souvislosti mezi křehkým světem našich lidových písniček a hudebním slovníkem spřízněných kultur. Na albu hostují dva z účinkujících festivalu Womad Praha 2000 - irský zpěvák Iarla O'Lionaird a japonský hráč na bubny taiko a flétnu šakuhači, Joji Hirota.“¹²⁰

Vznik: 1998

Složení:

František Černý - kytarista, zpěvák

Karel Holas - housle, zpěv

Radek Pobořil - trubka, harmonika

Michal Pavlík - violoncello, klávesy

Roman Lomtadze - bicí

+ spolupráce s různými interprety a s Collegiem českých filharmonií

Didymos

„Je inspirován hudbou indickou, tibetskou, hudbou australských aboridžinců stejně tak jako evropskou hudbou středověku a starověku. Staré latinské a řecké liturgické texty jsou zde použity jako „mantry“ ve spojení s basovými prodlevami didgeridoo, tibetskými a mongolskými technikami hrdelního zpěvu a pulsem indických laděných bubnů tabla. Extatický efekt hudby je zdůrazněn použitím moderní techniky samplingu v reálném čase.“¹²¹

Vznik: (2001)

¹¹⁹ http://www.febiofest.cz/12_new/musicfest.php?id=10&curr_date=1112454000&showall=1 10.4.2006

¹²⁰ <http://www.cechomor.cz/> 12.4.2006

¹²¹ http://www.febiofest.cz/musicfest.php?id=98&curr_date=1143817200&showall=1 10.4.2006; též <http://didymos.webpark.cz> 10.4.2006

Složení:

Tomáš Reindl: tabla, didjeridu, zpěv, alikvótní zpěv, cimbálek, flétna-koncovka, klarinet,
bluesová harmonika, realtime looping

Ilona Reindlová Vozničková: zpěv, tibetské mísy, cimbálek

Evolution Deja Vu

„Ostravští Evolution Deja Vu, to je mimojiné přehlídka etnických nástrojů – didgeridoo, djembe, dhol (oboustranný buben), atamany (mluvící buben), darbuka a 200litrové barely potažené kůží, kytara a zpěv s taneční hudbou rozmanitých barev, komponovanou přes počítač. Skupinu vede nadějný muzikant David Žyla (hráč na dhol, barely, djembe, darbuku a ve skupině též rapuje) a jeho kamarád Petr Bartoš (didgeridoo, djembe, kytara, zpěv), rytmiku a hudební podklad drží „soundsystémák“ Petr Šafra.“¹²²

Vznik: 2003

Složení:

David Žyla - zpěv, barely, darbuka, djembe, dhól, mluvící buben

Petr Bartoš - didgeridoo, zpěvy, barrely, djembe, darbuka

Petr Šafra - digitální samplý

Hadry z těla

„Kapela původně hrála středověk, od kterého se postupně odklonila k tvrdšímu, energičtějšimu vyznění, ve kterém je ale stále jasně patná návaznost na kořeny přirozené lidové hudby více národů Evropy. Hrajeme hradní folk-punk.“¹²³

Vznik: 1994

Složení:

Radek Smolen - kytara, zpěv, niněra, foukací harmonika

Jiří Lenoč - banjo, flétna, zpěv

Zdeněk Beníšek - baskytara, zpěv

Vít Mošťek - akordeon, zpěv

¹²² <http://www.muzikus.cz/kapely/evolution-deja-vu/> 10.4.2006

¹²³ <http://www.hadryztela.cz/?lang=1&page=about#okapele> 12.4.2006

Martin "Harry" Hárých - bicí, zpěv

Host: Marika Antonova - zpěv

Hradišťan

„Cimbálová muzika Hradišťan patří k nejstarším a nejznámějším moravským cimbálovým kapelám. Vznikla současně s tanečním souborem v roce 1950 v Uherském Hradišti. Pod dlouholetým vedením Jaroslava Václava Staňka prošly od té doby Hradišťanem generace hudebníků, zpěváků a tanečníků. Původně lidová cimbálová muzika z jižní Moravy, postupem času překračuje hranice žánru, natáčí desky s muzikanty z oblasti jazzu, rocku a folku a vlastní tvorba je na pomezí lidové hudby, folku a vážné hudby. Kapelníkem a ústřední postavou je Jiří Pavlica.“¹²⁴

Vznik: 1950

Složení:

Jiří Pavlica vln,voc,grumle,dr (1-11); Lubomír Svatoš vln,grumle,voc(1,8-11); Jan Nykl vln(1); Petr Hrobař viola,voc(1); Evžen Uher klarinet, fl(1); František Maňásek cimbál(1); Milan Malina cimbál(1,8-11); Oldřich Kučera kontrabas(1,8-11); Petr Vyhlíd gajdy(1); Antonín Čevela voc(1); Věra Dominicová voc(1); Stanislav Gabriel voc(1,9); Karel Sháněl voc(1); Josef Pilát voc(1); Milan Obdržálek vln(8,9); David Burda klarinet,fl,voc(8-11); František Petržel klarinet(8,9); Miroslav Juračka viola(8-10); Aleš Kropáč viola(10); Dalibor Lesa kontrabas(10); Alice Holubová voc(8,9,11); Zuzana Lapčíková voc(9); Jitka a Taťána Málkova voc(9);

Hypnotix

„Základní ideou nově vzniklého projektu byla od jeho počátku fuze transformovaných hypnotických rytmů a patternů s jazzovou a rockovou improvizací hudebníků. Tato v té době jamsessionová parta zněla o to zajímavěji, že froťmanem souboru byl vždy umělec pocházející ze země mimo vliv angloamerické kultury. Dlouholetým spolupracovníkem Hypnotix byl dub-poet a tanečník ze Senegalu Bourama Badji Od roku 2001 se datuje spolupráce s Bengálským zpěvákem Mohsinem Mortabou, který prošel klasickým studiem indických zpěváků. Na rozdíl od dřívějších převládajících afrických a dubových vlivů, přináší Mohsin orientální melodické

¹²⁴ <http://www.hradistan.cz/charakteristika.htm> 12.4.2006

linky indického subkontinentu. Vedle Mohsina Mortaby a jeho bengálských melodických linek se na CD objevuje také hlas MC Stricly Orange. Stejně jako v instrumentální složce jsou zvuky etnických nástrojů kombinovány se zlámanými beaty a jinými atributy moderní taneční hudby, vytváří rap Strictlyho Orange protiváhu k bengálským melodiím. ¹²⁵

Vznik: 1988

Složení:

vokály, africké bubny: Ego. L Din
perkuse, bicí: Milada Ditrichová
baskytara, kontrabas: Michal Ditrich
klávesy: Přemek Urban
kytary: Vladimír Keicher

Koa

„Počátky skupiny Koa sahají do roku 1998, kdy Zuzana Navarová společně s Ivánem Gutiérrezem, kolumbijským písničkářem, rozšířila stávající duo o basistu Františka Rabu, perkusionistu a bubeníka Camila Callera a akordeonistu Mária Biháriho. V tomto obsazení vznikla dvě alba: "Skleněná vrba" a "Zelené album". Obě alba si získala přízeň nejen odborné veřejnosti, ale i širokého publika a zařadila se tak hned po svém vzniku ke špičce české hudby. Dodnes jsou řazena k tomu nejlepšímu co u nás v 90. letech vzniklo. Po odchodu Ivána Gutiérreze v roce 2000 zvuk kapely obohatil kytarista Omar Khaouaj a Koa se vydala směrem k propojování mnoha kulturních vlivů a žánrů. Vznikly desky "Barvy všechny" a "Jako Šantidéví." ¹²⁶

Vznik: 1998

Složení:

Mário Bihári – akordeon, zpěv
František Raba – kontrabas
Camilo Caller – bicí, perkuse
Omar Khaouaj – kytara

¹²⁵ <http://www.hypnotix.cz/index.php?rubrid=2&lang> 10.4.2006

¹²⁶ <http://www.koa.cz/skupina.html> 12.4.2006

Létající koberec

„Poetuje někde mezi šamanskými rituály, dream house, world music, ethno-trans-break-beat. Pro skupinu jsou hudba a tanec přirozeným nástrojem k navození transu a vnitřnímu uvolnění. Tento přístup je tisíce let starý a byl prapůvodně používán v mnoha kulturách světa. Létající koberec založili v roce 1994 léčitel, skladatel a hudebník Petr Piňos a bubeník Michal Haman.“¹²⁷

Vznik: 1995

Složení:

Petr Piňos - buben Anchor, kytara, shakers

Michal Haman - darbuka, indiánské bubny, shakers

DJ Miloš Hájíček - samples

Jakub Žalud - djembe, dundun, kenken, zpěv, rap

Karolína Heřmánková - zpěv

Bára Vaculíková - zpěv

Ivo Charitonov - brumle, alikvótní zpěv

Alternující hosté :

Antonín Hlávka - djembe, shakers

Jakub Severin - djembe, shakers

Otto Hejnic - conga, shakers

Marcipán

„Kapelník Marcipánu Jiří Hodina byl zakládajícím členem populární Českomoravské hudební společnosti. Po dlouhých letech spolupráce založil v roce 1997 kapelu Marcipán, aby mohl uchopit lidové písně dle vlastní představy - tedy oproti Čechomoru více akusticky. Kapela Marcipán je nový fenomén v interpretaci českých a moravských lidových písní. Členové skupiny je taví s gregoriánským chorálem, barokní i klasickou hudbou, latinou, jazzem a rockem do svébytné, marcipánové podoby world music.“¹²⁸

Vznik: 1997

¹²⁷ http://www.febiofest.cz/musicfest.php?id=68&curr_date=1143403200&showall=1 10.4.2006, též

<http://www.letajickoberec.cz/> 10.4.2006

¹²⁸ www.marcipan.cz 12.4.2006

Složení:

Jiří Hodina - housle, zpěv

Martina Příbylová - klavír

Ondřej Škoch - kytara

Štěpán Škoch - saxofon, flétny, perkuse

Tadeáš Mesany - kontrabas

Neřež

„Nerez byla folkrocková skupina, která díky Zuzaně Navarové čerpala z latinskoamerických vlivů. Koncem 90.let na Nerez personálně i stylově navazuje skupina Neřež. Zuzana Navarová se odklání od původního folkrockového schématu a koncem 90. let vystupuje v duu s latinskoamerickým hudebníkem Ivánem Gutiérrerezem. Zuzana se osamostatnila a věnovala se své oblíbené latinskoamerické hudbě, chlapi pokračovali dále. Chvíli jako doprovodná kapela Jarka Nohavicy a poté samostatně jako Neřež. Jádrem skupiny tvoří zakládající členové legendárních Nerez – Vít Sázavský a Zdeněk Vřešťál. Vedle nich v současné sestavě figurují baskytarista a zpěvák Filip Benešovský a bubeník David Uher. Neřež spojují ve své tvorbě folk, rock a lidovou hudbu.“¹²⁹

Vznik: 1997

Složení:

Zdeněk Vřešťál: zpěv, akustická kytara, foukací harmonika

Vít Sázavský: zpěv, akustická kytara, basová kytara

Filip Benešovský: basová kytara

David Uher: bicí

Pod Černý vrch

„Kapela Pod Černý vrch je rockový nátěr s převahou smyčců, lidovými texty a živelným pódiovým projevem. PČV se na našich pódíích pohybuje zhruba 10 let, v současné podobě pak od roku 2002, kdy se kapela po více než roční pauze vrátila na pódia v nové sestavě a s novým repertoárem.“¹³⁰

¹²⁹ <http://www.nerez.sk/frame.html> 12.4.2006

¹³⁰ <http://www.podcernyvrch.cz/> 12.4.2006

Vznik: 1996

Složení:

Šolich – zpěv, housle

Ivana Kubíčková – housle, zpěv

Zuzana Peřinová – viola, zpěv

Milan Karel Klindera – housle, kytara, zpěv

Jiří Kubíček – baskytara, zpěv

Martin Rychta (ex-Čechomor, Petr Novák, Vašek Koubek a další) – bicí

Sluneční Orchestr

„Debutové album Slunečního Orchestru, který se stal vyhledávanou třešničkou na dortu české hudební scény, vyšlo roku 1995. Ze skladeb jsou cítit vlivy africké, jihoamerické i východní hudby, stejně jako jazzu či klasické hudby. Tato deska skýtá malebné souzvuky akustických nástrojů a melodických zpěvů beze slov, které jsou jakoby rovnocennými instrumenty. Nejen teplo slunce, ale i uklidňující pohlazení je hlavní devizou této desky. Hudba Slunečního Orchestru je oscilací moderních jazzových směrů, latinsko-amerických rytmů i středo-evropských kultur.“¹³¹

Vznik: 1995

Složení:

Miloš Vacík – bicí, perkuse

Aleš Kudela – saxofon

Frederik Janáček – basa

Smetana života

„Kapela se hudebně pohybuje na rozhraní popu a rocku s jasně čitelnými vlivy funkky, ale také orientu. Písničky jsou dílem skladatelky, textařky a zpěvačky Nikol Kantorové.“¹³²

Vznik: 2002

¹³¹ http://www.tamtam-orchestra.cz/str_cz/cd.htm 10.4.2006

¹³² <http://www.zulu.cz/smetanazivota/index.php> 12.4.2006

Točkolotoč

„Jednadvacet let už existuje svitavská romská skupina Točkolotoč. Patnáct let po vydání prvního alba *Čhave Svitavendar* a šest let po vydání druhého s názvem *Kale bala, kale jakha*, jim vyšlo třetí album. Na albu můžeme kromě jiného najít stopy folku, rocku, bigbítu, popu, latino, reggae.“¹³³

Vznik: 1984

Složení:

Gejza Pešta - solový zpěv

Milan Pešta - perkuse, zpěv

Miroslav Pešta - mandolína, zpěv

Bartoloměj Vaško - kytara, zpěv

Ondřej Polák - kytara

Antonín Janko - kytara, zpěv

Pavel Bolcek - kontrabas, zpěv

Zdeněk Frýbort - bicí nástroje

Traband

„Původní country-punkové trio se obohatilo o hráče na dechové nástroje a bezostyšně absorbovalo všechny možné hudební vlivy: klezmer, českou dechovku, šantán a kabaret, punkové vypalovačky, sladké filmové melodie, countryové vyprávěnky, balkánské rytmy, námořnické halekačky... základem je ale vždycky obyčejná písnička. Kapela získala cenu kritiky za nejlepší živé vystoupení a cenu Akademie populární hudby "Anděl 2004" v oblasti world music.“¹³⁴

Vznik: 1995

Složení:

Jarda Svoboda - harmonika, klarinet, kytara, zpěv

¹³³ <http://mujweb.cz/www/tockolotoc/> 10.4.2006

¹³⁴ <http://www.traband.net/> 12.4.2006

Evžen Kredenc - banjo, zpěv
Vašek Pohl - bicí, zpěv
Jana Modráčková - trumpet, zpěv
Robert Škarda - tuba
Jakub Schmid - baskřídlovka, kytara

Trombenik

„Jejich barevná hudební minulost určuje styl a směr, jímž kapela kráčí. Klezmerové melodie (písně židovských hudebníků z východní Evropy a z Ameriky) z 19. a 20. století jsou jim základem. A ty sytí hoši jazzem, balkánským duchem, cikánskou nespoutaností, latinskoamerickým rytmem, zastřešují ethnoklenbou a nabíjejí rockovou municí.“¹³⁵

Vznik: 2001

Složení:

Karel Bělohradský - kontrabas
Radek Rýda - banjo
Vojta Pošmourný - housle
Josef von Dráček - klarinet
Adam Krejčík - bicí

¹³⁵ <http://www.trombenik.cz/kapela.php> 12.4.2006

6.2. Rozhovory s kapelami zařazené do podkategorie WM

Al-Yaman

1. Vaše kapela je zařazována do kategorie WM. Řekněte mi, co je podle vás WM? Jak tomuto pojmu rozumíte?

Pojem WM si myslím, že je hodně širokej, protože opravdu se tam zařazuje všechno až ty kapely, který hrajou opravdu ten původní folklór nějakýho etnika až po kapely, který hrajou prostě třeba jako my vyloženě elektronickou hudbu s prvky nějakých etnickejch nástrojů nebo etnickejch motivů, takže opravdu ten pojem je hrozně širokej a dost často vedle sebe jsou to kapely, který mají od sebe hrozně daleko, což se nám právě taky často stává, že nás vzali na nějaký festivaly WM a jsme tam s nějakýma třeba cikánskejma kapelama typickejma, pak my tam hrajeme takovou elektroniku, takže je to někdy trošku mimo. Je to vlastně zvláštní, co bude pro nás, když slyšíme didgeridoo, tak jsou to aboridginci, je to Austrálie a je to WM, ale tam u nich to není. Takže je to zase relativní, kdo co kde poslouchá, protože indickou hudbu, kterou máme za WM, tak v Indii to není WM. V Indii to je jejich hudba a WM tam bude naše bigbeatová kapela. Takže je to zase relativní pojem, opět se to odvíjí od těch míst, kde se na to pohlíží.

2. Jak byste vaší hudbu popsal?

No tak je to především taneční muzika, elektronická hudba, nejvíc tam z těch rytmů jsou Dub-ový rytmy, tak v polovině věcí a tím vlastně, že zpěvačka je z Jemenu, tak zpracováváme ty jemenský věci často, tak polovina věcí jsou zpracovaný lidovky jemenský, ty melodie, polovina věcí jsou úplně původní.

3. Jak jste se k této hudbě dostali?

Dostal jsem se k tomu, když jsem se seznámil s Ashwaq muzikou. Já osobně se živím patnáct let hudbou. Hodně jsem poslouchal třeba už od roku osmdesát pět takovej ten Dance, víc poslouchám indickou muziku než arabskou, pak jsem se seznámil v roce devadesát čtyři, pět s Hypnotixem, že jsem pro ně dělal nějaký samply a takovýhle věci a oni vlastně objevili Ashwaq, tenkrát s nima natočila ve studiu jednu písničku a pak mě na ní dali kontakt a pak jsem s ní začal spolupracovat.

4. Změnil se váš repertoár během té doby co hrajete „WM“? Je nějaký zásadní rozdíl v tom, co jste hráli dřív a co hrajete dnes? Jestliže ano, tak v čem a kdy k tomu došlo?

No tak my hrajeme zatím tři roky, máme za sebou jednu desku, od té desky je šest nových písniček, myslím si, že někdy tak na podzim bych vydal druhou desku, takže zatím ještě nebyl nějaký zvláštní prostor k nějakým změnám ve vývinu.

5. Vycházíte skutečně z nějaké tradice a necháváte se jí inspirovat nebo je to spíš o tvůrčím přístupu?

No, to je různý. Já už díky tomu jsem si pak taky nasháněl nějakou muziku víc arabský hudby, do té doby jsem, jak říkám, víc poslouchal třeba tu indickou. Arabský jsem moc doma neměl, to spíš jsem znal tu Natashu Atlas nebo Rashida Tahu, ale ty původní jsem neměl doma téměř nic. Takže to mi až pak ještě hodně věcí sehnala, abych měl trochu pro inspiraci, a jinak jak říkám, někdy až pak nazpívá nějakou lidovku, něco, samozřejmě lidovku, hlavně kvůli autorským právům, že jo, nemůžeme předělat písničky nějakých současných autorů arabských, takže někdy to vznikne takhle, že mám nějaký nápěv a já k němu pak udělám aranžii, muziku. A někdy vlastně už tu muziku od začátku dělám já s tím, že mi do toho Ashwaq něco vymyslí.

6. Identifikujete se nějak blíž s tou hudbou? Jaký máte k ní vztah?

Vztah? Nemám určitě nějak zvlášť, že bych měl strašně rád jako arabskou hudbu víc než nějakou jinou. To vůbec ne, spíš to byla pro mě příležitost, že jsem poznal Ashwaq a je to prostě osobnost charismatická a s ní mě ta muzika baví dělat. Myslím si, že kdybych potkal jinou osobnost, která by byla Indiánka z Jižní Ameriky nebo Indka prostě, která by byla taky takhle zajímavá, dělal bych klidně i takovou muziku. Dřív jsem neměl žádný záměr vyloženě dělat tu arabskou.

Didymos

1. Vaše kapela je řazena do kategorie WM. Řekněte mi, co je podle vás WM? Jak tomu pojmu rozumíte? Co si pod tím pojmem, všechno představujete?

Takže pod pojmem WM si představuju hudbu, která vychází z různých světových hudebních kultur. Já to budu konkretizovat na ten náš případ, kdy vlastně my se zajímáme o takové kořeny nebo nejstarší kořeny v posvátné hudbě vůbec. Což jsou vlastně principy působení hudby na člověka a patří sem třeba hudba Indie, kde je vlastně neuvěřitelně dokonalý systém melodický a rytmický. Takže to je vlastně ta Indie, kde během věků vyvinuli neuvěřitelně dokonalý systém působení hudby na člověka. Pak v tom našem projektu využíváme třeba alikvótní zpěv, což je technika z Tibetu, z Mongolska a i z jiných částí světa. Alikvótní práce s hlasem je například společná i staré posvátné hudbě evropské, například v gregoriánském chorálu a v jiných. S alikvóty sice nepracuje cíleně jako v hudbě Tuvy a Mongolska, kde vyloženě alikvóty tam zpívají melodie. Ty alikvóty tam hrajou důležitou roli a rozeznávají se do prostoru, kde člověk zpívá, takže tohle bych tam taky zahrnul, tu starou evropskou hudbu středověkou a starověkou. No a pak samozřejmě se tam inspirujeme v některých písních třeba africkými rytmy nebo africkou hudbou, africkou polyfonní třeba a pak latinskoamerickou hudbou. Máme taky jeden spirituál americký, který jsme trochu přetvořili.

2. Takže je to takový pestrobarevný. A jak jste se k tomuto „žánru“ dostali?

Já jsem se k tomu dostal, já tomu ani neříkám žánr, protože WM je pro mě hudba, která nemá hranice. Je to hudba, kterou člověk nehraje jako nějaký styl, ale WM chápu jako svobodu projevu. Prostě WM je pro mě hudba, která vychází ze mě a kde vlastně nekombinuju tyhle věci záměrně proto, abych kombinoval, ale kombinuju nebo používám tyhle vlivy proto, že jsem je slyšel a protože mě zaujaly a protože jsem je absorboval dovnitř a nějakým způsobem prošly skrz mě a lezou zase ven jako přetvořený a nějakým způsobem spojený s tou mojí vlastně evropskou hudební zkušeností.

Ale vychází to víceméně z nějaké tradiční hudby ta WM, ale tradiční hudba to samotná není.

Přesně tak. WM je vlastně nová hudba, která využívá určité principy, které vychází z hudby určitých národů nebo určitých hudebních kultur, které jsou často mimoevropské, ale můžou to být i evropské.

3. Nicméně položím vám znovu otázku. A jak jste se k té hudbě dostal?

Dostal jsem se k ní přes jazz. Vlastně úplně ze začátku přes rock, protože jsem hrál bigbeat, pak postupně mě začaly zajímat inteligentnější věci nebo více propracovaná hudba, tak jsem se zabýval jazzem. A v tom jazzu mě zase začaly nejvíce oslovovat ty věci, které byly

nějakým způsobem poznamenaný určitými kulturami. Nejdříve to byla latinskoamerická hudba, pak věci inspirované africkou hudbou. klíčovým momentem pro mě bylo asi to, že jsem slyšel jedno CDčko Johna McLaughina, kde hraje na bicí a tabla. Tam jsem vlastně poprvé slyšel tabla, aniž bych věděl, že to jsou tabla a natolik jsem se do těchto nástrojových barev zamiloval, že jsem vlastně utekl od bicí soupravy a začal jsem se věnovat té hře na tabla.

4. A proč dáváte přednost cizím vlivům před klasickými nástroji?

V mém případě je to hlavně tím, že jsem bubeník a perkusista a přestože mám rád evropskou hudbu, mám rád i klasickou evropskou hudbu, miluju barokní hudbu, renesanční a tyhle věci, ale právě vzhledem k mému nástroji v této hudbě nenajdu moc inspirace, co se týče perkusí a rytmu, tak proto mi nezbývá, než hledat v jiných kulturách.

5. Identifikujete se s tou hudbou ještě nějak víc? Myslím tím, jestli máte i nějaký hlubší vztah k té kultuře, z které čerpáte tu hudební složku.

Zabývám se nejvíc indickou hudbou a samozřejmě mi není ani nijak cizí i indická kultura, která s tou hudbou souvisí, zajímám se samozřejmě o jógu, hinduismus a tyhle věci. Né, že bych se chtěl stát hinduistou, ale tyhle věci jsou inspirativní pro každodenní život a určitě zajímavý. Přestože ta hudba, ten systém indický hudby dokáže existovat i bez té indické kultury, je samostatný, tak přesto mě zajímají i ty věci, který jsou za tím.

Evolution Deja Vu

1. Vaše kapela je zařazována do proudu WM. Řekněte mi, co je podle vás WM? Jak tomuto pojmu rozumíte?

Co ten pojem WM všechno obnáší vážně netuším. Ale vystupovali jsme na Colorsu, kde byly WM kapely jako Transglobal Underground a Asian Dub Foundation a ty jsou nám hodně blízký, vlastně od nich tak trochu čerpáme inspiraci. Takže pro mě jsou WM tyhle kapely.

2. Jak byste vaši hudbu popsal?

My hrajeme něco mezi etno-dub až progresivní etno-tekno-dance, v podstatě něco jako hraje ten Transglobal.

3. Jak jste se k této hudbě dostali?

Vlastně každé z nás už předtím v něčem tak různě zkoušel a pak jsme se přes „Dejva“ dali dohromady, párkrát jsme zajamovali na jednom workshopu a řekli jsme si, proč to nezkusit dát dohromady.

4. Změnil se váš repertoár během té doby, co hrajete WM? Je nějaký zásadní rozdíl v tom, co jste hráli dřív a co hrajete dnes? Jestliže ano, tak v čem a kdy k tomu došlo?

Ted' jsme tam přidali trochu víc toho etna a různých samplů, předtím to bylo takový moc tuc-tuc.

5. Proč jste si vybrali právě tuto hudbu? Identifikujete se s ní? Máte k ní nějaký blízký vztah?

To nějak vyplynulo samo.

Hypnotix

1. Tvrdíte, že vaše kapela – Hypnotix – hraje WM. Řekněte mi, co je podle vás WM? Jak tomuto pojmu rozumíte?

Za prvé, nic netvrdím, každéj at' si nás zaškatulkuje kam chce. Někdo nás škatulkuje třeba do taneční scény, kvůli tomu, že používáme elektrický bubny, pak zase lidi viděj černocho, jak mlátí do džembe a řeknou si – „mm, tak to je WM“. Jo, prostě každéj at' si to vezme, jak to chce. My hrajeme, tak jak nám narostl zobák každému, kytarista hraje rockově, protože je rockovej kytarista a to je právě ten world, že jo – že každéj je z jinýho koutu světa třeba a každéj hraje tak, jak mu zobák narostl. Tak to myslím, že v tom je ten world. A globalizace.

2. A z jakých tradičních prvků vycházíte, tedy pokud se to dá nazvat tradiční?

No u nás trošku jo, protože ten náš bubeník, co hraje na západoafrický bubny – Ifrahim – tak má učitele v Ghaně a u něj se učí takový ty starý rytmy, který tam fungujou prostě na lidi a každéj si hraje při nějaký ty příležitosti a on má takovou černou knihu, kde prostě má zapsaný ty rytmy. Vždycky něco zahraje a my řekneme – „Jé, to bylo dobrý“ a tak se začneme na to nabalovat a tak vznikne písnička, která vlastně ve finále je s nějakým rytmem, kterej je x sto let starej, prapůvodní. Myslím, že tam ta věkem prozkoušená magie, která z toho rytmu jde, že tam zůstane. Pak se snažíme, aby ty naše bubny nebyly jenom smyčka nějakých smyček.

3. A jak moc se držíte té tradice a nakolik tam necháváte prostor pro nějaké tvůrčí podněty?

Já myslím, že ta tradice, tý se nedá ani držet ani jí pustit. Tu tam prostě dáš, v tom základním, roots, rytmu a potom všechno ostatní už je současný, protože jsme lidi žijící v současnosti.

4. Hráli jste vždycky tuto hudbu, jak jste se k ní vlastně dostali?

Když budu mluvit za sebe, tak já jsem hrál v reggae kapelách před patnácti lety, kde takový propagátor českýho reggae Aleš Druhota vždycky zašel na nějaký koleje vysokoškolský a přitáhl nějakýho studenta z třetího světa, aby mu tu show ozvláštnil nebo, aby tam přived něco jinýho, než ty naše bílý huby. No a já jsem hrál s ním v kapele a tak jsem se k tomu prostě nějak jako dostal, protože se mi zalíbilo s těmahle lidma spolupracovat a nějak si je třeba lehce producenty upravovat k obrazu svému. No, takhle jsem to začal dělat. Ted'ka máme štěstí, že na tom našem posledním projektu je vlastně ten, kdo přináší tu exotiku, zároveň profesionální hudebník, takže je s ním daleko lepší práce a komunikace, než s těma lidma s kolejí, s kterejma jsme dělali dřív.

5. Změnil se váš repertoár během té doby, co hrajete?

Já myslím, že každej hrajeme, jak jsme zvyklí. Samozřejmě se měněj technologie a hodně se to mění tím, když třeba přijde do kapely novej frontman. Když jsme Senegalce vystřídali za člověka, kterej byl z Bangladéše a byl to zpěvák, kterej byl klasicky školenej v těch jejich písničkách, tak samozřejmě ten repertoár začal vypadat úplně jinak, už nebyl honěnej tak afrikou, ale hodně jsme používali indický prvky. Ted' zase ten náš leader je specialista na západoafričský rytmy, tak podle toho to tak i vypadá.

6. Proč jste si vybrali právě tuto hudbu?

My jsme si nic nevybrali.

Identifikujete se s tou hudbou? Máte k ní nějaký blízky vztah?

Je to vlastně to, co děláš a děláš to i zadarmo.

Létající koberec

1. Vaše kapela je zařazována do kategorie WM. Řekněte mi, co je podle vás WM? Jak tomuto pojmu rozumíte?

Já mám pocit, že je to hudba, která vznikla na impulsy hudby po celém světě, hlavně přírodních národů. Je to různá národní muzika etnická. Takže ty lidi (co hrajou WM) si z toho vzali nějaké inspirační zdroje, ať už nástrojově nebo harmonií a melodií a vzali si z toho nějakou inspiraci a použili to pro svou vlastní tvorbu, takže jsou použitý např. africký etnický prvky. To, že je to rozšířené po celém světě, je samozřejmě taky důsledek propojování světa. Tak lidi, co se dostali k různým kulturám, se z toho inspirovali a skládali z toho svojí vlastní hudbu. To bych řekl, že by mohla být WM.

2. Jak jste se k této hudbě dostali?

Ono to vzniklo tak, že jsem dělal kdysi holotropní terapii, kde se používá hudba, jezdili sem lidi z celého světa a vozili sem nějaký ty bubínky, které se občas používají při různých rituálech, jako příprava pro nějaký terapeutický proces a to se nám zalíbilo. Třeba ten indiánskej bubínek, na který se hrál jednoduše rytmus a který pomáhá lidem k uvolnění, až k nějakému hlubšímu transu. Takže jsme s tím trochu experimentovali a zjistili jsme, že je to jednoduchý a účinný. Tak jsme postupně začali hrát po čajovnách. Bavila nás kombinace jenom těch rytmů samotnejch a postupně se to vyvíjelo tak, že jsme k tomu přidávali střídavě buď zpěv nebo nějaký ty nástroje nebo různý samplý elektronický, ale základ vychází z těch rytmickejch struktur.

3. Změnil se váš repertoár během té doby, co hrajete „WM“? Je nějaký zásadní rozdíl v tom, co jste hráli dřív a co hrajete dnes?

Ten základ je samozřejmě pořád stejný. Je to v napojení se a naladění na nějaký rytmus, kterej většinou improvizujeme. Na začátku jsme dokonce improvizovali úplně všechno. To bych řekl, že je to hlavní. Na začátku to byly jenom bubny a rytmický nástroje a jenom se improvizovalo od začátku do konce. Ted' už se snažíme některé věci jako by postavit nějak, jako by skladby na základě rytmu, ale když už je to moc poskládaný, tak už nám tak trochu chybí ten prvek toho vznikání, té improvizace. Takže se to snažíme vybalancovat tak, aby tam byl dostatek i té improvizace i těch domluvenejch nějakých skladeb.

4. A nakolik vycházíte z nějaké tradice a necháváte se jí inspirovat a nakolik tam vnášíte tvůrčí podnět?

Zpočátku to bylo tak, že jsme tam nedávali vůbec žádnou tradici, spíš že jsme dokonce i kombinovali jednak ty bubny, takže jeden byl z Afriky, jeden indiánskej a třetí byl arabská darbuka a jenom jsme hledali v podstatě nějaké vlastní rytmy a nepoužívali jsme vůbec žádné

z tradičních rytmů. Dneska je to tak, že někteří ty hráči se zabývají tím, že studují třeba africké, západoafrické rytmy, takže do toho vnáší tyhle ty jakoby tradiční věci, oni to spíš používají jenom jako zdroj inspirace, že třeba začne nějaký rytmus, potom se zas změní, ostatní si tam hrajou do toho rytmu, co chtějí sami. Takže vlastně nehrajeme žádný z tradičních rytmů, jako spíš sázíme na tu svobodu. Nicméně to ovlivnění téma tradičníma rytmama je dneska větší, protože ty hráči, co s námi hrajou, ty rytmy dělají jako hodně a snaží se je intenzivně studovat.

5. Kromě těch rytmických nástrojů používáte ještě nějaké jiné etnické nástroje?

No, v podstatě jenom rytmický a potom ty samplovaný zvuky, to znamená třeba kousky nějakých zpěvů nebo kousky nějakých zvuků etnických, ale i moderní muziky, ale většinou ne smyčku, protože to by bylo příliš zavazující, to už by nám nedovolovalo ty rytmické struktury si rozvíjet. Taky jsme si to párkrát zkusili, ale většinou nás to zas tak moc nebavilo, protože jsme byli příliš svázaný tou smyčkou. Teďka čekáme, že by se objevil někdo, kdo by dokázal měnit ty smyčky zároveň s náma, komunikovat s náma, zrychlovat, zpomalovat, měnit.

6. (po následující diskuzi o WM, přidal frontman kapely Létající koberec tento postřeh:)

V podstatě jde o to, že kdybychom chtěli ve WM vymezit další směry, což by taky šlo, tak bych nás určil, že je to šamanská hudba, z těch šamanských prvků, což znamená, že šamanům jde o to spíš vyvolat nějaký změněný stav vědomí než, aby tam byly nějaké hudební prvky. V tomhle smyslu jsme si blízko s nima, i když neděláme nějaké klasické rituály, ale podobnost tam je, protože se snažíme o tu jednoduchost a nějaký ten tranzitivní zážitek.

Maraca

1. Vaše kapela je zařazována do kategorie WM. Řekněte mi, co je podle vás WM? Jak tomu pojmu rozumíte?

No, to je název pro něco, že to někdo vymyslel, nevím teda, kdo to vymyslel, ale pro něco, co se nedá zařadit, co se nedá přímo zaškatulkovat a kde se objevuje jakékoliv jiné spojení, spíše s nějakým cizokrajným světem nebo s nějakýma prostě podivnýma nástrojema jinýma, které nejsou používány v nějaké evropské nebo americké hudbě. A myslím si, že u nás je ten název zase trošku jiný, u nás se používá pro kapely, které se nedají kam moc strčit. Ale asi ten termín už jako existuje několik desetiletí venku, asi to začalo, když George Harrison začal hrát na sitár. Nevím, možná WM bylo už, nevím, když někdo někde jako něco použil jiného, než bylo do té doby zavedené.

2. Jak byste vaši hudbu popsal?

No, já bych jí vůbec nepopsal jako WM, že my vlastně hrajeme jako spíš jako rock a jazz se zabaleným nějakým divadelním a filmovým světem nebo spíš jako barevná muzika, protože jsem se jako zabýval divadelní muzikou nebo nějakou jinou a vždycky bylo třeba použít nějaké jiné žánry a nějak to jinak prolnout a hlavně možná každá písnička je dělaná jinak. Ne jako záměrně, ale spíš abychom se nenudili my.

3. Ve vaší hudbě ale používáte etnické nástroje a etnické prvky.

No, možná trochu zkusíme, občas, úplně na tomhleto posledním CDčku bylo hodně rychlých rytmtů, možná polyrytmů, sem tam používáme didgeridoo, na této desce moc nebude, ale samplý sou tam, ve kterých sou hodně nacvačkové hodně tyhle ty zvuky, různé jiné, arabská hudba taky tam možná bude a bude sitár, ale v takovém pojetí, doufám drsnější.

4. Vycházíte tedy vůbec z nějaké tradice a necháváte se jí inspirovat nebo je to čistě vaše tvorba?

Já si myslím, že je to i jako CDčko od CDčka, protože vlastně to první CDčko bylo jako trošku inspirováno tím, že jsem se vrátil odněkud z Ameriky a měl jsem arabskou loutnu a byl jsem trošku jako tím ovlivněný, takže to šlo do takového jakoby etna, druhé CDčko bylo dělané jakoby na zakázku pro jednu portugalskou firmu, s texty Fernanda Pessoy, takže tam to bylo vyloženě trošku zaměřené na tu i portugalskou muziku, třetí byla ta Zimbová, což byly moravsko-slovenské balady, úplně předělané jinak a čtvrté CDčko je zase na texty Roemiho, což byl nějaký perský básník z šestnáctého, patnáctého století a ještě tam budou vlastně texty Kabira, což je indický básník, taky nějaké šestnácté století a budu tam mít i toho indického kytaristu, sitaristu, zpěváka, který je docela známý, Amit Chatterjee, hrál i se Santanou, je to takovej šílenec, je to zase odpověď, že jsem poslouchal a mám rád Kim Crinsony a trošku

jako tvrdší muziku, takže doufám, že tam bude i něco z toho. Trošku je to možná takové tvrdší, kytarovější a ořezanější.

5. Přesto vás spoustu hudebních kritiků zařazuje do proudu WM, např. Jiří Moravčík má na své webové stránce odkaz na vaši kapelu.

Kam by nás jinak zařadili? To prostě nejde to nějak udělat. Ale začalo to možná už tím, že jsme byli v Andělovi, kde jsme byli v pořadu o WM, byl tam Dorůžka. A zrovna tady byl Manu Chao, měl tady koncert a tak to nějak jako chtěli propojit a tehdy jako Dorůžka ho strašně obdivoval, což nechápu proč, když to takhle řeknu, protože ten mi teda vůbec nepříjde jako WM. Možná že je, ale vůbec se mi nelíbí. Možná je to jenom můj názor, ale tehdy jsem byl z toho zděšený, z toho spojení. Jo, takže vlastně ty začátky asi byly takové, takže já se tomu ani nebráním, protože nevím, kam by nás dali. Jo, ale třeba, když jsme byli nominováni do Anděla, tak nás dali do alternativy. Ve WM byli tehdy Gulo čar, který tam hráli a ty hrajou funky, americkou muziku, úplně totálně americkou muziku, která je tím, že jsou Cigáni, že tam mají cikánské hlasy, ale ta muzika vůbec není cikánská, jo ani vůbec není WM a jediné co je tam to etno je to, že jsou Cigáni. To je jako kdybyste řekl, že etno, WM je vlastně funky, sou černoši, kteří to hrajou. Asi je to nejbližší, takže se toho budem držet, toho terminu.

6. Proč jste si vybral právě tuto hudbu?

Tehdy to nějak začalo v tom roce devadesát devět nebo dva tisíce, ale to opravdu vzniklo tím, že jsem si přivezl odněkud arabskou loutnu, na kterou nehraju jako Arab, vůbec v žádném případě a používám úplně normální evropskou techniku. A co mi říkal ten Ind, ten Amid, že to spíš hraju jako za severní Afriky, jako Marokánci, kteří hrajou trochu evropsky nebo španělsky. Arabové na to hrajou úplně jinak, prostě Iráčani, Íránčani. Takže tím to možná vzniklo, že jsem si to tehdy přinesl, že bubeník neměl ještě normální sadu, teď už má normální sadu a tehdy skončil s rockem, už ho to nebavilo, a tak si našel různé jiné bubínky a tím vzniklo asi tohle. Takže tehdy opravdu jsme to tím směrem tlačili, jako se nějak trošku vybočit, zkusit něco jiného. Na té čtvrté desce se už ale vracíme k písničkám, k písničkové formě.

Posmrtné zkušenosti – The A.D.E.

1. Vaše kapela Posmrtné zkušenosti je známá tím, že hraje WM. Řekněte mi, co je podle vás WM? Jak tomu pojmu rozumíte?

To je hodně osobní záležitost, protože podle někoho je WM jenom jakoby lidová muzika, lidovky, nebo vyloženě to musej bejt balkánský věci, černošský věci a dokonce od některých jako kritiků tady v Čechách dostáváme takovej setěr, že když nejsme černý nebo barevný, že těžko můžeme hrát WM. Že prostě kritici píšou kolikrát „podívejte se tady jsme viděli takový éra jako z Afriky a z Arábie, že co nám to tady tyhle ty děcka jako předváděj, to je takovej pražskej mejdáněk“. A podle mě WM je třeba i Sting. Muzika, kde vyloženě ten člověk má nějaký jako divočejší kořeny, díky tomu, že se ve svém životě postupně setkával s lidmi z celého světa. Díky tomu, že byl i slavněj, cestoval hodně a hrál lidem po celém světě, potkával muzikanty z celého světa. A teď vlastně, protože je otevřenej, protože cvičí jógu, tak je vlastně otevřenej celému světu, nejenom Velký Británii, z který pochází, ale je otevřenej pákistánskejmu muzikantům, s kterejma hraje, indickejmu muzikantům, arabskýmu bubeníkovi Manu Katche třeba. Na jeho koncertech hostuje třeba arabskej zpěvák z Egypta. Takže třeba Sting je podle mě takovej docela fajn příklad WM.

2. Jak jste se k této hudbě dostali?

No, vlastně svým způsobem na první nahrávce z roku devadesát tři už je tam jako slyšet jedna písnička, která se jmenuje „Vanava Kubová“, kterou jsem dělal vlastně ještě se spolu zakladatelama kapely. Tam už je normálně svahilština a takovýhle věci. Spíš jako legrace, ale šlo nám to skoro nejlíp jako. Pak jsem odjel do severní Afriky, vrátil jsem se, začal jsem hrát na Karlovým mostě, potkal jsem tam i Huga, díky tomu, že jsem hrál na bubny i na flétny a chtěl jsem najednou hrát víc ten svůj prožitek, dejme tomu, ten výraznej posun v hlavě z té Afriky a z toho stopování po jižní Evropě. Takže se tam najednou daleko víc dostaly bubny, perkuse, právě třeba i díky Hugovi, díky tomu, že jsem začal dělat bubny nebo prostě hrát na bubny, na perkuse, na různý flétny a takovýhle věci, takže tam to vlastně začalo, třeba v roce devadesát čtyři, ale já bych opravdu nechtěl tu muziku jako WM, vnímat jako, jak bych to řekl, že to musí bejt vyloženě jenom etnika prostě, protože i lidi, já nevím z Konga, používaj různý megafony, používaj samply nebo používaj piáno. Pořád dokola budu opakovat, že tady možná je zažítej ten způsob, že to musí bejt vyloženě těžká etnika, při tom kolikrát, dejme tomu, ty africký národy nebo pákistánci naopak hrajou jenom třeba dýdžeing. Takže to by se dalo říct, že oni nejsou WM, při tom jejich postupy s gramofonama jsou hodně jiný třeba než to, co se hraje tady v Karlovejch Lázních.

3. Vy ale vycházíte hodně z etnických tradic. Jak byste popsal vaší hudbu?

Naše hudba je vlastně to, co se teď děje jakoby v Evropě, ale třeba i ve světě. Že jsme jakoby bílí lidi, který ale už sou hodně jakoby i přesycený tím bílým způsobem života a vědí, že takhle žít se dál nedá. Je to jenom vlastně určitý způsob sebeobrany, ta muzika, a sebezáchrany, protože my jako nemůžeme chodit od rána do noci třeba do práce, do kanceláře s klimatizací, nemít vůbec styk se stromama, s přírodou. Pro mě osobně je to velkej návrat jako k přírodě, to znamená, třeba jenom naslouchání zvuku ptáků, protože tam máš vlastně základní hudbu, základní WM. Třeba sedíš, máš chvíličku čas medítovat, protože si třeba musel bejt hodně ve městě nebo chtěl bejt hodně ve městě a máš chvíli spočinout a třeba hodinku cvičíš, nasloucháš přírodě, a tam je hudba a ty ani nemusíš vlastně hrát, protože z levýho kanálu zacvrká ptáček, z pravýho kanálu zabzučí voda a tak takhle nějak cejtíme ty naše kořeny, vlastně u hodně lidí touha navrátit se ke kořenům, k přírodě.

4. Takže inspiraci si berete jak z různých lidových nebo etnických tradic, tak i z přírodních zvuků?

Jasně, z přírodních zvuků, z cest do přírody, protože to člověka hrozně nabíjí na to dál pracovat a dělat radost sobě i lidem ve městě.

5. Je vaše hudba tedy meditativní? Je to spíše o té hudební stránce nebo spíše o tom cítění?

To musí bejt všechno v hromadě. Já právě cejtím, že je nám nejbližší ta škatulka WM, která je pro nás i bližší než jazz, fusion, dance, pop - toho se už ale lidi bojejí. Tahle škatulka by ale taky mohla obsahovat spoustu super vlivů, ale když se řekne v Čechách pop, tak je to hodně zprofanovaný tou komunistickou érou, takže prostě tam je důležitá i ta hudební forma i ten pocit samozřejmě. Jako nesmí převažovat hudební forma nějakým hudebničením nad tím pocitem, nesmí to bejt studená mašina, která do sebe zapadá, ale zase když chce sdělit nějaký pocit čistě, tak je dobrý mít zvládnutý i to řemeslo hudební.

6. Změnil se váš repertoár během té doby, co hrajete WM? Je nějaký zásadní rozdíl v tom, co hrajete dnes oproti předchozím rokům? Jestliže ano, tak v čem a kdy k tomu došlo?

No, ta první změna byla právě, jak jsem říkal, možná už v tom roce třeba devadesát čtyři, kdy jsem se vrátil z poměrně výrazný změny svýho nahlížení, když jsem se dostal poprvé vlastně do třetího světa, do světa, kde platěj poměrně jiný zákony. Nebo sou tam základní stejný boží zákony, který platěj na celý planetě, ale ten pohled na realitu je docela výrazně jinej. Tak tam už ten posun vlastně nastal. A je to možná cesta, která se vyvíjí postupně. Ten odklon, když třeba nastane nebo když sem někam dáš první krok, tak přichází druhej, třetí, čtvrtěj, najednou potkáš další lidi, přichází další cesta a najednou zjišťuju, že třeba nemusíme jezdit do Afriky proto, abysme získávali přírodní zvuky, snažili se chápat přírodní zvuky, že kolikrát stačí vnímat i českou krajinu, moravskou krajinu, Slovensko.

7. Takže máte takovou bohatou škálu?

To totiž vzniká tím vlastně, že já jsem jako začínal, vlastně jsem vyškolenej na vážný hudbě osm let a i v té vážný hudbě, která dejme tomu vznikala sto, dvě stě let, soucejtit různý jakoby vlivy jinejma směrma a potom mě bavili třeba Beatles, začalo mě hodně bavit Depeche Mode, taneční hudba, jazz, potom vlastně i černá muzika a v těch Posmrtných zkušenostech se to vlastně všechno už mísí. Nechceme právě se věnovat jenom pocitový muzice nebo jenom technický muzice a nechceme se věnovat pouze jenom reggae nebo pouze tanečním věcem.

Ona je ta škatulka WM strašně nebezpečná, protože právě díky tomu, že jsme WM, že jsme vyhráli WM soutěž, už jsme pro ně jakoby WM a nemůžeme si dovolit podle některých jako odborníků na hudbu nějaký přesahy dál. Při tom to WM беру hodně jako popis, přiblížení posluchači. "Co to vlastně hraje" a když řeknu Posmrtné zkušenosti, protože ta kapela není moc známá, tak na to se těžko reaguje, třeba i cizincům. A když se řekne WM, tak oni už vědí, didgeridoo, perkuse a tak. Ty kořeny, my jsme vyrostli, že jo, narodili jsme se v Čechách, ale máme možná i někdo nějaký vlivy z minulejch životů. Tam je strašně moc vlivů. Třeba u mě je to křesťanství, buddhismus, vážná hudba, jazz, filmová muzika, pop. A to se tam všechno snoubí. Já si myslím, že ani kluky by nebavilo jako s holkama hrát ty samý kořeny, hrát jenom budhistickou muziku, táhlý začátky třiceti minutový, že je to baví dát si meditaci, pak si zase skočit vyloženě po americku, po evropsku jako na párty.

8. Více improvizujete nebo už to máte nacvičené předem?

Většinou sou to poměrně precizně skládaný skladby, s tím, že jsme lidi, který si normálně rádi hrajou, improvizují a na těch koncertech, když už si ujistíme, aby ty naše hudební vlny nepřekážely těm druhým muzikantům, abysme tam nedělali spíš hluk, protože když je osm lidí, tak to chce opravdu synchronizaci, citlivý vnímání, protože tam mezi notama, úderama bubnů vznikaj jakási prázdná místa a to ticho je tam v té hudbě taky důležité, možná že nejdůležitější, tak abysme si nepřekrejvali ty ticha, tak si postupně určujeme i vzájemnou improvizaci, kde kdo bude hrát. Tím, že třeba někdo improvizuje a vznikne něco krásnýho a řekne si "to je fajn, tohle to tam hraj, tohle už je třeba moc" a tím vznikne ta forma a na těch koncertech samozřejmě, protože třeba jsme teď hráli dvakrát za sebou na Slovensku v rozsahu dvou hodin a bylo to trochu i stres, tak ty muzikanti, když už vědí, kde mají co hrát, tak už začnou zase zpátky improvizovat.

Zaobzor

1. Vaše kapela hraje podle vás WM. Řekněte mi, co je podle vás WM? Jak tomu pojmu rozumíte?

Pro mě je to hodně širokej pojem, protože prostě se do toho dá schovat hrozně moc věcí. A proč mi se označujeme za WM, no protože v podstatě hrajeme jako hudbu, která není moc obvyklá a používáme nástroj jako je didgeridoo, který je vlastně považovaný za etnický nástroj, ale už nemám rád označení etnická hudba, protože to už vůbec nevím, co znamená.

2. A můžete mi říct, co si pod tím pojmem WM všechno představujete?

Tak za první hudbu, která pochází přímo od nějakých kultur a když to vezmu z pohledu toho našeho regionu, tak je to prostě lidová hudba všech možných národů a tradiční hudba všech možných národů. Já když jsem se s tím seznámil, tak spíš z pohledu indická hudba, australská hudba, africká hudba. Později jsem si to rozšířil i o ty folklorní žánry z Čech, ze Slovenska a i to se dá zařadit do WM, ale myslím si, že jako by folklór je pro mě ještě trošičku něco jinýho než WM, protože prostě WM, já tam osobně řadím i ty fúze, že se už nejedná o čistou, tradiční hudbu nějakýho národa nebo etnika, ale že se jedná o nějakou kombinaci vlivů z různých kultur, takže to si pod tím představuju já.

3. Jak byste popsal vaší hudbu?

Naší hudbu, no já používám etnickej nástroj didgeridoo a pak hraju s houslistou, ktorej je vlastně folklórista, právě že hrál dlouho slovenskej folklór. Takže jsme se snažili spíš najít způsob, jak spolu hrát, než si vymyslet nějaký styl hudební nebo tak. Ta naše hudba právě hodně vychází z minimalismu a z podobnejch věcí, tím že se hodně opakujou rytmický motivy, že hodně vzniká na základě rytmu, protože jsem předtím hrál na bubny, africkou hudbu jsem se učil, takže jsem tím byl hodně ovlivněnej a nějak se mi to jako líbilo. Takže je to taková rytmická hudba, ale při tom poslechová, protože tam není vyloženě rytmickej nástroj jako bicí nebo tak, a spíš je akustická. Takže taková poslechová, rytmická hudba.

4. Proč jste si vybrali právě takové neobvyklé spojení – housle a didgeridoo?

No, ono to vzniklo spíš lidsky, že jsme se potkali a chtěli jsme spolu hrát, ne že bysme si řekli, budeme spolu hrát jako protože hrajeme na tyhle nástroje. Ale bylo to i tak vlastně, že Juraj hrál dlouho ten folklór a chtěl zkusit i něco jinýho, alternativnějšího a jelikož měl rád didgeridoo, ten jeho zvuk, tak se mě ptal, jestli bych si s nim někdy zahrál.

5. Vycházíte z nějaké tradice, necháváte se jí inspirovat? Nebo je to spíš o tvůrčím přístupu?

Tak oboje dohromady, jakože těch tradic je hodně, jak už jsem říkal, rytmicky používáme něco z Afriky nebo z latinskoamerický rytmiky a občas on zase na ty housle poslouchá hodně indickou hudbu, takže je to tam někdy slyšet. Nebo ten folklór je tam hodně

těma harmoniema nebo i motivy určitý zpracovává. A třeba paradoxně se nedá říct, že by tam byl nějaký jiný vliv z Austrálie třeba než to, že hraju na ten nástroj, protože tam neznám moc jako tradiční věci, trošku jenom něco, ale nějak cíleně to nepoužívám.

6. Co se týče vašeho repertoáru, hrajete nějak ustáleně nebo se nějak změnil? A jestli se změnil, tak v čem a kdy k tomu došlo?

Tak on se nejdřív vyvíjel z takový improvizace a postupně z toho vznikly nějaký jako by skladby a ty skladby se postupně usazovaly a v podstatě teďka to vykrytalizovalo do takový podoby, že jsme to nahráli na úroveň nějaký desky dejme tomu, nemáme vydavatele, ale je to uzavřená deska a v podstatě je to dost stálej repertoár, kterej jsme teď hráli už třeba rok na koncertech a vždycky tam byly jenom dvě skladby nějaký improvizace nebo něco, co se vymykalo, jinak to vždycky bylo v podstatě ustálený.

7. Identifikujete se nějak blíž s tou hudbou? Máte k ní nějaký hlubší vztah?

Tak to určitě. Jakože, to je těžký takhle říct. No určitě. Právě já dřív jsem hrál na ty bubny africkou hudbu, tak tam jsem se s tím nemohl moc identifikovat, protože to bylo dost pořád jako cizokrajný, a proto jsem už nechtěl bejt řazenej, aby to bylo něco jako etno nebo tak. Že spíš já jsem to považoval jako by dobrý WM, ale je to taková alternativa. A nějak jako jsme se tam snažili oba realizovat to, co v nás jako by je, za nějaký nápady, takovej tvůrčí potenciál, takže dost myslím, že já se s tím identifikuju nebo že to je hodně z nás, taková vlastní hudba.

8. Proč jste si vybrali právě tuto hudbu?

Co se týče mě, tak mě vlastně v nějakou dobu začaly přitahovat nahrávky různý etnický hudby právě a WM v tom smyslu kombinace s elektronikou a podobně. Líbily se mě perkusivní nástroje a didgeridoo, tak jsem to začal hrát a čím víc se to rozvíjelo v nějaký hudební život, né jenom takový zkoušení, tak jsem začal hrát něco, co by se dalo jako hrát. Vlastně tím, jak jsme se potkali tady s Jurajem, tak z toho takový souznění bylo dobrý, tvůrčí a nedá se říct, že jsme si vybrali ten žánr, ten žánr spíš vyplynul z tý naší historie.

9. Proč dáváte přednost nějakým cizím vlivům a nástrojům před naší nebo evropskou tradicí?

No, já myslím, že právě my dva jsme dobrej příklad toho, jak to může bejt z různějch stran. No a já jsem k tomu přišel tak, že jsem v jednu chvíli začal chtít dělat hudbu, ale už jsem propás to, že jsem se neučil dlouho hrát na žádný nástroj a tak mě začaly přitahovat takový nástroje, kde jsem viděl, že tam není nějaká složitá technika, která by tady byla tak zažitá, že by mi někdo rovnou řekl „ty to děláš špatně“ nebo možná něco takovýho, ale potom právě paradoxně jsem narazil na to, že to bylo hrozně těžký, když jsem v tom chtěl pokračovat nějak víc do hloubky, protože najednou jsem začal hrát třeba tradiční hudbu, ale vyhejbal

jsem se nějaké naší tradici a skončil jsem u úplně jiný tradice cizokrajný. No, takže mě to dovedlo tam, před čím, jsem tak trochu jako by utíkal. A bylo to dobrý pro mě. A myslím si, že to je jeden způsob, jakože mě to přitahovalo z toho důvodu, že je to něco jinýho než tady, tak je to takový, prostor pro tu tvořivost, že tam nemáš zpočátku pocit, že bys byl svázaný nějakýma konvencema. Můžeš si vzít kytaru a hrát na ní úplně jinak, než se to dělá tady a budeš si připadat fakt jako by zvláštně, zatímco v době, kdy já jsem začínal, tak na buben a na didgeridoo to tak nebylo, ale teďka třeba už to tak je, zase tam je nějaký úzus, jak se to má dělat, já jsem třeba na to narazil. Ale u Juraje si myslím, že je to tak, že dělá dlouho něco, co tady bylo opravdu tradičního nebo na Slovensku, ale pak už zase hledal něco jinýho, protože už trošku tím byl, a teď slyšel, že i jinde dělaj zajímavý věci. Takže jako zájem poznat i jiný kultury, jak to dělaj zase oni, když on už tu svojí hudbu docela zná, tak se podívat někam jinam. Já si myslím, že je to nějaká cesta jako k sobě skrze něco, co je jako daleko.

10. A teď jste si tu hudební techniku jiných kultur už osvojili?

No, já jsem se to učil na to džembe třeba, tu západoafrickou hudbu, docela pilně, pak jsem s tím sekl, ale třeba na didgeridoo, tam jako by je ta tradice hodně, za prvé není tak lehký se k ní dostat a navíc není z našeho pohledu, já nevím třeba pro mě, tak hudebně atraktivní, tam jsem se učil nějakou techniku, ale hodně mi pomohlo to, že jsem se učil rytmické cítění jiných kultur, jinak bych nevěděl, co s tím nástrojem vůbec jako dělat. Protože kdybych se s rytmem nenaučil pracovat dobře, tak nemůžu hrát na didgeridoo, protože bych neměl co hrát, hrál bych jenom nějaký rovný tóny a teďka hraju nějaký rytmy. Ale techniku tradiční, to nemám, protože si myslím, že vznikla i hodně nová evropská technika, která je v určitým ohledu jako by i složitější. Je to takovej jako by nějaký, že se to ubírá svým vlastním směrem.

Protože, když hraješ na elektrickou kytaru, tak je mnohem těžší stát se v tom jako by něčím výrazným, protože už je tady tisíce kytaristů, zatímco v určitou dobu vzít nějaký etnickej nástroj bylo hrozně atraktivní, ale pak na to člověk jako narazí, protože když pak děláš něco seriózního, tak tě zase považujou za nějakého „bubínkáře“ nebo „vyhulence“, kterej hraje jenom na didgeridoo a nechtěj tě pozvat na nějakou seriózní akci.

7. Literatura

- Bohman, Phillip V. 2002: *World Music. A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Broughton, Simon – Ellingham, Mark 2000: *World Music – The Rough Guide (vol.1)*. London: Rough Guides Publications.
- Broughton, Simon – Ellingham, Mark 1994: *World Music – The Rough Guide*. London: Rough Guides Publications.
- Burnett, Robert 1996: *The Global Jukebox: The International Music Industry*. New York: Routledge.
- Disman, Miroslav 1998: *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum.
- Dorůžka, Petr 1991: *Hudba na pomezí*. Praha: Panton
- Dorůžka, Petr 1993: *World Music: Subjektivní pohled z Prahy* (HRO 46, č.2, str. 88-90).
- Eco, Umberto – přel. Seidl, Ivan 1997: *Jak napsat diplomovou práci*. Olomouc: Votobia.
- Griffiths, Paul 1986: *Encyclopedia of 20th century music*. London: Thames & Hudson.
- Hendl, Jan 2005: *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Praha: Portál.
- Jurková, Zuzana a kol. 2001: *Kapitoly z mimoevropské hudby*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kotek, Josef 1998: *Dějiny české populární hudby a zpěvu (1918 - 1968)*. Praha: Academia.
- Kotek, Josef 1990: *Proč a jak si osvojujeme nonartificiální (populární) hudbu*. In: *O české populární hudbě a jejích posluchačích: od historie k současnosti*. Praha: Panton.
- Kolektiv autorů 1998: *Beaty, bigbeaty, breakbeaty*. Praha: Maťa.
- Macek, Petr 1997: *Slovník české hudební kultury*. Praha: Supraphon.
- Merriam, Alan P. 1964: *The Antropology of Music*. Chicago: Northwestern University Press.
- Pavlicová, Martina – Uhlíková, Lucie 1997: *Od folkloru k folklorismu. Slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury.
- Příbylová, Irena – Uhlíková, Lucie 2003: *Od folkloru k world music*. Náměšť nad Oslavou: Městské kulturní středisko v Náměšti nad Oslavou.
- Rice, Timothy 2000: *World Music in Europe*. In: *The Garland Encyclopedia of World Music. Volume 8: Europe*. New York & London: Garland Publishing, Inc.
- Soukup, Václav 2000: *Přehled antropologických teorií kultury*. Praha: Portál.
- Soukup, Václav – Vodáková, Alena – Vodáková, Olga 2000: *Sociální a kulturní*

antropologie. Praha: Sociologické nakladatelství

Stanley, Sadie 2001: *The new Grove's Dictionary of music and musicians* (29 vols.).

London: Macmillan

Stone, Ruth M. 2002: *The Garland encyclopedia of world music. Vol .10 World's music, general perspectives and reference tools*. New York & London: Routledge 2002.

Taylor, Timothy D.1997: *Global Pop: World Music, World Markets*. New York: Routledge.

Webové stránky:

<http://www.grovemusic.com> 15.9.2005

<http://www.indiesrec.cz/> 12.4.2006

Články:

<http://www.hisvoice.cz/archiv/4-05-Hudebni-gastarbeiteri-a-bezdomovci.php> 15.9.2005

http://kultura.ihned.cz/1-10104850-15213880-J00000_d-46 20.9.2005

http://www.frootsmag.com/content/features/world_music_history/page02.html 10.6.2005

http://www.frootsmag.com/content/features/world_music_history/minutes/page04.html 10.6.2005

http://www.frootsmag.com/content/features/world_music_history/minutes/page05.html 10.6.2005

http://www.frootsmag.com/content/features/world_music_history/minutes/ 10.6.2005

Odkazy na jednotlivé festivaly:

<http://www.febiofest.cz/musicfest.php> 3.4.2006

<http://www.febiofest.cz/musicfest.php?showall=1#shedule> 3.4.2006

http://www.febiofest.cz/12_new/musicfest.php?showall=1#shedule 3.4.2006

<http://www.febiofest.cz/11/ethnofest.php> 3.4.2006

<http://www.colours.cz/> 4.4.2006

<http://www.colours.cz/2006/main.php?id=2&s1=ucinkujici&PHPSESSID=94a39178dea0c4a55b87ca1b7f0c3713> 4.4.2006

<http://www.colours.cz/2005/main.php?id=2&s1=ucinkujici> 4.4.2006

<http://www.colours.cz/2004/main.php?id=2&s1=ucinkujici> 4.4.2006

<http://www.zulu.cz/colours/2003/ucinkujici.php> 4.4.2006

<http://www.unitedislands.cz/> 5.4.2006

<http://www.unitedislands.cz/program.php?island=green> 5.4.2006

<http://www.partypeople.cz/article/?rowid=450> 5.4.2006

<http://unitedislands.cz/iold/stars.htm> 5.4.2006

www.buben.zulu.cz 5.4.2006

<http://www.buben.zulu.cz/index.php?id=1958> 5.4.2006

<http://www.unijazz.cz/alternativa.php?lang=CZ> 5.4.2006

http://www.unijazz.cz/alternativa_historie.php?lang=CZ 5.4.2006

<http://www.unijazz.cz/alternativa/2003/cz/index.htm> 5.4.2006

<http://www.folkoveprazdniny.cz/> 8.4.2006

<http://www.folkoveprazdniny.cz/view.php?cisloclanku=2004031101> 8.4.2006

<http://www.colourscope.freemusic.cz/> 5.4.2006

<http://colourscope.freemusic.cz/index.php?s=ucinkujici> 5.4.2006

<http://www.najednobrehu.cz/Home/default.asp> 5.4.2006

<http://www.najednobrehu.cz/Home/default.asp?sid=2> 5.4.2006

<http://www.najednobrehu.cz/Home/default.asp?sid=5&act=11&id=2004> 5.4.2006

<http://www.alterna.cz/> 5.4.2006

[\[music.cz/content.php?ID=18da313cfee88dd8d5ae911ad22d6735&akce=view_festival_year&idfes=16\]\(http://www.world-music.cz/content.php?ID=18da313cfee88dd8d5ae911ad22d6735&akce=view_festival_year&idfes=16\) 5.4.2006](http://www.world-</p></div><div data-bbox=)

Odkazy na jednotlivé hudební skupiny:

(1. kapely, které se samy označují pojmem WM)

<http://www.cankisou.cz/> 10.4.2006

<http://www.dickobrass.cz/onas.htm> 12.4.2006

<http://www.frufu.cz/index2.html> 10.4.2006

<http://www.gothart.cz/cz/history.php> 12.4.2006

<http://www.gulocar.com/index.php> 10.4.2006

<http://www.irishdew.cz/> 12.4.2006
http://www.maraca.cz/cz/info_h.html 10.4.2006
<http://laurychovodivadlo.cz/moberg/index.htm> 12.4.2006
<http://www.theade.cz/media/pdf/the-ade.pdf> 10.4.2006
http://music.taxoft.cz/sm_lomoz/ 10.4.2006
<http://www.taliesyn.cz/> 10.4.2006
<http://www.tamtam-orchestra.cz/orchestra.html> 10.4.2006
<http://www.ternechave.net/kapela.html> 10.4.2006
http://www.kocko.cz/index_cz.php?PHPSESSID=4dc39c1e0279f2895349e49a8e1b81f1
12.4.2006
http://www.triny.cz/kdo_jsme.htm 10.4.2006
<http://www.tuaborta.cz/> 12.4.2006
<http://www.zaobzor.org/> 10.4.2006

(2. kapely, které označují pojmem WM média a hudební kritika)

<http://www.freemusic.cz/clanky/1210-ahmed-ma-hlad-salam-a-lajka.html> 12.4.2006; též
<http://www.ahmedmahlad.cz/> 12.4.2006
<http://www.al-yaman.cz/> 10.4.2006
<http://www.atares.cz/> 10.4.2006
<http://www.batocu.cz/> 10.4.2006
<http://www.benedikta.cz/> 12.4.2006
<http://www.webpark.cz=utf/keltovani/cabelique.html> 12.4.2006
<http://www.camael.cz/index.htm> 12.4.2006
http://www.cymbelin.cz/o_nas.htm 12.4.2006; též <http://www.cymbelin.cz/index.php>
12.4.2006
http://www.febiofest.cz/12_new/musicfest.php?id=10&curr_date=1112454000&showall=1
<http://www.cechomor.cz/> 12.4.2006
http://www.febiofest.cz/musicfest.php?id=98&curr_date=1143817200&showall=1 10.4.2006;
též <http://didymos.webpark.cz/> 10.4.2006
<http://www.muzikus.cz/kapely/evolution-deja-vu/> 10.4.2006
<http://www.hadryztela.cz/?lang=1&page=about#okapele> 12.4.2006
<http://www.hradistan.cz/charakteristika.htm> 12.4.2006
<http://www.hypnotix.cz/index.php?rubrid=2&lang> 10.4.2006
<http://www.koa.cz/skupina.html> 12.4.2006

http://www.febiofest.cz/musicfest.php?id=68&curr_date=1143403200&showall=1 10.4.2006;
též <http://www.letajickoberec.cz/> 10.4.2006
www.marcipan.cz 12.4.2006
<http://www.nerez.sk/frame.html> 12.4.2006
<http://www.podcernyvrch.cz/> 12.4.2006
http://www.tamtam-orchestra.cz/str_cz/cd.htm 10.4.2006
<http://www.zulu.cz/smetanazivota/index.php> 12.4.2006
<http://mujweb.cz/www/tockolotoc/> 10.4.2006
<http://www.traband.net/> 12.4.2006
<http://www.trombenik.cz/kapela.php> 12.4.2006